

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ ר"ר א. מרטון ז"ל

2.50 FONT

TEL-AVIV, 1976 JANUÁR 9., PÉNTEK

8360. szám

KISSINGER ALONNAK:

CSAK ERŐS IZRÁEL KÖTHET BÉKÉT

Az amerikai külügyminiszter burkoltan követeli Izráel elismerését a PFSz által — Késő éjjel folyt le Álon és Kissinger összegező megbeszélése

Washington. (UPI, Reuter, STA). — Jigál Álon és Henry Kissinger külügyminiszterek tegnap késő éjjelre kifizűzött újabb megbeszélésükön véglegesítették Izráel és Amerika álláspontjainak összegezését a Biztonsági Tanács hétfőn megnyíló vitájával kapcsolatban. Előzőleg Kissinger rendkívül meglehetősen beszédében emelte ki, hogy „csak erős Izráel biztosíthatja a haladást a béke felé.”

Álon a tegnapi megbeszéléssel lezárta washingtoni tanácskozárait és ma New Yorkba repül, ahol Chajim Herzog és Patrick Moynihan nagyköveteivel megbeszéli a tárgyalásokról. Kissinger megígérte, hogy a két nagykövet már pontos felmérést dolgozott ki a BT-vita valószínű lefolyásáról és az ott felmerülő lehetőségekről. Az UNO-ban működő diplomaták véleménye szerint a BT közelbeli vitája valószínűleg tíz napig fog tartani. Csak rövid üléseket fognak tartani.

AZ AFRIKAI CSUCSÉRTEKEZLET ELŐTT ANGOLÁBAN SZUNETEL AZ OFFENZIVA

A Fehér Ház cáfolja amerikai pilóták működését Angolában — Jackson: Kubai oktatók működnek Szíria páncélos egységeiben is

Addisz Abeba. (IFP, Reuter). — Etiópia fővárosában tegnap nyílt meg az Afrikai Egységsszervezet 46 tagállamának külügyminiszteri konferenciája. A szombatra kifizűzött csúcserkezletet előkészítésként, amely főleg az angolai polgárháború és az idegen hatalmak beavatkozása által kiváltott veszélyt foglalkoztatja.

Angolában tegnap Jonas Savimbi, az Unita nevű mozgalom vezetője kijelentette, hogy csapatai, amelyek Luandától délre ásták be magukat, nem készülnek offenzívára az afrikai államok csúcserkezlete előtt, mert a konferencia sikerét kívánják. Washingtonban a Fehér Ház szóvivője megcáfolta azokat a jelentéseket, amelyek szerint amerikai pilóták állnak az antikommunista csapatok szolgálatában Angolában. John Tunney szenátor állította, hogy amerikai pilóták szállítják a fegyvert a szomszédos Zaire-ból Angolába, mégpedig amerikai szállítógépekkel. Újsághírek viszont úgy szólnak, hogy Dél-Afrika használ amerikai repülőgépeket csapatok és felszerelés szállítására Angolába. Mindaddig nem erősítették meg azt a hírt, hogy

ni, mert a politikai alkudozás főleg a kulisszák mögött folyik. Henry Kissinger a State Departmentben Jigál Álon tiszteletére rendezett díszfogadásra kijelentette, hogy „csak erős Izráel biztosíthatja a haladást a béke felé.”

Kissinger, aki ezúttal nagy erőfeszítéseket tett, hogy kihangsúlyozza Izráel iránti barátságát és megértését, kiemelte, hogy Izráel nem rendelkezik olyan biztonsági

tartalékokkal, mint más országok, tehát csekély manőverezési lehetősége van, „amit sokan nem értenek meg”. Izráelnek erősnek kell lennie, mert csak ez teszi lehetővé számára, hogy kompromisszumokat kössön.

Jigál Álon válaszában közvetve szembeszállt William Colby, a CIA főnökének a Kongresszusban elhangzott szakvéleményével, ami szerint Izráel „nagy áldozatok árán” le tudja győzni az összes arab államokat. Álon szerint ez a kiértékelés nem veszi figyelembe azokat az arab államokat, amelyek nem közvetlenül határosak Izráellel, de aktív ellenségei.

Izráeli tudósítók véleménye szerint az amerikai részről erősen kihangsúlyozott jóindulat ellenére tegnap estig nem volt világos, vajon létrejön-e a nézetek teljes egysége a BT vitával kapcsolatban.

Izráeli körökben feltűnést keltett Kissingernek az a nyilatkozata, hogy „Izráelnek joga van békés életre, elismert és biztonságos határokkal, és gondoskodni kell róla, hogy ezeket a határokat mindazok elismerjék, akik jogot formálnak a rendezésben való részvételre.” Ezt világos utalásnak tartják a PFSz-re és arra a lehetőségre, hogy a PFSz-szel tárgyalások folyjanak, ha bármilyen formában hajlandó lesz elismerni valamilyen izráeli határt.

Álon külügyminiszter tegnap felkereste Donald Rumsfeldt hadügyminisztert is. A megbeszélésen Joseph Sisco helyettes külügyminiszter és Szimcha Dinitz izráeli

nagykövet is résztvett. A Pentagon szóvivője szerint széleskörű megbeszélést folytattak, többek között a biztonsági helyzet felbecsüléséről, valamint a katonai segítség általános kérdéseiről.

Hosszas betegség után

MEGHALT CSU EN-LÁJ

A kínai miniszterelnök 78 évesen elhunyt

Tokió. (Reuter). — Csü En-láj, a Kínai Népköztársaság miniszterelnöke hosszas betegség után, 78 éves korában elhunyt.

A miniszterelnök haláláról tegnap az Új Kína pekingi hírgyűjtemény adott ki jelentést. Csü En-láj több mint egy éve nem vett részt semmiféle hivatalos aktusban és kórházban kezelték, ahol amerikai megbízottak, akik találkoztak vele az utóbbi időben, nehezen tudták tárgyalni vele, mert a kínai vezető képtelen volt a szavakat kiejteni. Gerald Ford elnök és Kissinger legutóbbi pekingi látogatásakor Csü En-láj állapota már annyira leromlott, hogy képtelen volt részt venni az amerikai vendégekkel való találkozáson és ezért helyettese folytatta a megbeszéléseket Forddal és Kissingerrel. Kína másik agg vezetője, Mao Ce-tung, aki 84 éves, viszonylag kielégítő egészségi állapotnak örvend és a közeljövőben fogadta Fordot és Kissingert is.

BEZÁRULT A CIONISTA AKTIONSKOMITÉ ULÉSE

Tegnap a késő éjszakai órákban bezárult a Cionista Akcionskomité ülészaka. A szászit delegátus több határozatot hozott a cionizmus megvédésére. Elhatározták, hogy az elkövetkező évet a világ zsidóságának mozgósítására használják fel a cionizmus zászlaja alatt — Izráel érdekében. Az egyik határozat megfogalmazta az arab terrort, amely a vallási és faji gyűlölet leggaládabb megnyilvánulása, mert áldozatait ártatlan, védtelen asszonyok, gyermekek sorából szedi. A záróülésen tartotta meg első átfogó program-beszédét Joseph Almogi, a Cionista Szervezet, illetőleg a Szochnut kedden megválasztott új elnöke.

SZERETETT BÁCNIKÁNK

UNGÁR BENJÁMIN

Natanja (Dunaszerdahely)

90-İK SZÜLETÉSNAPIJARA

JÓ EGÉSZSÉGET ÉS MINDEN JÓT KIVÁNUNK.

ROTHSCHILD ÉS RINSTEIN TESTVÉREK

ECKSTEIN ÁRPINAK

(NAHARIA)

65-İK SZÜLETÉSNAPIJA

és nyugdíjbavonulása alkalmából SZIVBÖLJŐVŐ JÓKIVÁNSÁGAIKAT

KÜLDIK A NAHARIAI ROKONOK ÉS BARÁTOK

SZERETETT DRÁGÁNK

NUSSBAECHER JÓSKA

születésnapja alkalmából

SOK ÖRÖMET, BOLDOGSÁGOT ÉS HOSSZU ÉLETET KIVÁNUNK

BOGYÓ ÉS IMRE

Simon Peresz hadügyminiszter:

Izráel nem maradhat közömbös Szíria libanoni beavatkozása esetén

Magasszintű tanácskozások Jeruzsálemben — Washigton figyelmeztet: Ellenzünk minden külső intervenciót Libanonban — Közel száz halott a beiruti zavargásokban

„Bármilyen szíriai beavatkozás Libanonban, teljesen függetlenül annak indítékaitól, nem maradhat közömbös Izráel számára, amely kénytelen lesz ebben az esetben mérlegelni lépéseit” — mondotta tegnap délelőtt Simon Peresz hadügyminiszter, a szíriai külügyminiszter előző napi nyilatkozatára reagálva, amelyben azzal fenyegetett, hogy Szíria megszállja és bekebelezi Libanont, ha fennáll az a veszély, hogy kettéosztják az államot a keresztény maroniták és a muzulmánok között.

Peresz hangoztatta, hogy a szíriai csapatok beavatkozása Libanonban, egyértelmű szíriai invázióval, és Izráel ilyen megvilágításban fogja mérlegelni lépéseit. Annak ellenére, hogy a hadügyminiszter nyilatkozata viszonylag mértéktartó megszövegezésű, jeruzsálemi körök rendkívül súlyosan ítélik meg a szíriai külügyminiszter szerdai nyilatkozatát. és a fővárosban tegnap már be-

ható tárgyalások kezdődtek egy ilyen esetleges fejlemény biztonságát kihatásainak a kiértékelésére. A Mááriv értesítése szerint tegnap Rábin miniszterelnök részvételével folytat megbeszélések ebben az ügyben, és diplomáciai síkon Washigtonnal léptek kapcsolatba.

PERESZ — A beavatkozás — invázió

Tegnap a késő éjszakai órákban a State Department szóvivője nyilatkozatot bocsátott ki, amelyben kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya a leghatározottabban elenz minden idegen beavatkozást Libanonban. A szóvivő nem titkolta, hogy

Washington ezen álláspontjáról értesítették Szíria, Libanon és Izráel kormányait. Beirut (UPI, Reuter). — A libanoni főváros gyakorlatilag el van zárva az ország többi részétől, mert a Beirutba vezető utak tífz alatt állnak. Csak egy szűk korridor volt járható tegnap, amelyen egyes autók eljutottak Beirutba az ország déli részéig.

Felszámolták a Fatach hattagu csoportját

A Fatach ezer harcosa tegnap megindította az ellentámadást, miután szerdán a palesztinai terroristák és a muzulmán milíciák átörttek a két palesztinai tábor blokádját. A harcokban az elmúlt 48 óra alatt közel száz ember vesztette életét és a sebesültek száma meghaladja a kétszázat. A hadseregnek nem sikerült választósvárat létesítenie a város szén.

Uj pont a Nyugat-Gállil térképén

NACHÁL KISOR — UJ TELEPÜLÉS

Kármíel és Máalot között építik fel az új települést Tegap délelőtt a Nyugat-Gállil szívében fekvő övezetben új Nachál-települést létesítettek Kisor néven. Az új település Máalot és Kármíel városok között épül. A település a Hásómér Hácáir mozgalom ifjainak létesítménye. Az alapítási ünnepségen jelen volt Ráfáel (Ráful) Ejtán tábornok, az

északi körzet parancsnoka, Slomo Rozen klitaiügyi miniszter, aki a kormány üdvözlését tolmácsolta. Rozen miniszter hangsúlyozta, hogy a költészetes korlátozások nem lesznek kihatással a Gállil betelepítésére irányuló erőfeszítésekre.

SZOVJET BAZISOK ÉPÜLNEK SZOMÁLIÁBAN

Washington (Reuter, UPI). — A Szovjetunió két rakétanaszádot küldött Szomáliába és legalább 30 „Styx” típusú rakéta van az Adeni öbölben fekvő Berbera kikötőben, ahol az oroszok repülő- és flottabázist építenek maguknak. Ezt közölte Dewey Bartlett szenátor, az amerikai hadügyminisztériumtól kapott adatokra hivatkozva. Szomália rövidesen egy harmadik Osza-2 típusú rakétanaszádot kap. A 35 kilométer rőptávú rakéták uralkodnak az Indiai-óceánban vezető vízutakon.

Elhalasztották a SALT-tárgyalásokat

Washington (UPI). — Amerika és a Szovjetunió közölték, hogy január 28-án felújítják a stratégiai atomfegyverek leszerelése ügyében folyó SALT-2 tárgyalásokat. Eredetileg jövő hétfőn kellett volna összeülniük a két állam megbízottainak. Kissinger valószínűleg a jövő héten Moszkvába utazik, hogy megpróbálja áthidalni az ellentéteket a két nagyhatalom között.

IDŐJÁRÁS

Könnnyű eső lehetséges. Hőmérsékletek: Jeruzsálem 5—10, Tel Aviv 8—18, Haifa 8—14, Beér Sáva 5—6, Cfat 4—8, Ludd 5—18 és Ejlát 9—18 fok.

DRÁGA TESTVÉREM ÉS SÓGOROM

ICZKOVITS FÁJGI ÉS BERI

Szatmáruvári — Bné-Brák — Natanja

30-İK házassági évfordulójára

KIVÁNUNK MINDEN ELKÉPZELHETŐ JÓT, EGÉSZSÉGET ÉS BOLDOGSÁGOT.

Szerető testvéred és sógorod: Ruchi és Jidu és gyermekeik

SOK SZERENCSET KIVÁNUNK

PETRA WEINSTEIN SANYINAK

szücs műhelyének megnyitása alkalmából

TEL-AVIV ● HESS U. 1 SZ. ALATT, ALLENBY SAROK

A ROKONOK ÉS BARÁTOK

FEHÉR HÉT

A KOL-BO SHALOMBAN

10% ENGEDMÉNY

ÁGYHUZATOK, ABROSZOK, TAKARÓK, PIZSAMAK, HALÓINGEK, STB. „RIM GYÁRTMÁNYU SZEKRÉNYEK ÉS SOK AJANLAT MEGLEPŐ ENGEDMÉNYEKEL.

Mélyen leszállított áron

GUTFREUND

esőköpenyek

Exportáru a készítőtől

a fogyasztónak

Különleges nagy méretok raktáron.

T. A., Náchlát Benjámin 43 (az udvarban). Nyitva reggel 7-től délután 6-ig.

147

SCHNEIDMAN

az

antilop és bőrforrás

szaketek és kabátok

nőknek és férfiaknak

Zámenhof 25

10% ENGEDMÉNY

1976. 1. 4-től 1976. 1. 18-ig

NAALÉJ BIALIKNAL

T. A., King George 1; tel. 03-53735

Ortopéd cipők 199.— font helyett 180 IL.

Elegáns cipők 220.— font helyett 198— IL.

HUSZONÖT ÉV ELŐTT

Írta: CHANA ZEMER

Szükségem volt egy adatra a német jóvátétellel össze- függő parlamenti határozatokkal kapcsolatban, ezért elő- vettem a Kneszet jegyzőkönyvének megfelelő kötetét és alaposan átlapoztam. Megtudtam például, hogy éppen 25 évvel ezelőtt, 1951 januárjában fogadta el a Kneszet — hatalmas viharok után —, azt a határozati javaslatot, mely lehetővé tette, hogy Izrael vezetői tárgyalásokat kezdjenek a nyugat-német szövetségi állam vezetőivel — jóvátétel ügyében.

Amikor egy adatot keres az ember, nem koncentrálja figyelmét egyetlen vonatkozásra, hanem itt is — ott is bele olvas az anyagba. Nekem például most lehetőségem nyílt, hogy visszalapozzak huszonöt évet és tanulmányozzam, mi foglalkoztatta akkor — izraeli mérték szerint a régmúlt- ban — az ország politikai közvéleményét.

Abban az időben a második Kneszet tevékenykedett. Átnéztem a névsort és megállapítottam, hogy a személyi fluktuáció nálunk elég gyors. Mint ismeretes, az izraeli Kneszetnek 120 tagja van. A 25 év előtti Kneszet-tagok közül 113 ember ma már nem szerepel a politikai életben.

Akik ma is szerepelnek — Menáchem Begin, Jochánán Báder, Chájim Landau, Jicchák Ben Aharon és Lörcincz Slomó képviselők, továbbá két miniszter: Dr. Jozsef Burg és Mose Kol.

A főprobléma az volt, hogy elfogadjuk-e Nyugat- Németországtól a kártérítést, vagy sem. Vége-hossza nem volt a sok interpellációnak és napirendi javaslatnak. Igen élénk parlamenti tevékenység alakult ki ebben az ügyben.

Meglepi, hogy Ikrit és Birám lakói ügyében már 25 év- vel ezelőtt is elhangzott interpelláció a Kneszetben. Vagyis igaz a mondás, hogy nincs új a Nap alatt.

Vagy mégis van? Nagy vita volt a rádióhatóság munkájáról. Sok bírálat érte a honatyák részéről ezt a szervet. Ma is, de most csak a tévé a céltáblája a kritika-rohamoknak. Persze, a leg- nagyobb újdonság nem ez. Huszonöt évvel ezelőtt a bírál- lat lényege az volt, hogy a rádióműsor túl konformista, vagyis az akkori rendszer szempontjait a kellelénél jobban érvényesíti és hiányzik a kritika, az ellenzékieskedés sava- borsza.

Ma éppen ellenkező előjellel bírdják a Kneszet-képvi- selők a tévében dolgozó újságírók munkáját.

Nézzük az interpellációkat. Ezeknek tartalma valóban útmutatást ad az akkori idők jellemző problémáiról. Sok a lopás a hajfai kikötőben. Azt hinné az ember, hogy a jelenség új. — Megnőtt az ország, tágultak a problémák, de lopni már akkor is loptak.

Az ötvenes évek elejének legjellemzőbb problémájára Chánán Rubin Mápám-képviselő interpellációja vet fényt. Azt kérdezte a kereskedelem- és ipariügyi minisztertől — Dov Jozsef volt —, hogy mi lesz a krónikus kenyérhány- nyal, amely az ország lakosságának legszegejében tegeit különösen érzékenyen érinti. Azokra a rétegekre gondol, amelyek tagjai számára a kenyér az étrend központi eleme.

A miniszter válasza is érdekes. Azt mondotta, hogy a típus-kenyérből sütnék keveset a pékek — ez a hiány alapja —, mert kevesebbet keresnek rája, mint másféle kenyérféleségeken. A probléma általános sláidra is rá- mutatott. Túl gyorsan növekedett a lakosság és az izraeli pékek még nem rendelkeztek be arra, hogy minden réteg számára a megfelelő kenyérféleséget süssék. A megoldás, hogy át kell térni a kenyér ipari keretek között való gyár- tására. Ha megjön az amerikai kölcsön — folytatta a mi- niszter —, rajta leszünk, hogy mielőbb felépüljön néhány kenyérgyár. Es figyelemmel leszünk arra is, hogy ott épül- jenek fel ezek a gyárak, ahol a népsűrűség ezt a legjobban indokolja.

Nézzük a dollár árfolyamát. Valamivel több, — mint 30 cent volt. Vagyis, ha egy amerikai izraeli tontot akart vásárolni, 2 dollár és 80 cent körül fizetett érte. Ami nem jelenti, hogy a font valóban olyan jó valuta volt. Ez mes- terséges árfolyam, amelyet bizonyos megfontolások miatt alakítottak ki. A gyökere az államalapítás idejére nyúlik. Akkor elhatározták az állam vezetői, hogy egy izraeli font és egy angol font sterling értéke azonos.

Nyilvánvaló, hogy már akkor sem volt azonos. Egyéb- ként könnyen lehet, hogy az egésznek pusztán elvi okai voltak, mert tényleges árucseréről nem lehetett szó. Nem volt mit cserélnünk. Nem volt áru, nem volt export és a rezerva fogalmát közgazdasági értelemben nem ismerte ez az ország. A lényeg, hogy azt hangoztattuk, a mi fontunk annyit ér, mint távoli rokona, az angol font sterling.

Végül megjegyzem, hogy a kép nem lenne teljes an- nak az adatnak ismeretése nélkül, hogy 1951 januárjában felemelték a benzin-illetéket. Drágult jócskán az üzem- anyag. Ugye, ez már ismerősen hangzik.

CIMENT MOSENAK

Sibiu — Bát-Jám 70-İK SZÜLETÉSNAPOD ALKALMÁBÓL fogadd szívbőljövő jókívánságainkat — ád méa v'eszrim.

Dr. Ignác és Dori Jozsefvics (Los-Angeles), Blinder Rita és Jicchák, Adler Médy és családja, Frischták Fanny és Manó, dr. Arnold és Terry Slavovits, Ing. Eugen és Mya Slavovits, valamint az Elzik, Segelstein, Dávid, Ciment és Hirsch családok

FELSZÁMOLNI AZ ALVILÁGOT!

N emrégiben arról panaszkodott a rendőr- ség országos főparancsnoka, hogy a bi- roságok nevésgészen enye ítéletet hoz- nak huligánok perében, akiket olykor súlyos büncselekmények elkövetése és hosszas nyo- mozás után fognak el. Nevezetes egy ítélet: Egy bíró 1 (egy) font bírságra ítélte egy fiatal huligánt, aki moziban randalirozott. Az sem érdektelen, hogy a bíróság hathetes feltételes börtönnel „sújtott” egy huligánt, aki nyomo- rékká vert egy szociális gondozót.

Ilyen ítéletek természetesen nem riasztják el az alvilági hősöket, akik nyugodtan gará- dálkodhatnak városainkban, piacainkon, éjsz- kái lakóhelyeinkben. Holott voltak az izraeli bí- róí fórumoknak olyan gesztusai, amelyek tisz- teletet ébresztettek irántuk a népben. A sikk- kasztó, megvesztegetést elfogadó és egyéb bünc- selekményeket elkövető állami alkalmazottak vagy intézmények vezetői ellen most már pél- dási ítéleteket hoznak, a felsőbíróság néhány döntvénye alapján, amely kimondja, hogy az ország javára szolgáló egykori közéleti sze- replés, amelyet a sikkasztók és korruptok szok- tak felhozni a maguk védelmére, nem enyhít, hanem súlyosbító körülmény. Aki valaha ve- zető közéleti férfi volt és később, az állami konjunktúra romboló erkölcsi hatására félre- lépett, súlyosabb büntetést érdemel, mint az egyszerű ember, aki valamilyen okból meg- szegi a törvényt.

Nehezen érthető, hogy éppen a huligániz- mussal szemben miért olyan gyengeszívűek a mi kiváló bírónk. Semmi sem indokolja. Első- sorban az nem képezheti az enyhítő körülmé- nyét, hogy a huligánok nehéz gyermekkorra volt, nyomorúságos környezetből származott. Nem igaz, hogy a nehéz gyermekkor és a nyomortanya szűkszerűen melegegáya a bünc- nek. Ennek ellenkező példái is vannak: kiváló emberek kerültek már ki ilyen környezetből, olyanok, akik a közéletben mind a mai napig a nyomortanyák lakóinak érdekében fejtenek ki tevékenységet.

A nyomortanyák elleni küzdelem az admi- nisztratív hatóságok dolga. Romos házak el- tűntetése, új lakóhelyek építése, ingyenes tan- kötelezettség biztosítása és a törvény szigorú végrehajtása — azaz az iskolából való kima- radásnak a megakadályozása, akár a szülők megbüntetése árán is —, elsőrangú állami fel- adat. A bíróságnak nem szabad részvételt len- ni bűnözők iránt, bármilyen környezetből is kerüljenek ki. Miért járna nagyobb büntetés a jó házból való fiúknak, aki a „protection” bünc- selekményét elköveti, mint a külvárosi csavargóknak? Furcsa, hogy a törvény előtti egyen- lőség szent elvét a „nehéz gyermekkorra” való szentimentális hivatkozás révén a huligánok javára elferdítik.

Rendőrségi körökben komolyan állítják, hogy a bíróságok részvételi magatartása a hu- ligánokkal szemben egyik oka annak, hogy az alvilág olyan messzire merészkedett, mint a „védelmi díj” követelése piaci árszoktól, illetve lokálók tulajdonosaitól, sőt, belvárosi üzletek- től is. Az amerikai maffiától eltanult szisztéma meghonosítása Izraelben elviselhetetlen jelen- ség. Ezt az alvilágot kímélet nélkül ki kell irtani. Ilyen szervezett bandákat teljes rendőri szigorral kell felszámolni, s nem szabad attól sem visszariadni, hogy feljönnek ilyen ban- dítákat, ha a rendőrök szembekerülnek velük.

A CSÓDTÖMEGGONDOK ATADTA A

JERCOLI

KIARUSÍTÁSÁT A MEZA LTD-nek, TEL-AVIV, HÁR-CION 110, KIRJÁT-HÁMLACHA EXKLUZIV ANYAGOK

ÉS EXPORTRA KÉSZÜLT NŐI RUHÁK

AUTÓBUSZOK: 74, 98, 89, 91 NYITVA 09.00-TŐL 16.00-IG

UJ HAIFÁN OR LÁKOL B. M.

BŐR- ÉS ANTILOPKABAT-GYÁR

közli, hogy eladási raktárt nyit Haifán, Herzl-utca 81, I. emelet, 1976. január 11-én, vasárnap,

GYÁRI ÁRAKKAL

BARZILAY ISTVÁN

Jómegjelensű, magyar

ÉLETTÁRSAT

KERESÉK

65 éves korig.

Szép, összkomfortos lakás van.

„Biztos megélhetés” jeligré.

Tel-Aviv, POB. 831

AMERIKÁBAN ÉLŐ

és állampolgársággal rendel- kező komoly, dolgozó közép- korú úriember, keres megértő

élettársat, 40 — 50 év közötti, magyarul beszélő, magas asz- szonyt, házasság céljából.

Fényképes levélre válaszolok azonnal. Címem:

Mr. Inre Weinstein,

c/o E. Mantegazza,

7019 1/2 La Tijera Blvd.

Los-Angeles, Calif. 90045

U. S. A.

Ápolónő

vállal kicsi, de meleg ottho- nában, sok szeretettel és türellemmel

IDŐS EMBEREKET

orvosi felügyelettel és teljes, 24 órás ellátással. — Beszél

ivritül, németül, angolul, ro- mányul, magyarul.

Telefon: 227005,

egész nap

ANGLÓLA — AUT AZEHRA

Maibk demis המתנה במלוא עוזו באנגולה הוא למעשה „מדד” בינלאומי לאמינותן של הבטחות והתחייבויות כלליות בין מעצמות-העל. על כף המאזנים מונח לא רק גורלה של אנגולה, אלא מידת הסיוע שמדינות קטנות יכולות לצפות לה מצד מעצמה אדירה בעת מצוקה.

החזיון המדיה כי העולם החופשי — ובראשו ארה״ב — מפקיר לגורלו המר את אנגולה, שאך לפני זמן קצר זכתה בעצמאות אחרי 400 שנה של כיבוש פורטוגאלי, הוא אות אזהרה למדינות אחרות. העובדה היסודית היא כי ארה״ב אינה מושיטה סיוע יעיל לכוחות המרדניים הנלחמים נגד הכוחות הפרוסובייטיים הנחמקים בגלוי על ידי „מתגדבים” קובאניים וצידו מלהמתי סובייטי מתוחכם למכביר.

התוצאה היא בלתי נמנעת: אנגולה תיפול לשלטון הקר מוניסטים במקום אם במאחר אם תוסיף ארה״ב לשבת בחי- בוק ידיים. מבחינת גורלה של אנגולה אין זה משנה אם הסיוע האמריקני לא הגוש משום שהקונגרס השלי את צעדו המימשל, או משום שהמימשל לא לחץ דיו כדי לממש את רצון הבית לבן לסיוע לכוחות המרדניים הקומיסים מול גחשול ההתערבות הסובייטית הגסה בלב אפריקה.

ההיקש המתבקש מפרשת אנגולה הוא עגום: לא רק מדינות קטנות, אלא אף מדינות מפותחות לפי מושגים מערי- ביים, כמו אפריקה הדרומית, אינן יכולות לסמוך על עזרה אמריקנית בעת נסיון עמידתן מול התקשנות הקומוניסטית הנעזרת ללא מורא וללא הסתאה ע״י בריה״מ וגורמותיה. אם אכן תיפול אנגולה בסופו של דבר לידי הקומוניסטים, יהיה זה לא רק בצחונם הנסוף, אלא גם שיעור מאלף למדינות העולם החופשי שאין הן יכולות לבטוח בעל הבית האדיר שיבין את ההיבטים הבינלאומיים של המאבקים הקומיסים. מבחינתנו — אנגולה חייבת להדליק עוד אור אדום נוסף ולהעמיד את ההודעה שאין לישראל לסמוך על כל מדינה אה- רת וזלת כוחה העצמי אם תתחולל כאן שוב סערת קרבות.

ANGOLA — FIGYELMEZTETÉS A KIS ÁLLAMOKNAK

Az Angolában folyó véres küzdelem a superhatalmak szavahihetőségének nemzetközi mérőfokaként is tekinthető. Tulajdonképpen nemcsak Angola sorsáról van szó, hanem arra a kérdésre is választ kap a világ — milyen mértékben számíthatnak kis államok a nagyhatalmak segítségére külső agresszió esetén.

Az alapvető és megdöbbentő tény, hogy a szabad világ, az Egyesült Államok kormányzatával az élen sorsára hagyja a kubai „önkéntesek” és a szovjet fegyverek segit- ségével harcoló kommunistákkal szemben védekező nyu- gati orientációjú angolai szabadságmozgalmat. Ennek a magatartásnak a következménye, hogy a többszázéves portugálai gyarmati uralom után önállósághoz jutott Ang- golában előbb-utóbb a kendőzetlen szovjet segítséggel ag- reszsiót folytató erők jutnak hatalomra, amenyiben Ame- rika továbbra is ölbetett kezekkel ül. Angola szempontjáb- ól teljesen lényegtelen, hogy azért nem kap megfelelő se- gítségét, mert a kongresszus nem adja hozzájárulását, vagy pedig a Fehér Ház nem követelte elég határozottan.

A konklúzió igen szomorú: nemcsak kis államok, de nyugati fogalmak szerint közepes haderejű és fejlettségű államok, mint Dél-Afrika sem számíthatnak Amerika tá- mogatására, amikor a brutális szovjet beavatkozással és a kommunista csatlósállamok „segítségével” szemben kell helytállaniuk. Ha tehát végülis Angola a kommunisták ke- zébe kerül, ez nemcsak újabb győzelmüket jelenti Afri- kában, de annak bizonyítása is lesz, hogy a szabad világ országainak legnagyobb szövetségére nem lehet számi- tani a válságos időkben, mert vagy a kongresszus, vagy a washingtoni adminisztráció nem fogja fel kellőképpen a helyi összecsapások globális kihatásait.

Izrael szempontjából Angola újabb vörös fényt jelent. Csakis önmagunk erejére számíthatunk, ha határainkon bármilyen okból kifolyólag ismét fellángolnának a harcok.

EXPORT FELESLEGEK

LEE * OUMAN * BAGIR

GYÁRAK KÉSZÍTMÉNYEI

ÖLTÖNY 350.— IL ZAKÓ 250.— IL FÉRFI NADRAG 60.— IL LEE SZOKNYA 68.— IL

OUMAN Tel-Aviv, Náchlát Benjámin 11, Jaffa, Sd. Jerusálajim 8

LIDO

NAGY VÁLASZTÉK ÉRKEZETT :

Hálószobák csodás külföldi gyártmány a legújabb modellekben

Nagyon kedvező árak és fizetési feltételek

Alkalom!!! Ágy + 2 komód csak 1,900.— font

KORLATOZOTT MENNYISÉG.

Dizengoff 203-213 Tel-Aviv

EGY KIS NUMIZMATIKA

Irta: BARKAY ZEEV

Azt mondják rólunk, zsidókról, hogy különös előszeretettel viszonyulunk a pénzhez, legyen az ropogós bankó, vagy csillogó fémmérce. Mindenesetre, tény, hogy az érmegyűjtés nálunk valamiféle nemzeti hobbiá vált, különösen, amióta kiderült róla, hogy befektetésnek sem rossz, s így a kellemest össze lehet kötni a haszonnal, sőt jövedelmezővel. (Ez a szenvedély odáig fajult, hogy időnként még a telefon-tantusz is numizmatikai ritkasággá válik, feltételezhetően alkalmi gyűjtők jóvoltából.)

Az érmegyűjtésnek, persze, számos válfaja van. Lehet gyűjteni föld alól előkerült ókori érméket, kevésbé régieket, (sovereign, Napoleon, stb.), speciális alkalmakra kibocsátottakat és — közönséges, forgalomban lévő fémpénzt. Ki-ki a maga lehetőségei, hajlamai, kívánalmai szerint. Csatlakozni lehet az Állami Érmé- és Emlékpénz Kibocsátó Vállalat előfizetői táborához, s akkor megkaphatja az ember, hivatalos áron, a legújabb kibocsátott arany, ezüst, bronz, vagy nikkel emlékpénzeket. Persze, még jobb, ha a direktóriumhoz csatlakozik az ember, mert akkor még hivatalosabb előnyökhöz jut; de hát ez a lehetőség nem mindenki előtt áll nyitva.

Az igazat megvallva, vannak olyan érmedelvelők is, akik még azt sem engedhetik meg maguknak, hogy feliratkozzanak az Állami Érmé- és Emlékpénz Kibocsátó Vállalat előfizetői közé, mert ez bizony anyagi kötelezettséggel jár. Igaz, hogy ez korántsem elvesztett pénz — de, ha nincs?

Akkor is van megoldás. Izráel elvégre, demokratikus ország. Nálunk a legszegényebb ember is kiélheti numizmatikai szenvedélyét, ha elég szorgalmas. Itt van, például, ez a natanai család: koldusmama, kolduspapa, kolduslányka. Nem szerepeltek az Állami Érmé- és Emlékpénz Kibocsátó Vállalat előfizetőinek listáján — és mégis milyen takaros kis gyűjteményre tettek szert! Igaz, a rendszerezés és elhelyezés terén felmerültek némi hiányosságok; ez nem szakavatott műgyűjtők gondosságával történt, de hát erre nyilván nem is nagyon maradt idejük, hiszen mindhármán kizárólag magával a gyűjtéssel voltak elfoglalva. És milyen odaadással folytatták ezt a tevékenységet! Csaknem magukat is kiszorították a három szobás lakásból, melyben egy szekrényen és három ágyon kívül, semmi egyéb butor nem volt; a helyiségeket, a földtől a plafonig a gyűjtemény töltötte meg, némi rongyok közé ágyazva, a hozzá tartozó egerekkel, meg holmi rovarokkal, miközben az egész valami jellegzetes illatot árasztott.

Ez az illat vonta magára — mint ismeretes — a szomszédok figyelmét, akik azonban a gyűjteményről mit sem sejtettek, hiszen a közmondás azt tartja, hogy a pénznek nincs szaga. A dolog csak akkor derült ki, amikor a szintén gyantalan rokonok megjelentek, hogy valami rendet csináljanak...
No, aztán beszélt az ügybe a rendőrség, a sajtó, a televízió. Az első lelkes beszámolókat mintegy százötven ezer fortra becsülték a gyűjteményt, melyet két teherautóval szállítottak a rendőrségre, pontos számlálás céljából. Ez olyan romantikus dolognak látszott: mégis, százötven ezer forint, apróban, adómentesen, ilyen kis családi gyűjtőakció keretében; az ember igazán viheti valamire Izráelben, akkor is, ha kizárólag embertársai jóakarataira támaszkodik. Persze, ügybuzgalom és tehetség is kell hozzá, mint mindenhez, ahol eredményt akar elérni az ember.

E sorok írásakor ötödik napja folyik a számlálás rendőrségi személyzet és banktől kölcsönkért speciális gép segítségével. A gyűjtemény felét már megszámlálták, s az eredmény: tízezer forint. A másik fele sem lehet több, azaz, az összerék, az előzetes becsléssel ellentétben, mindössze mintegy huszezer forint lesz.

Megvallom, ez eléggé lesújt. Bántja, hogy ugyondjamban, szociális igazságérzetemet. Mert, ugyebár, a natanai család három tagja élete legszebb éveit szentelte a gyűjtés munkájának. Hány munkára? Ki tudja kiszámítani? S ők csak serénykedtek, rakták élére a garast, ahogyan mondani szokták: megtöltötték vele kis lakásukat; olyan szép gyűjteményre tettek szert, melynek pusztá számbavétele is napokat vesz igénybe. S akkor kiderül, hogy az egész mindössze huszezer forintot ér. S mi történik ugyanakkor? Kiderül az is, hogy más gyűjtő, aki nem fektette három ember sok éves munkáját ebbe a hobbyba, hanem csak kétszázötven forintot — egy csapásra, egyetlen érme formájában jutott huszezer fontos értékhez...
...Hát azért mondom. Mert igaz ugyan, hogy demokrácia van nálunk, de azért egy kis szerencse sem árt. S azért még nem vagyunk teljesen egyenlők, ugyilátszik, a numizmatikában sem...

DÁN OFRY:

CASUS BELLI

A napokban Szíria külügyminisztere azzal a kijelentéssel lépte meg a nagyvilágot, hogy amennyiben a libanoni polgárháború az állam felosztásához vezetne a muzulmánok és a keresztények között, a szíriai hadsereg nem ül tétlenül és elfoglalja az egész szomszédos országot. A külügyminiszter nem hagyott semmiféle kétséget kormánya szándékait illetően. „Nem érdekel mit mond a nagyvilág és mit ugat az imperialista-cionista propaganda. Szíria eltökélt szándéka bekebelezni Libanon egész területét, ha a felosztás veszélye felmerülne. Elhatározásunk annyira szilárd, hogy az izráeliek beavatkozási fenyegetései sem tartanak viszsza...”

Egyszerű nyelvezetre fordítva: Szíria külügyminiszterének véletlenül, vagy szándékosan idézett kijelentése, újabb nyílt kihívás Izráellel szemben. Szíria nem fél a háborútól. Damaszkusz hajlandó vállalni a kockázatot, hogy szembe kerül Izráellel, ha csapatai benyomulnak a Földközi tenger partján fekvő mini-államba és megpróbálják felfalni ezt az önmagával vetettellen, alig 15 ezer katonával rendelkező „testvérállamot”.

Eddig az érem arka. A libanoni vérfürdő és a hagyományos arab terjeszkedési törekvések bizarr találkozája.

Felmerül azonban a kérdés: hol van Izráel? Mi a jeruzsálemi kormány álláspontja? Mi a hivatalos felfogás ebben a számkunka is sorsdöntő ügyben? Miért nem hallatja hangját illetékes kormánytagok?

Ha egyáltalán van már Izráel kormánya kialakult álláspontja...

A kérdést még jobban kiélezve, úgy is megfogalmazhatnánk mondanivalónkat: mi a casus belli, az Izráel szempontjából háborus okot képező fejlemény Libanonban? Milyen fejleményeknek kell bekövetkezniük ahhoz, hogy Izráel kormánya parancsot adjon a hadseregnek a határvonalak masszív áttörésére?

A multban mindenki tudta hol a határ. Nem a földrajzi határvonalra gondolunk, hanem arra a magatartásra, amelyet Izráel hajlandó volt visszatütni nélkül elfülni.

Tudták az arabok és tisztában voltak a nagyhatalmak is azzal, hogy a Vörös-tenger hajózási vonalának elzárása, a Tíran-szoros, vagy a Bab-el-Mandeb szorosok blokádját alá helyezésére elkerülhetetlenül az izráel haderő kíméletlen bevetését vonja maga után.

De nem csak a tengerszorosok elzárása képzett casus belli. Ellenségeink annak is tudatában voltak, hogy bármilyen kísérlet városaink bombázására, vagy távtráktákkal való megtámadására, azonnali retorziót vált ki az arab államok polgári és ipari központjai ellen.

Mint ahogy senkinek sincs illúziója afelel, hogy Izráel minden esetben visszajár, ha bármilyen oldalról próbálnak támadást intézni ellene.

Nem volt ártalmas, hogy barát és ellenség tudta világosan — mi a casus belli Izráel mérlegeléseiben. Ellenkezőleg. Kijózanító, féktartó, visszarettentő tényező volt a közkeletű katonapolitikai pókerjátékban. Hozzájárult ahhoz, hogy több esetben nem tört ki a háború.

A tavaly áprilisban kirobbant libanoni polgárháború óta szinte nem volt egyetlen nap sem, hogy a 21 tagú kormány minisz-

terei — függetlenül attól, hogy hivatalból a narkománokkal, az alvilági bűnözőkkel, a rituális furdókkal, vagy az elemi iskolai gyerekek tanrendjének összeállításával kelle-ne foglalkozni — ne nyilatkoztak volna sorsdöntő honvédelmi és nemzetbiztonsági kérdésekről. Voltak olyan napok is, hogy ugyanazon újságpéldány első oldalán egészen más „szemfuttatásokat” olvastunk a palesztinai rákfeneről, mint a belső, vagy az utolsó oldalán. Az ok? Rövid 24 óra leforgása alatt több miniszter tartotta fontosnak, hogy nézeteit szellőztesse a nyilvánosság számára. Némi időbeli és jelentős tartalmi eltérésekkel...

Nem az újságok voltak tehát a „bűnösök” abban, hogy Izráel polgárai mai napig nem kaptak egységes, világos utmutatást a palesztinai problémáról. Erről azonban legvalószínűbb beszélték és sokszor ártalmas módon — fecsegték.

A libanoni válság ügyében azonban hallgattak a politikai muzsák. Ebben a kérdésben a kormány „begombolkodott”. Mély, delejes hallgatásba merült.

Igy állt elő az a furcsa helyzet, hogy ma nem csak Izráel polgárai, de az ellenség és a világpolitikában hangadó szuperhatalmak sem tudják mi Izráel álláspontja.

Ezért merészelte Szíria külügyminisztere kevély módon bejelenteni, hogy ha a libanoni belső fejlemények nem Áráfat és a szíriai segédlettel gengszterkedő muzulmánok szájze szerint alakulnak, úgy Szíria egyszerűen bekebelezi Libanont. A keresztényekkel és a muzulmánokkal egyetemben.

Mert nincs akadály és nincs mitől tartani...

Sok esetben helytelen, céltalan és ártalmas a kardsörtés. Izráel az utóbbi években kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy a rugalmasságra és békére hajlamos félként bontakozzon ki a nemzetközi közvélemény tudatában. Nem csak szavakkal támasztjuk alá ezt az eredménytelen erőfeszítést, de a területi engedmények sorozatát is tettük ennek a célnak az oltárán — minden arab ellenszolgálatás nélkül.

A nagyvilág ennek ellenére Izráel homlokára sütötte az „agresszor” káin-bélyegét. És az arabok pedig mindezt nem az őszinte békehajlandóság, hanem a gyengeség jeleként értelmezték.

Libanonban, a jelek szerint, közeledik a polgárháború drámájának végő fejezete. Ajánlatos lenne, ha a nyilatkozatokban sohasem takarékoskodó izráel kormányzat egyértelműen és még kellő időben hallatná szavát ebben az ügyben is. Hogy a szíriai külügyminiszter is tudja — velünk együtt — hajlandók vagyunk-e „lenyelni a békát” és napirendre térni Libanon bekebelezése fölött, vagy minden ilyen szíriai kísérletben háborus kihívást látunk.

E sorok már ólomba öntve készen álltak tegnap délelőtt, amikor megérkezett a hír és elcszelt a kód. Simon Peresz hadügyminiszter figyelmeztette Szíriát. „Libanoni beavatkozást nem nézhetünk közömbösen...”

Peresz utolsó pillanatban elhangzott nyilatkozatából egyetlen tanulságot vonhatunk le: Szíria ismét a tüzelt játszik. A Libanonba való szíriai behatolás ugyanis a jelek szerint igenis — casus belli!

MINŐSÉGI MŰSOR

Irta: EFRÁJIM KISHON

Egyik este ott ülünk szűk baráti körben és nagyítóval keressük valami lélekűdítő dolgot a sivár izráeli valóságban, ám a holland kosarások fölött aratót elsőpró győzelmünkön, valamint Daniel Moynihan professzoron kívül bizony semmit sem találunk. Ekkor felugrik a társaság egyik tagja, méghozzá egy intellektuális és szemellátható izgalommal azt kiáltja: — Megvan! A Kolbotek!

Spontán tapsvihart tört ki és lelkesedésünk az eget verdeste. Mivel ez a fiatal tévé-program csakugyan világitó lámpás ebben a közkeletű félhomályban, amely a szélrózsa minden irányából körülveszi szeretett hazánkat, Slendriániát. Sőt mi több, véges értelmünk nem is képes felfogni, hogyan tudott ez a bájos és konstruktív műsorszám beszívárogni a mi Televízióknak berkeibe. Mindenesetre tény, hogy a Kolbotek fényt és örömet, pontosabban kárörömet varázsol otthonunkba minden áldott csütörtökön. Valahányszor a drága árticsóka-konzervben közönséges csókát találunk a vevők, a hanyag gyári ellenőrzés miatt, a drága szardínia-konzervben pedig, közönséges... de erről jobb nem beszélni, vagy holmi tizedesmérleg nem tud vigyázni a súlyára, máskor meg előfordul, hogy egy Észak-Tel-Avivban hiányzó zsebkendő pótkalkatrézt Dél-Jafán találunk meg egy bicubi bebeszítve, metálan virgone gyufaszálat usznak vegyesváltót az originál pecséttel ellátott héber narancsszörpben, vagy a riportert fellebbenti a fátylat valami ordenáré bürokratikus jelenségről, esetleg egy túlságosan csalafinta reklámról, nos én minden alkalommal meghajtom fejem a kedves és kulturált Daniel Peer, valamint halhatatlansárai előtt, mintha magam is egy hazai gyártmányú, kajla chanuka-gyertya volnék...

Igen, igen, bárcsak az állami főellenőr lenne olyan ügybuzgó, mint ők.

Ami minket illet, mi már régen összehangoljuk lépéseinket a Kolbotek heti leleplezéseivel. Vagyis mindannyiszor, amidőn valami honi termék kiszúrunk és benne talált csótány a műsor sztárjává avanszál, nos, ilyenkor fogjuk magunkat és elporoszkálunk ugyanazon honi termékeket beszerezni, amit az imént állítottak pengellőre a képernyőn. Méghozzá azért, mert feltételezzük, hogy az előállítók nem követik el ismét ugyanugyanazt a ballépést és legalább egy hónapig képesek mellőzni a gyártmányokból a svábbogarakat. Ez a recept alaposan ki van próbálva, kecskészkolom! Amióta hallottuk ama lesújtó véleményt arról a bizonyos benzinkuttról, ahol a szuperbenzint vegyesházasságra kényszerítették más hiványabb hajtóanyagokkal, mint emlékeztetés, tehát azóta csakide járunk tankolni, mert bízunk benne, hogy itt, talán egyedül csak itt az egész körzetben, a 94 oktánszámú benzín valóban tartalmazza mind a 94 oktánt. Ha a nyájas olvasó egy televíziós rémtörténetet lát a Villanytársaságnál tapasztalható visszásságokról, nem árt azonmelegében felkeresni a fentemlített intézményt és rendezni a vitás ügyeket, addig, amíg a Kolbotek üdvös hatása még ott visszhangzik a fülükben...

A tanulság: ajánlatos olyan árukat vásárolni, amelyek már átesetek a Kolboteken.

Csupán egyetlen dolog zavar bennünket ebben a műsorfelelésben, — hogy embertelen. Tudnillik, a magunk részéről nem tartjuk igazságosnak, hogy kizárólag csak a borotvakérmeket, meg a távirópóznákat tegyek szigorú bírálat tárgyává, s ugyanakkor közéletünk vezetői parlamenti mentelmi jogot élvezzenek, mintha legalábbis nem lehetne találni olyan párt-funkcionáriust, akinek hiányzik egy kereke, vagy olyan minisztert a kormányban, akinek súlya és minősége messze elmarad a használati utasításban feltüntetett követelményektől. Illetékes szerveket is fel lehet boncolni és megvizsgálni, hogy tulajdonképpen mi van bennük. Epedve várjuk azt a napot, amikor Dani Peer, a tévé-riporterek disze, letesz majd a studió asztalára egy jókora csomagot, letépi róla a csomagolópapírt és kivessz belőle egy életnagyságu politikusot ezzel a szavakkal: — Kedves uram, ön a választások előtti propagandabeszédekben azt ígérte, hogy...

Álom.

(Héberből fordította: Dán Dalmát)

KABÁTOK, KOSZTÜMÖK, RUHÁK, SZOKNYÁK
DANZIGER
HAIFA, HERZL UTCA 87. II. EM.
NŐI KONFEKCIÓ ÜZEMBEN,
beszerezhető nagy engedménnyel. Ami nincs raktáron... megrendelhető; — egyes darabok likvidálási áron.

ANYAGOK
EXPORT FELESLEGBŐL
Divatos minták érkeztek
csodás nagy választékban

- * SPECIALIS ÁRUSÍTÁSI MODSZER *
- * GYÁRI ÁRÁKON *
- * LEÉRTÉKELÉS ELŐTTI ÁRAKON *

Petách Tikva : Stampfer-utca 30
Herzila : Ben-Gurion-utca 22
Rámát Gán : Sokolov-utca 10, az udvarban
Rison Leclon : Rothschild-utca 28, a passzázsan
Ásdod : Polgár tizlet, Merkáz Rassco Hé
Rechovot : Herzl u. 92, Ábárbánél u. sarok

JIDDISNYELVŰ MŰSOR A HÉJCHÁL HÁTÁRBTUTBAN

Sálom Áléchem halálának 60-ik évfordulója alkalmából nagyszabású kultürestet rendeztek a tel-avivi Héjchál Hátárbútban, amelyen a héber- és jiddisnyelvű színpad kiválósgal a nagy író munkáiból adtak elő részleteket. A hallgatóság soraiban nagyszámú fiatal volt, közöttük az ország szülöttei, akik a szülői házbán tanulták meg a nyelvet, amelyen apák és nagyapák beszéltek.
Az előadást egyik résztvevője, Elíjahu Goldenberg színművész, a hadsereg rádiójának adott nyilatkozatában elpanaszolta, hogy a rádió „bojkottálja” a jiddisnyelvű dalokat. — Panasza úgy látszik meghallgatásra talált, mert a hadsereg rádiója az esti „Éjjeli madarak” című hanglez-műsorát kizárólag jiddisnyelvű daloknak szentelte.

Kirándulás
a Golánra és Cheronra
szombaton, 1976. 1. 17-én,
turista-autóbuszon,
idegenvezetővel.
Jelentkezés:
CANAANTOURS
Tel Aviv, Ben Jehuda 113,
telefon: 22 91 25

BÁT-SEVA KONYHÁK
SAJÁT MUNKA, — KITUNÓ MINŐSÉGBEN.
TERVEZÉS * GYÁRTÁS * ARUSITAS *
„Szláit” ügynökség, — márványlap
a konyhába minden szímben.
ÁVI MISHAJOF LAKBERENDEZO
VEZETÉSE ALATT
Petách-Tikva — Háhágáná u. 25 — tel.: 91 38 39

ONÁLLÓ, GYAKORLOTT
KITUNÓ NYOMDASZT
KERESÜNK
ROTÁCIOS GÉPEKHEZ,
TEXTILCIMKÉK NYOMÁSAHOZ.
IRÁSBELI JELENTKEZÉS:
TEL-AVIV, POB. 4680
1976. I. 9 UJ KELET 3

BÍRÓSÁGI JEGYZETEK

Négyezer dollár a Pallas Lexikonban

Irta: BENEDEK PÁL

A legutóbbi napok, hetek, hónapok eseményeinek sodrásában többször is felmerült a kérdés, hogyan felelkezhetek meg magukról magas állásokat betöltő, multjúk által tiszteltet és megbecsülést kiérdemelt emberek, akiknek nevével hirtelen a rendőrségi rovatban találkoznak, majd az olvassuk, hogy hosszú börtönbüntetést kaptak, miután ügyükben a bíróság ítélezte.

Ilyesmírel értesülvén, hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy romlott világ a miénk, dezzeg azelőtt, a boldog kékben más volt a helyzet.

Az egyik emigráns magyar lap hasábjain köszöntöt olvastam a minap abból az alkalomból, hogy dr. Auer Pál, Magyarország volt párizsi nagykövete 90 éves lett. Ez annál is inkább megjegyzendő, mert az ünnepeit magyar-zsidó származású közéleti férfiu, aki fiatal korában — Avar Pál néven — költő is volt, majd harcos, hábor, demokrata várospolitikus Budapestben — a törvényhatósági bizottság tagja —, de ügyvédként is tevékenykedett. A pesti fiskálisok legelső sorába tartozott, s az emlékeztetés farkhalmisítási per idején a francia érdekeket képviselte a magyar bíróság előtt — teljes sikerrel.

Auer Pál imponáló szellemi és testi erő birtokában érte meg a kilencvenedik születésnapját. Néhány héttel ezelőtt átrepült Párizsból — abban a városban, ahol teljes visszavonultságban, ahol 1947-ig magyar nagykövet volt — New Yorkba és előadást tartott politikai és társadalombölcsészeti problémákról a Magyar Történelmi Társaság közönségének. Néhány év előtt „Fél évszázad” címmel kiadta emlékiratait, s nemcsak közéleti, de jogászai pályája kiemelkedő eseményeiről is áttekintést adott.

Ebben a könyvben találtam egy történetet, amelyre — azt hiszem —, nem lesz érdektelen utalni.

A két világháború közötti években történt. Auer Pál a pályafutása egyik legmegdöbbentőbb élményeként értékeli. Röviden és tömören ennyi történt: Felkereste Auer Pált az akkori magyar közelet egyik magas hivatali betöltő személyisége, mellesleg jóbarátja. Sápadt volt és felindult. Szigorú titoktartást kérve elmondta, hogy zsaroló levelet kapott. Barátí és ügyvédi segítséget kér Auertől.

Adta a levelet, amelyben a zsaroló a nyomorára hivatkozott és felszólította, hogy holnapután délután 3 és 5 óra között helyezzen el számára — de a saját nevére címezve — a budapesti Astoria szálló olvasószobájában, a Pallas Lexikon II. kötetének 234. és 235. lapjai között kb. 4000 dollárnak megfelelő pengőt — egy borítékban. Ha nem — és most következzék a zsarolás —, X. úr, egy ismeret magyar közéleti személyiség még aznap este értesül majd arról, „hogy Ön a feleségével viszonyt folytat és minden délutánt együtt tölt az ön által erre a célra bérelt... című lakásban”.

A levél alatt ez volt az aláírás: A fekete kéz. Auer Pál elolvasta a levelet, majd a vele szemben ülő férfit

hozzáírta, hogy három ember boldogsága függ most a magatartásától. Az övé, aki imádja az asszonyt, s ha minden kiderül, az a minimum, hogy szakítania kell. Az asszonyé, aki nagyon szereti őt és a férj a harmadik. A mit sem sejtő férj, aki mellesleg jóbarátja és nagyon érzékenyen érintené a zsaroló információja. Bűszkeségében nagyon sértve érezte magát.

Végül azt is elmondta, hogy a levélben megjelölt összeg pillanatnyilag nem áll rendelkezésére, de holnapra meg tudná szerezni.

Az ügyvéd felvilágosította, hogy ez mindenképpen kidobott pénz volna, mert a zsaroló egy idő múlva újabb követeléssel lépne fel.

— Mit tegyek tehát? — kérdezte minden ízében remegve.

— Bizd rám az ügyet. Holnap délután értesítlek, mit intéztem.

— Rád bízom a sorsomat — mondta és távolgyva hagyta el az ügyvédi irodát.

Auer Pál felment Hetényi főkapitányhelyetteshez, aki akkor a detektív-osztály főnöke volt és előadta az ügyet. Megállapodtak abban, hogy fülöncsipk a zsaroló. Újságpapirt csomagolt az ügyvéd egy borítékba, a Pallas lexikon megfelelő lapjai közé helyezte és visszatért az irodájába. Hetényi megígérte, hogy két detektívtal figyelgeti az Astoria szálló olvasószobáját, s ha meglesz az eredmény, azonnal telefonál.

Igy is történt. Megcsörrent a telefon és Hetényi csak ennyit mondott:

— A madár berepült a kalitkába. Légy szíves, azonnal gyere!

Auer Pál 10 perc múlva belépett Hetényi szobájába és a lélegzete is elállt a meglepetéstől. Egy magas beosztású, az ország legmagasabb kintmentésével viselő férfi ült a főkapitányhelyettes íróasztalával szemben. Nagyon jól ismerték egymást.

— Képzeld, mi történt velem — mondta kedélyesen az ügyvédnek —, az Astoriában akartam kávézni, de korán volt, tehát benéztem az olvasószobába. Történetesen a Pallas lexikonban lapozgattam, s az egyik kötetben egy borítékot találtam. X., kedves barátom nevére volt címezve. Tudtam, hogy ma este találkozom vele a kaszinóban, tehát magamhoz vettem a levelet, hogy majd átadom. Kélepek az olvasószobából, mire egy ur karonfog, egy kocsiba tuszkol és idehoz. Mit szólsz, milyen kínos véletlen áldozata vagyok?

Mielőtt Auer Pál egyetlen szót is szólhatott volna, Hetényi — a rendőrségen megszokott hangnemen — rákiáltott: — Fogd be a szád, te aljas, sőtét csirkefogó!

Az illetőt — jegyzi meg a memoáríró — természetesen a „kegyelmes” cím illette meg...

Hetényi megkérdezte Auer Pált, hogy megindítsa-e azonnal az eljárást.

— Erre a kérdésre csak a megbízóm válaszolhat. Engedd meg — mondotta —, hogy a másik szobából felhívjam.

Ez megtörtént. Mielőtt azonban közölte volna, hogy ktről van szó, arra kérte, hogy üljön le, nehogy hanyatt essen. Aztán

elmondta, ki a „fekete kéz”.

A „fekete kéz” és Auer Pál megbízója jó barátok voltak. Két-három nappal korábban együtt vacsoráztak. A „fekete kéz” panaszkodott, hogy sullyos adósságai vannak, nem is tudja, mit csináljon. Auer megbízója barátságosan és vigasztalóan megszorította a kezét és azt ígérte, gondolkozzon fog a

problémán, s ha eszébe jut valami megoldás, segít annak kivitelezésében.

Ugy látszik, a „fekete kéz” valahogy megtudta a magánéletének feltételeit, hétpécsetes titkát és jobb megoldás hiján elhatározta, hogy ezzel a módszerrel megszarolja.

Auer Pál elmondta megbízójának, hogy a „fekete kéz” által elkövetett zsarolás hivatalból nem üldözendő, tehát a rendőrség csak akkor indítja meg az eljárást és az a feltétele, hogy a delikvens a bíróság elé kerüljön, ha ezt ő, a kárvallott, a zsarolás-alánya így akarja.

Nem akarta. Csak azt akarta, hogy a „fekete kéz” 48 órán belül hagyja el Magyarországot és egy éven át ne érjen vissza.

A memoáríró azzal a konklúzióval zárja a történetet, hogy azóta kevesebbet jelent a számára valakinek megfélemlése, hogy az illető magas pozícióba került, kintintéseket kapott. Sok ember előtt hajbókolnak embertársai, mert nem, vagy még nem győztek meg az illető nagyságáról — fejezi be Auer Pál.

A tanulság nem teljesen időszertűn.

ZSEBKÖNYV

UJFAJTA MÓDSZEREK

Amikor a dél-molukkaiak úgy tüntettek a függetlenségükért, hogy kevéssé ismert hazájuktól mintegy huszszor kilométernyi távolságban, az ügyben teljesen ártatlan Hollandiában ejtettek — és ölték — tuszokat, vagy amikor a palesztinaiak Szudánban gyilkolnak belga és egyéb diplomátákat, akiknek az ügyükhöz semmi közük, olyankor az akciók tragikus volta ellenére is egy régi vicc meg egy megtörtént humoros eset jut eszembe.

A vicc az érthetetlen helymegválasztáshoz fűződik: Az Andrássy úton keresgél valamit egy részeg, oly sokáig, hogy feltűnik a rendőrnök, aki megkérdi: —Mit keres tulajdon képpen? — A tárcámát — feleli ez —, elhagytam a Dob utcában. — S akkor miért itt keresi? — Mert itt világosabb van!

Az pedig, hogy politikai követelésekre minajárt gépgépyverrel emlékeztetnek, felszabadulásom egyik epizódját idézi fel. Gyalog indultunk neki az utnak a lágerből hazafelé, s Oels városába érve, egy kastély elé jutottunk, rajta egy táblával, mely szerint ez most felszabadult foglyok pihenő telepe. A kapunál orosz őr állott, mondtuk neki, hogy be szeretnénk menni, mire ő válasz helyett lekapta a fegyvert, s se szó, se beszéd, három lövést adott le. Kissé megriadtunk, de egy — akkor már tapasztaltabb — társunk megnyugtatóan bennünket: — Semmi baj, csejget a pasi! Boldogtalan világunk mostanság csupa ilyen csejgetésektől visszhangzik.

TULSZAPORODÁS

A sok forradalom és ellenforradalom, lázadás és háború következtében egyre gyorsabban változik a politikai térkép. A népesség robbanásszerű szaporodásával párhuzamosan oly gyorsan szaporodik az államok száma is, hogy ember legyen a talpán, aki ezzel le-

pést bír tartani. Vagy talán vállalja valaki, hogy kapásból felszámolja az ENSz 144 tagállamának a nevét? Mert ennyi a számuk, amikor e sorokat írjuk, de semmi biztosíték arra nézve, hogy reggelre nem fidadzanak mégegyet.

Ha ez így megy tovább, megérjük, hogy két barát, ha találkozik, ez lesz az első kérdésük: — Nincs véletlenül egy mai térképéd?

A GALAMB ÉS AZ ARA

Fiatal barátunk, Jóna, kedves, szorgalmas legény, szelid is, mint a neve mondja: galamb. Utóbbi időben mégis sokat szenved tőle a családja, mert egy távoli utján beleszeretett valami Lajlába, s azóta is gyötri a szüleit, küldenének kériót a leányért. Szülei utána jártak a dolognak, megtudták, kiféle a Lajla, s előbb csak finoman próbálták lebeszélni az aráról Jónát, mondván, hogy az ara fád... De hogy Jóna ezzel nem törődött, többel is kirukkoltak: megmondták, hogy a lány szóba se akar állni vele. Mikor pedig Jóna ennek ellenére is kitartott, tovább már nem kímélhették az érzékenységét, hanem elárulták neki, hogy Lajla kijelentette a szüleinek, ha csak egyszer is összehozzák Jónával, ő arzent tesz a kávéjába!

Kisideig ekkor csend lett, de mert — úgy látszik — némely galamb nem tulságosan értelmes, Jóna most azzal rukkolt elő, keresse-nek talán leányt a Lajla nemzetségében, persze nála szelidebbet. Szegény szülei ennek is utánaértek —, mert mit meg nem tesz egy zsidó szülő a gyerekéért? — aztán jelentették: a legszelidebb Lajla-nemzetségbeli leány sem hajlandó Jónával foglalkozni, mert akkor meg ő kap arzent a kávéjába.

Igy üldözi Jónát hosszú ideje a balszerencse az arák terén — valóságos ara-fátum. Vajon mikor nő már be a fü feje lágya? GRÉDA JÓZSEF

TÉLI VAKÁCIÓ

AMELY UTÁN NYÁRON IS VAGYIK...

„KÁL” meghívja a tibériási „GANÉJ CHAMÁT” luxusszállóba a gyógyfürdő mellett

Most, a drágulás előtt van az üdülés ideje! A „Ganéj Chamát” (4 csillagos) szállóban dús program várja a csodás téli vakációban. Táncozhat zenekar muzsikájára, sétálhat kedvére a szép, nagy kertben, megoldozhatja izmait a teniszpályákon vagy csendes, intím estét tölthet egy pohár ital mellett a bárban.

Ebben a szezonban a légkör meleg, a kiszolgálás egyéni s ami a fő — nincs zsufolttság!

A szálló lehetővé teszi a választást a főépületben lévő fürdőszobás szoba, vagy a kerti szárnyakban lévő tussal ellátott szoba között — mindez lehetőségel szerint.

Kóser, a rábbánut felügyelete alatt

Önök csak be kell csomagolnia...

Helyrendelés ügyében a téli vakációra, a „GANÉJ CHAMÁT”-ban, forduljon a „KÁL” egyik fiókjához:

TEL-AVIV — Gordon 28, tel. 22 20 42, napl 24 órán át JERUZSÁLEM, King George 23 RÁMÁT GÁN — Bialik 56 BEÉR SÉVA — Hechaluc 112

Helyrendelés az ország minden szállodájába és üdülőjébe minden felül fizetés nélkül!

Különvélemény

Szabad államok internacionáléja

Irta: KARMEL JOCHANAN

Mint ismeretes, a Kneszet küldöttségét, mely nemrég Amerikában járt, Gerald Ford elnök is fogadta. A beszélgetés befejeztével a küldöttség egyik tagja, Jozsef Támir képviselő, a Kneszet belügyi bizottságának elnöke, javaslattal fordult az elnökhöz: felvetette a szabad nyugati világ internacionáléja megszervezésének gondolatát. Ennek érdekében össze kell hívni a demokratikus népek csúcskonferenciáját, hogy megvédjék a szabad világot a kommunizmus és az úgynevezett „harmadik világ” támadásaitól; terjesszék el a nyugati kultúra értékeit, fogalmait az emberi szabadságról. Ennek megvalósítására csak az Egyesült Államok elnöke és a nagy nyugati demokráciák kormányfői alkalmasak.

Ford, persze, nem adott választ a felvetett kérdésre, de megígérte, hogy foglalkozni fog vele, miután első hallásra tetszik neki a gondolat.

A terv más formában ugyan, de lényegében azonos tartalommal felvetődött már előbb is. Akkor arról volt szó, hogy a szabad világnak ki kell válnia az UNO-ból és új nemzetközi szervezetet kell létrehoznia, amelynek tagjai csak olyan országok lehetnek, amelyeknek élén szabadon választott és demokratikus kormányok állanak.

Nyilvánvaló, hogy mindezek a tervek és elképzelések ugyanazon forrásból fakadnak. Alapjuk az a súlyos családös és kiábrándulás, amely a szabad világban uralkodik, az Egyesült Nemzetek Szervezete, az UNO-val kapcsolatban.

Az, hogy az izraelieknek elegendik van az UNO-ból, egyáltalán nem kell megindokolni azok után, hogy az UNO legutólsó, harmincadik ülészakának idejéből több, mint felét Izrael és a cionizmus gyalázásával töltötte. Az ott összevált delegátusok semmi más világproblémát már, úgy látszik, nem találtak.

De Izrael kiábrándulása természetesen még nem volna elegendő arra, hogy megindassa az UNO alapjait. Viszont nem csak Izraelben, hanem csaknem minden szabad országban egyre gyakrabban merül fel a kérdés, hogy mi értelme van az UNO-nak jelenlegi formájában; nem hoz-e sokkal több kárt, mint hasznot.

Az UNO-nak, amikor 1945-ben megalapították, körülbelül negyvenöt tagja volt. Ma a tagállamok száma ennek több, mint háromszorosa. Ez a látványos „nagyszerű fejlődés” a valóságban teljesen tönkretette, és a visszamaradt törpeállamok propaganda-szervezetévé változtatta.

Az UNO femállásának első idejében visszautasították Monaco, Lichtenstein, Andorra és San Marino felvételi kérelmeit, azzal az indokollással, hogy ilyen kis országoknak nincs helyük az Egyesült Nemzetekben. Ez meglehetősen logikus álláspont volt, és az illető országoskák mind a mai napig nem UNO-TAGOK. Ezzel szemben azóta vita nélkül felvettek az UNO-ba több tucat olyan kis, újszülött afrikai, ázsiai és hasonló államot, amelyek lakosságukkal azzal haladja meg, mondjuk, Monacót, de jelentőségben és főként gazdasági téren, messze elmaradnak az európai törpe-országok mögött is.

Hányan tudják megmondani, hogy hol van például a Malavadi szigetek, Thoma, vagy mondjuk Guinea Bissau? Ha nem tudná az olvasó, ezek mind teljes jogu UNO-tagok és éppen annyi szavazatuk van a közgyűlésen, mint az Egyesült Államoknak, vagy a Szovjetunióknak.

Még súlyosabbá teszi a helyzetet, hogy mindezek az újonnan született országok, még akkor is, ha valamivel nagyobbak területileg és a lakosságukat illetőleg, mint az említettek, de mélyen el vannak maradva, fejlődési szintjük a nullával egyenlő.

A legtöbb ilyen országban olyan emberek kormányoznak, akik elmaradtak voltak miatt súlyos kisebbségi érzéssel rendelkeznek a nyugati világgal szemben; minden gondjukért, bajukért ezeket okolják. Az UNO-t lényegében csak olyan intézménynek tekintik, ahol előnyökhöz lehet jutni a legkülönbözőbb módon és ezen előnyök kizsárolhatók önmaguk számára.

Montánom sem kell, hogy ezeknek az országoknak fogalmuk sincs a demokráciáról és az emberi szabadságjogokról. Csaknem mindegyikben katonai, vagy ahhoz hasonló diktatúra uralkodik. A minidiktátorok a gazdag nyugati világban látják ellenségeiket és nagyon gyorsan szovjet, vagy arab befolyás alá kerültek. Így történt, hogy a kommunista államoknak az arabokkal és az új államok „harmadik világgal” együtt automatikusan, csaknem kétharmad többsége lett az UNO közgyűlésén.

A legutóbbi ülészakon elsősorban Izrael érezte ennek a többségnek a súlyát, de nagyon sok európai és amerikai ország vezetői is tisztában vannak azzal, hogy más, adódó alkalommal, ellenük is bármikor automatikus többséget lehet létrehozni. Daniel Moynihan Amerika kitűnő UNO főmegbízottja, nem egyszer a közgyűlés során pontosan és egyáltalán nem diplomatikusan megmondta a véleményét az UNO többségéről.

A gazdag és demokratikus nyugati világ egyre gyakrabban kérdi önmagától, hogy egyáltalán mi szükség van erre a cikuszra, ahol a pofozóbabu szerepét szánták a nyugati országok képviselőinek. Így merül fel egyre gyakrabban a terv: létre kell hozni az UNO helyett egy szervezetet, amelynek tagjai csak olyan államok lehetnek, ahol a kormány szabad választások útján jutott hatalomra. Ebben a szervezetben a tagállamok joga arányban lenne nagyságukkal és gazdasági erejükkel. Egy ilyen szervezet, amelynek talán csak ötven tagja lenne, de ez az ötven állam nyilván a világ gazdaságának kétharmadát képviselné és az UNO jelentőségét, az öt megillető nulla fokra csökkentené.

A BEER-SÉVAI HOH GRATULÁL PÉNZZÁROSÁNK, BÁN ISTVÁNNAK „IZRAEL KIVÁLÓ DOLGOZÓJA” KITÜNTETÉS ELNYERÉSE ALKALMÁBÓL.

KERESÜNK MUNKÁSNÖKET

FÜRDŐRUHÁK MINŐSÉGI ELLENŐRZÉSÉRE

✱ Gyakorlattal bírók előnyben

Jelentkezés a „Gottex” varrodájában, Mordecháj Anilevits (u. 62), a Cinerámával szemben), Tel Aviv, telefon 37725.

A SZOVJET ALKOTMÁNY, A ZSIDÓ KISEBBSÉG ÉS A DISZKRIMINÁCIÓ

Egy ottawai üntetés margójára

Szín: Ottawa, a szovjet nagykövetség épülete előtt. Idő: 1975 szeptember 29, esti 9 óra. A cselekmény: többszáz főnyi zsidó tömeg tüntetése. A tüntetők követelik:

- 1.) Adja meg a Szovjetunió a zsidó nemzeti kisebbségnek ugyanazokat a jogokat, amelyeket a többi kisebbségi csoportok élveznek a szovjet alkotmány előírásainak megfelelően;
- 2.) Adja meg a Szovjetunió a zsidóknak, mint polgároknak, a szabad kivándorlás jogát bármely, általuk választott országba; és
- 3.) Adja meg a zsidóknak, mint kisebbségi csoportnak, hogy szabadon használhassák saját nyelvüket és zsidó kultúrában nevelhessék fel gyermekeiket.

Dr. Rosenberg Jicchák Imre, az ottawai St. Patrick College volt tanára, aki a Szovjetunióban élő kisebbségek problémáinak specialista, aki 1971 óta Haifán folytatja kutatómunkásságát, a tüntetés napján Ottawában tartózkodott és ennek a cikknek a nyersanyagát, a hozzáfűzött reflexiókkal, ő szolgáltatta.

Dr. Rosenberg a tévé híradójában látta a tüntetést, amely Lorry Greenberg, Ottawa polgármestere vezetése alatt, civilizált formában, fegyelmetlenül folyt le. A polgármester, kezében a petícióval, megnyomta a csengőt a szovjet követség épületének kapuján, mire az összes szobákban elotlottak a vilányt és elfüggönyözték az ablakokat.

Később dr. Rosenberg beszélt néhány szemtanúval, akik résztvettek a tüntetésben és akik elmondották, hogy a fűgönyök mögül időnként előtűntek a követség tisztviselői, amint figyelik az utcán folyó eseményeket. (Az a tény, hogy egy szabad államban függöny mögé kellett rejtőzniök, arra vall, hogy nem tisztá a lelkiismeretük — kommentálja Dr. Rosenberg.)

NINCS DISZKRIMINÁCIÓ?

Eddig a dologban nincs semmi rendkívüli. Hasonló tüntetésekre számos példa volt már különböző fővárosokban. Az érdekes fejlemény ezután az, hogy Victor I. Mikheev, az ottawai szovjet követség tanácsosa — nyilván legfelsőbb engedélyvel — nyílt levelet intézett az ottawai „Citizen” napilaphoz, amelyben azt állítja, hogy a Szovjetunióban nincs diszkrimináció a zsidók ellen. A levél, amely a lap október 7-iki számában jelent meg, maga is kuriózum: alkalmasint először fordul elő, hogy a szovjet hatóságok nyugati újságban reagálnak egy szovjet-ellenes tüntetésre. Szövege természetesen tenetközös és kevés kapcsolata van a valósággal. (A vastag betűvel szedett mondatokat, vagy mondatrészeket, mi emeltük ki.)

A tanácsos levele így szól: „A Citizen főszerkesztőjének: Szeptember 29-i számukban megjelent cikkük, amelyben beszámolnak 400 ottawai zsidó tüntetéséről a szovjet követség előtt, félrevezető elvadásítást egy részét a Szovjetunióban élő zsidók helyzetét illetően. Nagyon méltányolnám, ha lehetséges lenne közölni ezt a levelet olvasóik érdekében, akiknek jogukban áll tudni az igazságot.

„A tüntetők transzparenseín az állt, hogy „A szovjet zsidóktól megtagadják kulturális örökségüket” — írja a tudósítás. Számomra ez úgy hangzik, mint valami otromba tréfa.

„Az egész világ tudja, hogy a Szovjetunióban, százalékarányban, a zsidók képviselik a legműveltebb réteget. Nincs még egy etnikai csoport a világ bármely országában, amely azzal díszelhetne, hogy felnőtt tagjainak 25 százaléka egyetemi fokozattal rendelkezik. (Átlagban véve a Szovjetunió őslakosságának csak 5,3 százaléka végzett egyetemet.) Ennél fogva, a szovjet zsidók, mint csoport, műveltebbek és ez azt jelenti, előnyösebb helyzetben vannak, hogy élvezzék az emberiség kulturális örökségét.” (A tanácsos ur máris elfelejtette, hogy a tüntetők a zsidó kulturális örökség megtagadása ellen tiltakoztak.)

„Jelenleg 2.151.000 zsidó él a Szovjetunióban — folytatja Mikheev. Az állam lakosságának mintegy 0,8 százaléka tekinthető zsidóknak. De ugyanakkor a tudósok 6,1 százaléka, a művészek

5,2 százaléka, az írók és újságírók 6,9 százaléka és az ország orvosainak 3,4 százaléka zsidó származású.” (Ezeket a számadatokat, érthető okokból, nem áll módunkban ellenőrizni.)

MELLÉBESZÉLŐ SZÁMOK?

Ez azt jelenti — folytatja a tanácsos —, hogy, például a tudományokban a zsidók nyolcszorosan vannak „tul-képviselve”. És igen fontos: minthogy a zsidók nagy városokban laknak, mint Moszkva, Leningrád, Kiev, Odessa stb., számáruyuk a fentemlített foglalkozási ágakban négyszer-hatszor magasabb, mint a kisvárosokban és a vidéki településeken.”

(A további számadatokkal a levél írója kimutatja, hogy a Szovjetunióban PhD diplomával rendelkező 32.000 tudós közül 4200 zsidó (tehát 13,1 százalék) — vagyis 4000-el több, mint amennyi az összlakossághoz viszonyított arányszámuk szerint megilletné őket. És a tudományos díjak nyertesei között a zsidók nem 0,8, hanem 12,4 százalékban vannak képviselve.)

Ne gondolják, hogy a szovjet lakosság többi része féltékeny, vagy igazságtalannak találja ezt a zsidó tul-képviselést. Ami azt illeti, azelőtt még figyelemmel sem kísértük és ki sem kalkuláltuk ezeket a százalékarányokat. Az olyan cikkek, mint az Önöké és a szovjet zsidók más „jóakaróinak” hasonló tevékenysége készítette a szovjet újságírókat arra, hogy a százalékarányokban találják meg az igazságot.”

„Ilyen körülmények között, hogyan lehet azt állítani, hogy „a szovjet állam megtagadja a kulturát a zsidóktól”? — kérdi Mikheev, ismét meglepedkezve a zsidó kulturáról. Majd így folytatja:

„Senki sem üldöztek és senki sem üldöznek a Szovjetunióban vallásos meggyőződése miatt, mert a vallás minden szovjet állampolgár magánügye. Ennélfogva senki sem tagadja meg a szovjet zsidóktól és más nemzetiségektől a jogot, hogy imádják isteneiket. De a zsidó zsidók, mint más népek, előnyben részesítik a tudományt a vallás felett. A tudásvágy mindenkit fűt és ezen a téren senki sem akar hátramaradni.

SZABAD KIVÁNDORLÁS?

„Ez most az utolsó pont: a zsidók kivándorlásáról a Szovjetunióból és az u.n. „Jelkiismeret foglyairól”. Ez a nyugati kapitalista sajtó kedvenc témája.

„Ha egy zsidó Izraelbe akar menni, az nem bűn, és ezért egyáltalán nem lehet „üldözni” (?). Mintegy 115.000 zsidó él Izraelben és más országokban, akik az elmúlt 30 év alatt vándoroltak ki a Szovjetunióból. Kizárólag vizumokat haladéknélküli kapták meg! 1973-ban mintegy 33.000 zsidó hagyta el a Szovjetuniót (1974-ben 16.000”).

Victor I. Mikheev
Counsellor
U.S.S.R. Embassy
Ottawa

És mi van azokkal a zsidókkal, akiknek kivándorlását nem engedélyezték? Igen, van 1973 személy az egész háború utáni időszakban, akiket nem engedtek azonnal távozni. Ez mindössze 1,6 százalék. De ezért nem „üldöztek” őket. (?)

A kivándorlási engedélyt megtagadják mindazoktól, akik fontos katonai titkokat tudnak, elhagyják hozzátartozóikat és az utóbbiak tiltakoznak, és azok, akik ellen bizonyítást van folyamatban lopásért, korrupcióért, kémkedésért és más bűnökért. Pontosan ezeket a zsidókat nevezik a Nyugaton a „jelkiismeret foglyainak”.

„Ez a levél újabb világos bizonyítéka a zsidó nemzeti kisebbséggel szembeni negatív szovjet politikának”, állapítja meg Dr. Rosenberg. „A statisztika rendkívül rugalmasan alkalmazható tudomány. De függetlenül attól, hogy a fenti statisztikai adatok megfelelnek-e a valóságnak, vagy sem, nyilvánvaló, hogy azokat nem annyira egy etnikai kisebbség jogainak bizonyítékaként, mint inkább a diszkrimináció céljaira használják fel.

„Más szóval, — folytatja Rosenberg professzor — a rendszer elismeri, hogy a statisztikában zsidóként meghatározott egyének a zsidó nemzetiséghez (Evrei) tartoznak, de ugyanakkor, a mintegy 3 millió főnyi zsidó nemzeti kisebbség, kulturális pusztulásnak van kitéve.

„Amit a Szovjetunió, úgy látszik, képtelen felfogni, az az, hogy a zsidók nem csupán külön nemzetet képeznek, de külön vallást is van.

„Számukra az ideológiai probléma az, hogy nemzeti jogainkat Leninől kezdve Brezsnyevig megtagadhatták, de nem tagadják, hogy a zsidó vallás létezik, sőt megengedik zsinagógák működését is.

„De nem engedélyezik, hogy a meglévő zsinagógák közös szervezetet alapítsanak a Szovjetunióban, még kevésbé, hogy belépessenek a zsidó vallásos közösségek bármely nemzetközi csoportjába. (Ellentétben a keresztény és muzulmán közösségekkel, amelyek hivatalos kapcsolatot tartanak fenn a hitsoros külföldi szervezetekkel.)”

„CHUCPÁ”

Dr. Rosenberg, aki most bszével készül válaszolni Mikheev tanácsos levelére az ottawai „Citizen”-ben, mint az emigrációs Benes-kormány munkatársa, gyakran tartózkodott Moszkvában a második világháború alatt és alaposan ismeri a szovjet rezsim módszereit. Mindamellett, a professzort mind a mai napig meglepi a „chucpá”, amellyel, az adott esetben, az ottawai szovjet követség tanácsosa az átlagos kanadai olvasó tájékozottságát lebecsüli. Az átlagos szovjet polgárral talán el lehet hitetni, hogy a 20. század minden fontos technológiai találmányát szovjet tudósok fedezték fel. De az intelligens nyugati olvasóval elhitetni, hogy a Szovjetunióban nincs zsidóüldözés, alkalmasint nehezebb feladat. Elvégre az elmúlt öt év során százezer zsidó hagyta el a Szovjetuniót, akik most szabadon beszélhetnek — és beszélnek is.

SZEKELY ISTVÁN

Veterán zsidó katonák világtalálkozója Jeruzsálemben

Zsidó katonák és hősök a világ minden hadseregében

Az ujesztendő a zsidó nép szolidaritásának éve lesz. Számos rendezvény keretében a diaszpórában élő zsidó tömegek zárórendezvények el Izraelbe.

Az első események egyike a veterán zsidó katonák világkongresszusa lesz. 1976 január 25—30 között Jeruzsálemben. Ezen a találkozón a világ minden részében élő veterán zsidó katonák azonosulnak Izraellel. Előadások hangzanak el a zsidó szabadságharcokról és hősköiről. Tárgyalni fognak a szabad kivándorlás problémáiról, a nemzeti és faji megkülönböztetésről és az antiszemitizmusról. A kongresszust az izraeli veterán katonák szervezete készíti elő, élén Chajim Lászkov volt vezérkari főnökkel és Meir de Sállittal.

Az elmúlt évszázad minden háborújában tevékeny résztvettek a zsidó katonák. A második világháborúban például, másfél millió zsidó harcolt a szövetséges csapatok sorában a naci-fasiszta tengely ellen. Ez volt az első alkalom, hogy a zsidó katonák nem kerültek olyan kényszerhelyzetbe — mint például az első világháború idején —, hogy kénytelenek voltak a szembenálló tábor soraiban harcolni zsidó katonákra lőni, mert a tengely-hatalmak fajvédő törvényei megtiltották a zsidóknak a katonai egyenruha viselését.

A század folyamán számos zsidó kitüntette magát a fegyverszolgálat során a különböző hadseregekben. Egyesek tábornoki és tengerügyi rangot értek el. A zsidó katonák mindig büszke volt országának egyenruhájára és fegyverszolgálatával igyekezett megdönteni azt az előítéletet, miszerint a zsidó gyáva és ha bevonul katonai szolgálatra, akkor is a fronttól távol, raktárakban, főtöltőállomásokon „harcol”. A zsidó öntudat és büszkeség nyomán a világ minden részében még a legliberálisabb és demokratikusabb államokban is külön szervezetbe tömörültek a kiszolgált zsidó katonák. A legnagyobb ilyen zsidó veterán katonai szervezet Amerikában működik és tagjainak száma eléri a 100 ezret. Angliában 17 ezer, Dél-Afrikában 5000, Franciaországban (két zsidó katonai szervezet) összesen 6000, Ausztráliában és Új-Zélandban 3000, Dániában pedig 120 tagja van a szervezeteknek.

A jeruzsálemi világtalálkozó alkalmából most szervezettek azok az oroszországi új olék, akik a Vörös Hadseregben szolgáltak, sokan igen magas beosztásban és rangban. A veterán sorkatonákon kívül több országban szervezkedtek a volt zsidó partizánok és azok a lengyel zsidók, akik az Anders, vagy a kommunista lengyel felszabadító hadseregben szolgáltak. Több ország-

ban — Izraelben is — a náci sebesültek és rokkantak szervezkedtek. Az említett egyesületek tagjai január végén Jeruzsálemben gyülekezve, megvitatták a terrorral, az antiszemitizmussal kapcsolatos problémákat, valamint a szövetséges zsidóság és az Izrael állama közötti kapcsolatokat. Arra számítanak, hogy a kanadai és a belga — esetleg más — hadseregben szolgált zsidó katonák is delegáltak küldenek.

Aba Even volt külügyminiszter, aki a második világháborúban órnagyi rangban az angol hadseregben szolgált, többnyelvű manifestumot készít, amelyet a Nyugati Fal előtt olvasnak fel. A Binjáen Háumában tartandó kongresszuson kívül, yendég-előadások is lesznek a hadsereg számos bázisán. A veterán katonák megkoszorúzzák a Herzhagi temetőben a hősi halottak sírját, leróják kegyeletüket a Jád Vásemében a vészorkák áldozatai előtt, találkoznak izraeli közéleti személyiségekkel és résztvesznek ünnepi istentiszteleteken. A világkongresszus megnyitó előadását Jigál Jádin professzor, az izraeli hadsereg volt vezérkari főnöke, tartja. A. Urbach professzor, aki az angol hadseregben szolgált, Simon Peresz hadügyminiszter, Jigál Álon külügyminiszter, Menáchem Begin, az Ecel volt parancsnoka és Mordecháj Gur, jelenlegi vezérkari főnök is felszólal. A záróbeszédet az eredeti ter szerint, Jicchák Rábin miniszterelnök mondja.

A találkozón előreláthatólag megjelennek olyan zsidó katonák is, akik még az első világháború és az azt követő évek idején az osztrák-magyar és a német hadseregben szolgáltak. A német léghaderőben szolgált 125 zsidó pilóta közül 30 életét vesztette a légiharcokban.

A 600 ezer főnyi zsidó lakosság közül 100 ezer vonult be katonai szolgálatra és ezek soraiból 12 ezer elesett a különböző frontokon. A németországi zsidók 17 százaléka önkéntesen öltötte magára az egyenruhát, a zsidó katonák 35 százaléka pedig érdemrendekben és kitüntetésekben részesült.

Erec Jiszráelben 35 ezer önkéntes zsidó férfi és nő szolgált az angol hadsereg különböző alakulatainak keretében és részben közülük kerültek ki a Zsidó Brigád katonái. Három erec-jiszráeli önkéntes — Meir Zorea tábornok, Jochánán Pri-Dán áskeloni nagyiparos és társuk — katonai érdemkereszttel, a tiszteknek járó legmagasabb frontarccs érdemrenddel tüntették ki, számos zsidó frontorvos kapta meg bátor önfeláldozó magatartásáért ezt a kitüntetést; mások katonai érdemrenddel, magas kitüntetésekkel szeltek le.

Amiben ők előnyben vannak

Izrael állama és a zsidó nép nagyon sok területen nehezen behozható előnyben van arab szomszédaival szemben. Az arab országok sok millió négyzetkilométeren terülnek el, de földjeik elhanyagoltak és kihasználatlanok. Az arab paraszt nem csak azért éhezik, mert feudális, vagy diktatórikus rendszerben él, hanem azért is, mert szűk esztendővel ezelőtti módszerekkal munkálja meg földjét. A fa-éke még ma is a legelterjedtebb mezőgazdasági szerszám számos arab országban.

Mi zsidók, akik évszázadok keresztil el voltunk szakítva a földtől, néhány rövid évtized alatt megteremtettük a világ legfejlettebb mezőgazdaságát és évszázados mezőgazdasági kultúrával rendelkező népek tanulni tőlünk és veszik igénybe gyakorlatunkat.

Különböféle tudományok terén elért eredményeink nincsenek arányban egy negyed évszázada fennálló ország növényével. Az országunkban megtartott számtalan tudományos kongresszus résztvevői egyöntetűen igazolják ezt a tényt. A gyógyítás terén nem egy esetben, együtt említenek minket az amerikai orvos-tudományal és a legfejlettebb országokból is jönnek hozzánk emberek kezelni magukat.

Van azonban egy terület, amelyen az arab országok behozhatatlan előnyben vannak velünk szemben. Nem a kölajra, vagy annak eladásából származó dollárokra gondolok, hanem egészen más természetű előnyre. Az ember-élet értékelése

terén világ választ el bennünket az arab országoktól. Szádtát, Egyiptom elnöke, kijelentheti minden következmény nélkül, hogy hajlandó feláldozni egy-egy millió embert az elfoglalt területek visszaszerzése érdekében.

Chászán, Marokkó királya, a spanyol Szahara csatolása céljából 350 ezer polgárt indított utnak, kitéve őket a veszélynek, hogy a spanyol katonaság utolsó szálig lemészárolja őket. Amikor megkérdezték az arab királyt, hajlandó-e veszélyeztetni 350 ezer alattvalója életét, dicséretes nyugalommal válaszolta: ez mindössze Marokkó egy esztendői születési statisztikája.

Ilyesmí elképzelhetetlen Izraelben. A hatnapos háborút megelőző várakozási napokban, amikor tábornokaink szerint a várakozás végzetes kimenetelű lehet. Eskol, akkori miniszterelnök kérdéssel fordult Rábinhoz: Mennyibe kerülhet Izraelnek a háború? Nem anyagiakra vonatkozott a kérdés, hanem emberéletre. Amikor meghallotta a katonai főparancsnok választát, Eskol döntött: várunk.

Elküldte Abá Even külügyminisztert, kísérelje meg rávenni Európá országait és Amerikát, hogy igyekezzenek latbavetni befolyásukat Nazzsernél, a háborus veszély csökkentésére. Csek akkor indítottuk meg a háborút, amikor minden békés törekvésünk csődöt mondott.

Nálunk minden elesett katonára nemzeti gyász okoz. Nem csak azért, mert kevesen vannak, hanem, mert más az er-

Rüssel Mordecháj

SZAKMUNKÁSOKNAK ÉS SZAKMA NÉLKÜLI MUNKÁSOKNAK

A LEGJOBB FIZETÉSI ÉS SZOCIÁLIS FELTÉTELEK A SZAKMÁBAN

Telefon 47 71 41 délután 13—15 óra közt (péntek kivételével). — 75-ös Egged autóbusz a Táchnáná Merkázitról.

ZIKIT textilfestő-, nyomó és finomító üzemek rt.,
TEL-AVIV • HÁBÁRZEL UTCA 16,
TELEFON: 47 71 41

BÖRRUHÁZAT
„SZALON BIGDEJ CHEN”
D. BLUTHNER
TEL-AVIV • Allenby 99 • emelet
A nagytelplommal szemben, telefon: 291693
* KIFÜGŐ MINŐSÉG * KÜLÖNBÖZŐ SZINEK * KORREKT KISZOLGÁLÁS
Nyitva 7-től — 7-ig

Az amsterdami zsidó hitközség

A „mákom“ szó, mint ismeretes, héberül helyet jelent. Amsterdamban van egy „mákom“, amelyet mindig idézőjelek között említenek és amelyet hollandul „mokum“-nak ejtenek ki. Itt kezdődik Amsterdamban zsidóságának története. A Hollandia különböző városkaiban és falvaiban szétszórt zsidók az amsterdami hitközség és az ottani rabbik központi felügyelete alatt élnek.

Számukra Amsterdamban volt a központi „mákom“. Erre nem volt magyarázat. Ha egy zsidó bárhol Hollandiában azt mondotta, hogy „a helyre“ megyek, akkor nem volt szükséges további magyarázat. Mindenki tudta, hogy Amsterdamba kérszül. Az idők folytán már a keresztény hollandok is átvették ezt és mokumnak kezdték nevezni Amsterdamban. A szó ma is megtalálható különböző táblákon, üzletek nevében, könyvekben és füzetekben, sőt abban az információ anyagban is, melyet most szerkesztettek a város megalapításának 700-ik évfordulójának alkalmából. A holland gójkok a mokum szót használják és csak igen kevesen közülük ismerik annak eredetét.

Amsterdamban azonban már a véskorszak előtt elvesztette a központi hely jellegét a zsidók számára. A véskorszakban elvesztett Amsterdamban zsidóságának túlnyomó többsége. Ennek ellenére azonban Amsterdamban továbbra is európai zsidóság történelmének fontos állomása maradt.

Amsterdamban nemcsak kitűnő söröző és a hasonló folyóról ismeretes, hanem arról is, hogy az itt nyomtatott zsidó tárgyú könyvek rögtön elkelték. Az „nyomatva itt Amsterdamban“ megjelenés kiváló céger volt. Sok helyen még a távoli Lengyelországban is, az élelmes nyomdászok ahhoz a trükközés folyamodtak, hogy a rendelkezésükre álló legkisebb betűkből kiszedték a könyvön, hogy nyomtatva itt. X. városban, majd hatalmas betűkből hozzátették az Amsterdamban szót.

Két hitközség létezett Amsterdamban már évszázadokkal ezelőtt: a portugál és az áskénáz. Ugyanez a helyzet ma is, azaz a különbséggel, hogy most „lézeng“ körülöttük még néhány kisebb közösség. Az áskénáz zsidók előbb telepedtek le Amsterdamban és ma ők képezik a többséget. A portugál zsidók fénykora a XVII. században volt.

TITOKBAN IMÁDKOZTAK

Amikor az első spanyol marannusok Amsterdamba értek, ők is bibliai idézetekkel fűszerezték szavaikat. Sáj Agnon is ugyanilyen nyelvezetben írta le történetüket. Leírta, hogyan imádkoztak titokban a marannusok 1593 jom-kipurján, hogyan gyanúsították meg őket protestáns szomszédjaikkal azzal, hogy katolikusok és hogyan törtek be imaházukba.

Amsterdamban városi barátságosan, szívesen fogadta az inkvizíció elől menekülőket. Sorra épültek fel az imaházak, míg végül 1670-ben a portugál hitközség előjárói elhatározták, hogy nagytemplomot kell építeni. Az 1672-es francia behatolás Hollandiába kissé késleltette az építkezési munkát, amely azonban 1675-ben mégis befejeződött és 1675 augusztus 2-án megkezdődtek az avatási ünnepségek, amelyek 8 napon és 8 éjszakán át tartottak. Az ünnepségek azon a szombaton hágtak tetőfokra, amikor a Náchámu-fejezetet olvasták a Bibliából.

Hollandiában minden templom nemzeti monumentumnak számít. A messze élő és a modernebb templomban imádkozó hollandiai zsidók számára ez a nagytemplom büszke és szomorú emlék.

Mint hogy az amsterdami hitközség gazdag és prosperáló volt, a kultúrét is szépen fejlődött. Szinte természetes, hogy az új templom avatása alkalmából külön imakönyvet készítettek, sőt külön dalt komponáltak a templom avatására.

A portugáliai származású zsidók teljes egészségben betartották azt az ígéretüket, hogy minden erejüket és képességüket Hollandia fejlesztésére fordítják. 1654 szeptemberében, az akkor „Uj-Hollandiának“ nevezett New Yorkba érkezett az első 23 zsidó, aki az inkvizíció elől menekült el Braziliából. A portugál telepek azonban savanyú képpel fogadták őket. Egy ideig a hajón tartották őket, majd tömlőbe rakták a 23 embert. A holland telepek vezetője, Peter Stuyvens, azt írta az amsterdami központi hatóságoknak, hogy a zsidók „kiátkozott hitet vallanak“ és hogy csak a pénz érdekli őket. Ez a Stuyvens azonban nem tudta, hogy a „kiátkozott pénzkeresők“ annak a vállalatnak az igazgatótanácsában ülnek, amely az ő béréit is fizeti. Így tehát a New Yorkban bebörtönzött zsidók rövid idő múltán kiszabadultak. Sok évvel később, a XVIII-ik és XIX-ik században is, tovább gondoskodtak Amsterdamban az egész zsidó népről. Az amsterdami zsidó-

ság, ugyanúgy mint ma, az időtájt is beavatkozott abba, hogy mi történik Erec Jiszraélben. Nem érték be a pénzküldéssel.

LEVÉLVÁLTÁS

CROMWELL MINISZTERELNÖKKEL

A Madeira-szigetéről származó Menase Ben-Jiszraél több könyvet írt Amsterdamban. Ezeknek egy része a messiási időkkel, az elveszett 10 zsidó törzssel és hasonló témával foglalkozik, másik részük azonban sokkal praktikusabb témakört ölel fel, mint például Cromwell angol miniszterelnökkel való „levélváltása“, amelyben a szerény rabbi és orvos az egész zsidó nép nevében beszélt, követelve a zsidók letelepedésének engedélyezését Angliában. Menase Ben-Jiszraélnek sikerült példáulul meggyőző érveléssel megszerezni az engedélyt. Arra hivatkozott, hogy amíg a szétszórtasban élő zsidók nem jutnak el a világ minden országába, nem lesz teljes a szétszórtasra vonatkozó prófécia és ezzel együtt nem teljesülhet a megváltás ígérete. A könyv alakjában is megjelent Cromwellhez intézett levelének-munkájának címe „Szerény szavak“, viszont a mellékmondattal: „A zsidó nép nevében“ már kisebb szerénységre vall.

Miután Menase Ben-Jiszraél több nyelven, köztük héberül, latinul és spanyolul is írt, csaknem természetes, hogy könyveinek kiadója, sőt a nyomtatója lez. 1635-ben kinyomtatta a Tráchtot, amelyhez először írt. Az előszóban kifejtette, hogy „több mint 300 hibát korrigáltam, s javítottam ki és szeretetteljesen erőfeszítést tettem, hogy minden betű, minden szó, minden pont és írásjel a helyén legyen“. Az előszót „A bölcskedelvény“ néven írta alá. Nem mindenki szerette Amsterdamban Menase Ben-Jiszraél, de a kivételes tisztelője közé tartozott szomszédja Rembrandt, aki 1636-ban egyik karcolatában megörökítette Ben-Jiszraél képmását.

EREC JISZRAEL ELSŐ TERKEPE

Rembrandt és a zsidók kapcsolatáról már eddig is sokat írtak, de ennek ellenére a kép még mindig nem teljes. Vele kapcsolatos Ávráhámben Ben-Jákov „aki Ávráhámban atyáknak családjából származik“ neve. Ez az Ávráhámben Ben-Jákov a jelek szerint zsidó hitre áttért művész volt, aki rézdomborművek készítésével és cizellálásával foglalkozott. Ő készítette el Erec Jiszraél első teljes térképét hébernyelvű felirattal. Az 1695-ben megjelent „Amsterdami Hágádá“ rajzai és nyomása hűen, élő példaként visszatükrözi az Európában a XII. században élt zsidóság nemzeti vágyát és törekvését. Az amsterdami zsidóság mindennapos életét, örömeit és bánatát, sőt a vallási szertartásait a Bernard Picart nevével örökítette meg. Természetesen, hogy a körülményei szerint a portugál zsidók templomának avatását és a város gazdag zsidóit formálta meg. Munkái nyomán megismerjük az ünnepeket, szokásait, sőt a temetkezési szertartásait is az Amstel-folyó partján lévő Od-nyelken 1914-ben vásárolt portugál zsidó temetőben. A szegények elsősorban Rembrandt örökítette meg munkáiban, viszont a gazdag és előkelő családok: Beacosta, Franco-Mendes (Mendes Francé) és Ferera családok tagjainak mását Picart örökítette meg. „Ezek csakis egymás között“ voltak.

SPINOZA NEM HAJT FEJÉT

Uriel D'Acosta és Baruch Spinoza nélkül nem lehet teljes az amsterdami portugál hitközség története. D'Acostát kétszer is kiátkozták a helyi hitközség vezetői. Először azért, mert a szóbeli tan ellen prédikált, másodsor, mert egyik írásában szembeállt a lélek örökkelvalóságának hitével. Amikor öngyilkos lett, mindenki örült. A hitközség 1657-ben kiátkozta Baruch Spinozát mesterével, Juan de Pradoval együtt. De-Prado egyeztetett a „chremet“ megelőlés és a templomban nyilvánosan bocsánatot kért, de nem használt. Spinoza nem hajtott fejt. A kiátkozással kapcsolatban okmányok ma is megtalálhatók az amsterdami városi levéltárban. Tudjuk, hogy a kis amsterdami hitközség egységéről és vallási keretének megtartásáról harcolt, de most 300 évvel a történet után sem kellemes időtöltés ezeket a kiátkozási okmányokat olvasni. Amikor a franciák 1672-ben megszállták Hollandiát, félbeszakadt a nagytemplom építése és a zsidók közül csaknem Spinoza volt az egyedüli, aki a franciák oldalára állt.

Talán a sors iróniája az, hogy mikor Sábtiáj Cvi álmissási mozgalma megindult, az amsterdami hitközség csaknem teljes egészében az ő oldalára állt és a nagy „messiási fellángolásban“ az álmissás-mozgalom egyik központja lett. Azokban a nyomdákban, ahol kinyomtatták Sábtiáj Cvi álmissási „prófétájának“ Nátán Háázáttinok írásait, fokozták az általános örömet, sőt a templomban táncoltak, gyakran a Tórateker-csikkel a kezükben. Ugyanekkor szünetelt az élt Jákov Szaszportas rabbi, az amsterdami hitközség rabbija, aki harcolt az álmissás és mozgalma ellen. Mi több: megérte, hogy a hitközség vezetői elkobozták az álmissás elleni könyvének első kiadását. Amikor Sábtiáj Cvi elhagyta a zsidó hitet, összeomlott az amsterdami zsidóság kis világa és a lelkesedés helyét elfoglalta a kiábrándulás és a reményvesztettség. A keserű csalódás.

Napjainkban sok zsidó és izraeli jár Amsterdamban. Ezek a más turistákhoz hasonlóan felkeresik az idegenvezetők által megmutatott történelmi nevezetességet, vagy kulturális fontosságú helyeket, beleértve a portugál zsidók nagytemplomát. Viszont annál kevesebben tudnak az „ablakok“ utcájában lévő zsidó muzeumból. Bizonyára kevesen voltak a „Rosenháliánban“ lévő városi levéltárban, ahol népünk, köztük a szefárd és áskénáz zsidók történelmének írásbeli hagyatékát őrzik.

Zsidó élet a mai Jugoszláviában

A második világháború előtt több mint 70 ezer zsidó élt Jugoszlávia területén, 119 különböző hitközségben. A jugoszláv zsidóság nagyrésze elpusztult és a megmaradtak az évek folyamán Izraelbe vándoroltak. Ma mintegy 5700 zsidó él Jugoszlávia 36 nagy- és kis városában és a jugoszláv zsidó hitközségek tanácsának keretében tömörülnek. Belgrádban, a fővárosban 1500 zsidó él, Zágrábban, Horvátország fővárosában 1200, Szarajevóban, Bosznia fővárosában 1100, míg a többiek a mezővárosokban, kis közösségekben; néhány helyen mindössze egy-egy család. A háború előtt a jugoszláv zsidóság híres volt szervezetszerűségről és ebben ma is kitűnik.

A jugoszláv zsidó hitközségek szervezete Belgrádban a Július 7 utca egyik nagy házban székel, a város központjában, nem messze a szép Kalmagdan-parktól. Innen jól látható a Belgrádot átszelő két folyó, a Duna és a Száva. Az épület egyik emeletén a zsidó muzeum van, míg a többiekben a hitközség irodái és infocenterei. A hitközség szervezetének elnöke dr. Lavoslav Kadelburg, a felsőbíróság volt tagja, fiatal korában a Somér Hácáir neveltje. A szervezet vezetőjében kommunista és nem-kommunisták ülnek együtt és pártok kívüli keretek közt vezetik a zsidóság ügyeit. A hozzáállás Izrael államához lojális, sőt szimpatizáns. A zsidó vezetők szoros kapcsolatot tartanak fenn a Hitachdut Olé Jugoszláviával és más szervezetekkel és intézményekkel. Az évek folyamán, még a hatnapos háború után is, amikor a jugoszláv kormány megszakította a diplomáciai kapcsolatot Izraellel, zsidó fiatalok csoportja látogatott el az országba minden nyáron. — ez csak a jom-kipur háború után szűnt meg.

A szervezet, irodahelyiségei kívül, előadó- és ülésteremmel, valamint többnyelvű, nagyrétű könyvtárral is rendelkezik. A zsidók főleg ünnepek alkalmával jönnek össze és előadásokat rendeznek. Ifjúsági klub, zsidó énekkar és női szervezet is létezik. A nők aktívak, bálákat rendeznek, betegeket istápolnak és anyagi segítséget nyújtanak a rázorultaknak. A zsidó ifjúság külön keretben van megszervezve, találkozásainak nincsen zsidó jellege és azokon a vegyes házasságokból származó utódok is résztvesznek.

A jugoszláv zsidóság ma csakis szerbhorvát nyelven beszél, ír és olvas. Sem jiddist, sem latinot nem beszélnek. Az itteni zsidóság vegyesen szefárd és áskénáz és a két törzs között semmilyen különbség, vagy választás nincs.

Működésük egyik legértékesebb területe a zsidó kiadványok, természetesen 1954 óta jelennek meg, komoly írók és szakemberek szerkesztik; első három kötetének szerkesztői közé tartozott a néhai dr. Jack Konfino, az egyik legismertebb jugoszláv zsidó író, aki nemrégiben hunyt el. Az almanachot 1600—1700 példányban adják ki és állandó cikkek közé tartozik Jeroszál Despot professzor, Smuel Kimchi professzor, Salomon Kalderson, Lavoslav Schlesinger és Pinto professzor. Az időszaki folyóiratban többek között érdekes anyag jelent meg a jugoszláv zsidóság történetéről és életéről a múltban és a jelenben, a világban élő zsidóságról, az Izraelben élő jugoszláv olékról, zsidó költőről és művészekről, sőt még Herzlről és Weizmannról is. Az almanach utolsó kötetében megtalálhatjuk többek között, dr. Ka-

delburg, dr. Cvi Rotem, Scheiber Sándor professzor, dr. Jicchák Lévi, dr. Joszef Konforti és mások írásait és az érdekesebb cikkek közül csak néhányat említhetünk: „Jehuda Cháj Alkalái rabbi és munkássága“, „Salom Alechem és művei“, „A szarajevói spanyol hitközség története“, „A volt szabadkai zsidó körház“.

A belgrádi zsidó muzeum kiadásában jelennek meg, szintén almanach formátumban, a „Gyűjtemények“ — amelynek első kötete 1971-ben látott napvilágot és teljes egészében a dubrovnikai zsidóságnak van szentelve, míg a második kötet, amelyet 1973-ban adtak ki, a jugoszláv zsidóság pusztulásáról és az ellenállási mozgalomban való részvételéről szól.

A hitközségek szervezete már 26 éve jelenteti meg a „Jevrejski Priglad“ című folyóiratát, amelynek szerkesztői dr. Kadelburg, Alexander Lévi, David Lévi és Lucí Petrovics-Mövrárah. A lap állandó rovatai: Hírek Izraelből, A jugoszláv zsidóság a világban, Kultúrétünk, Asszonyokunk, stb. Tíz évvel ezelőtt Herzlről és Bialikról szóló megemlékezéseket közölnek és Bialik versét szerb fordításban. Többek között érdekes tiltakozó levelet is olvashatunk, amelyet a hitközségi szervezetek küldtek a belgrádi televízió szerkesztőségének, mert az Auschwitzzól szóló műsorban helytelen adatok közöltek a zsidó áldozatokról.

Jugoszláv ifjúsági folyóirat is megjelenik, melynek neve: Kádima. Az utóbbi években megjelent zsidó tárgyú könyvek sorában megemlíthetjük Josephus Flavius „Zsidó háborúja“-t, Dubnov „A zsidó nép rövid története“ című művét, Pina Nave „Uj héber irodalom“ című könyvét, „Bibliai regek“ és még sok más, érdekes kiadványt.

Elnyelvek tekinthető a jugoszláv zsidó történelmi muzeumban való látogatás. Hedy Brandeis, fiatal, bájos dolgozója a muzeumnak, kíséri a látogatót. Apja zsidó, anyja orosz, egyetemet végzett és már kétszer járt Izraelben. Ő kísér el a gyéren látogatott, szerény belerádi templomba is, valamint a zsidó temetőbe, ahol feltűnik az első világháborúban elesett zsidó katonák emlékére emelt emlékmű. Nem messze innen másik emlékmű a náci idők áldozatainak, amelyet 1952-ben állítottak és Bogdan Bogdanovics neves szobrász alkotta.

A zsidó muzeum kiállított tárgyait időközönként felrészítik és itt kissé hibás hébernyelvű táblát is felfedezhetünk, ezzel a szöveggel: „Ezt a muzeum a jugoszláv országokban élő zsidó nép történetének, gazdasági és jogi helyzetének, vallási és kulturális életének, tradíciójának és folklorjának, pusztulásának és hősiességének szenteljük“. Szép formában, jó állással vannak kiállítva régi zsidó öltözékek, helyi zsidó festők képei, az ország különböző részeiben található monumentumok és sarkok, másal, antik könyvek, történelmi dokumentumok a távol- és közelmúltból, köztük külön rész a Tito partizán-seregében harcoló zsidókról. Külön emléktáblák örökítik meg a muzeumban a náci-korszak szörnyűségeit és a koncentrációs táborokat, valamint a náci elleni harcban elesett zsidók emlékét, akik a jugoszláv nép hőseinek számítanak.

A zsidó hitközség vezetői nagyon büszkék a muzeumra. „Habár kicsi és szerény, de mégis a miénk“ — mondják és ez a „miénk“ szó különös jelentőséggel bír a megmaradt jugoszláv zsidóság életében.

M. AVISAJ

JERUZSALEMIEK FIGYELMÉBE!

Esküvőre, bár-micvára készült! Ha impozáns, gyönyörű otthonias légkörű szim-chává akarja varázsolni kisebb vagy akár legnagyobb családi ünnepségét, ha a legizletesebb, tradicionális, óhazai inycno-falatozat és amerikai stílusú kiszolgálást kíván — ime itt vagyunk!

Rendezvény (catering) minden alkalomra saját lakásban vagy teremben, kóser! Menádrin min hámehádrin

Saját izlésének megfelelően, hozzáférhető áron állunk rendelkezésére, büféserzű vagy komplett vacsorákkal

Előjegyzéseket még elfogadjunk február és március hónapokra. Hívjon bizalommal!

ÉLI BERKOVITZ
(02) 222718 vagy 232956
d.u. vagy este — szombat kivételével.

PÁRNÁK — TAKARÓK

UJAK ÉS FELUJÍTÁS
Toll- és pehelymosás vízben.
Speciális ágynemű- és menyasszonyi kelengye üzlet.

PEHELY- ÉS FELPEHELY PAPLANOK
525.— fonttól, 150 x 200
Tel-Aviv, Slomo Hámelech u. 2 / Tel.: 28 12 96

Csempe, kerámika, szanitáris felszerelések Alomszerű minőség
Mose Kátán B.M. cégél
Levontin 1. T.A.
Allenby-sarok, a posta mellett

USA-ban UJ KELET

Felvilágosítással szolgál előfizetési, hirdetési és szerkesztőségi ügyekben

COLEMAN KALMAN KAHAN
619 E. 2nd Street
BROOKLYN
Phone: 633-0564, 633-0543
New York 11218

ULÖBUTOROK

KITUNÓ, TERMÉSZETES BÖRBÖL.

OVÁLIS, KEREK ÉS EGYLABU EBÉDLŐASZTALOK CSODÁS ÉS KIZARÓLAGOS MODELLEK.

Rámát Hásáron — REHITÉJ „BAJIT VEGAN“

USSISKIN UTCA 41 • TELEFON: 48 59 10

ZENEÉLEL

AARON COPLAND — AMERIKA ZENÉJE

— 75-ik születésnapjának ünneplése a Tel Aviv Múzeumban, a Cávtaban és a Filharmonikusok Mann-audiótermében adott hangversenyek keretében —

Pusztán véletlen a zsidók államában megemlékezés egy jelentős zsidó zeneszerző valamelyik évfordulójáról. Annnyira el vagyunk foglalva kis helyi problémáinkkal, hogy ritkán jut eszünkbe a nagyvilágba kitekinteni. Örvedetes kivételként könyvelhetjük el, hogy ha kis késedelemmel is — november 14. helyett, az elmúlt hét folyamán —, a Brooklynban polgári zsidó család sarjaként 75 évvel ezelőtt született Aaron Copland zeneszerzőt három koncert keretében ünnepelelték. A jubiláns az Egyesült Államok zenei Akademiájának legmagasabb pozícióját tölti be, egyik elnöke a Zeneszerzők Egyesületének, számos egyetem díszdoktora, több akadémia dísztagja, a híres tanglewoodi Berkshire Music Centre vezetője, — s kiváló író, előadó és zeneszerző.

Copland egyike a vezető amerikai zsidó zeneszerzőknek. — Georg Gershwin, Irving Berlin, Leonard Bernstein, Morton Gould, vagy Rubin Goldmark (Goldmark Károly unokája) és mások mellett. Nagyon hasonlóan Izraelhez, a legnevesebb amerikai zeneszerzők túlnyomó többsége, naturalizált bevándorlókból tevődik össze: Arnold Schönberg, Kurt Weill, Paul Hindemith, (átmenetileg Darius Milhaud). — Igor Stravinsky, Bartók Béla, Lukas Foss, Jaromír Weinberger, Robert Starer, a jeruzsálemi Zeneakadémia vezetője, s mások, akik — egyedül talán Bartók kivételével. — bámulatos alkalmazkodó-készséggel olvadtak a gazdaság szellemi-esztétikai vérkeringésébe. Hozzájuk tartoznak a magyar nyelvtérrel is rendelkezők: Zádor Jenő (Bátaszék — Bécs) számos opera és filmben szerzője, társai Hollywoodban a két budapesti: Rózsa Miklós, és a „szinfónia-zene” feltalálója, mintegy 2500 televíziós zene szerzője, László Sándor, — valamint a tmesvári — tel-avivi Jehuda Jannay professzor.

Aaron Copland kiválóan okos könyvében, „A zenéről” (N.Y. 1960), élesen rávilágít arra a folyamatra, melyen századunk amerikai alkotózenéje keresztülmegy. az Egyesült Államok ezidőn ünnepli önállóságának 200-ik évfordulóját, de zenéje csak jó másfélszáz évvel később volt képes felszabadulni az európai gyarmat-uralom alól. A náciizmus elől odamenekülő kiváló karmesterek és előadóművészek persze még növelték Európa befolyását az amerikai zenei életre, melyre döntő hatást gyakoroltak, egy sokkalta magasabb kulturális régióba terelve a közönség ízlését. Zeneszerzők ezzel szemben lassan fellázdak az európai hűbéruralom ellen és minden erejükkel önálló amerikai zene megteremtésén fáradoztak.

Eleinte Gershwin hatása alatt, — a jazz által munkájuk középpontjában. A jazz hatása alól kiváló európai zeneszerzők sem vonhatták ki magukat. (Milhaud, Ravel, Bartók, Stravinsky), de mint Copland bölcsen megjegyzi, a jazz határai korlátoltak és nem képezheti mélyebbreható, átfogóbb jelentőségű zene-kultúra alapját. S míg a 2. világháború végéig az amerikai zeneszerzők önálló stílus létrehozásán fáradoztak, addig, az 50-es évektől, a fiatalok a nagy európai forradalmárok, a Schönberg-iskola Webern-je (Stravinsky bálvány), — a francia Boulez, az olasz Nono és Berio, vagy a német Stockhausen iskolájához csatlakoztak.

Maga Copland — noha négy évet töltött Párizsban Nadja Boulanger tanítványaként, — „ép bőrrel” tért haza és az amerikai zenének egyik legjellegzetesebb szószólója lett. Gyorsan lepergett róla a jazz s a — nálunk is ismert — „Apolachian Spring”-ban (1944), — vagy „Rodeo” — most előadott balettelében, mint számos más zenekari és vokális művében hol eredeti népdalokat dolgoz fel, hol ezeknek szellemét, jellemét idézi. Zsidóságával mindössze két művében találkozunk: A „Börésit” (Kezdetben) című biblikus énekszóló — és kórusra írott, a szerző jelenlétében egyik Ein-Gev-fesztiválon bemutatott kantatájában és „Vitebsk” című három részben, melyben Chaall születési helyét ünnepli meg. Az utóbbit most a CAVTÁ-művésztársaság az Izraeli Zongora-Háromos (Volkov-Breuer-Harel) mutatta be: első tétele tisztán „klezmer”-zene, korszerű harmonikába és formába öltöztetve, a gyors közérzés vidám chászid tánc, míg a végén az első tétel zsidó témája tér vissza.

Az amerikai folklór nagyszerű termékét a „Rodeo”-balettenének három számában élvezhetjük, dacára a Filharmonikusok „Könnyű klasszikus műsorát” elképesztően váskosan vezénylő Lawrence Foster karmestertnek. „Bookaroo Holiday” amerikai népi motívumokban nagyon humoros, kedves, könnyed feldolgozása, a lassu középtétele Copland őszinte lírai kedélyvilágát árulja el, míg a 3-ik, „Hoewdown” szellemesen,

kifűnően hangszerelt népdalon alapul. Teljes műsorral a Tel-Aviv Múzeum adózott a 75 éves Aaron Coplandnak: Zongoraszonatáját (1941) — erősen korszerű időmában tartva, Zmira Lucky mutatta be sok fantáziával, — „12 Emily Dickinson”-nak szentelt dalát, mindegyiket más-más zeneszerzőnek ajánlva, századunk német dalszerzői hatását mutatva, Emilie Berendsen — (mezzoszoprán) adta elő, Lucky kíséretével, míg a modern amerikai zene egyik legjelentősebb alkotását, a Zongora-kvartettet (1950) az Izraeli Zongora-Négyes mutatta be, mint a Schönberg-iskola alól csaknem felszabadult, nagyon egyéni kompozíciót. Utolsó tétele általában szórakoztató konverzációs stílusától eltérően, magabamélyedő meditáció.

Három alkalommal hallhattuk Copland kompozícióit, s ha csak futólagosan is, egy kiváló kulturájú, nagy tudású, érdelemgazdag személyiséget ismertünk meg rajtuk keresztül. — Copland legutóbb 1968-ban járt Izraelben. —

* A FILHARMONIKUSOK „KÖNNYŰ KLASSZIKUS” BÉRELETI KONCERTJE

Zubin Mehtának annyira rendkívül sokkal tartozunk felbecsülhetetlen segítségéért és közreműködéséért, hogy el kell néznünk, ha ezidőn közpertszerű közpertszerű karmestereket küld a nyakunkra: Ezúttal szisztensét, Lawrence Foster. Akit is nyugodtan nevezhetünk negatív alchimistának, mivel hogy az aranyból is homokot képes csinálni... Ilyen brutálisan, izléstelenül még nem vezényelték kiváló zenekarukat, mint ezúttal! Egy humorralanul száraz Rossini-nyitány („Az olasz nő Algírban”) — Csajkovszkinak egy, a szerb komitácik propagandája számára szánt cári himnusz és szerb népdalból összetakolt förtelmes indulóia, Op. 31, drasztikusan, bombasztikusan előadva, az első részben. A másodikban Copland említett „Rodeo”-ja, kivételesen jól hangzó lassú tételével, majd Enescu szingardag 1. sz. „Román rapszódiaja” kietlen sívársággal ledarálvá. A viszont-nem-látásra, Mr. Foster! Közben a zenekar amerikai trombitása, Edmund Cord, Haydn tündéri humoru Esz-dúr versenvét adta elő, tisztán, hibátlanul, — korrekt zenekari szólam egyánnt...

* „A ZENESZERZŐ MŰHELYÉBEN” — Izraeli ősbemutató a ramat-avivi Héber Egyetemen —

Komoly és alapos előkészületekkel tartott koncertet az Egyetemen, négy hazai szerző művét mutatva be első ízben. A közel 85 éves J. Stucevszkynek hat évvel ezelőtt írott „Allegro és fugá”-ja rézfúvó-kamara zenére nyitotta meg a műsort. Uj-olé komponista is bemutatkozott, Jozsef Dorfman hegedűs és billentyűs hangszerekre írott kettősével. — korszerű kísérlet új hangzatok, új kombinációk bemutatásával, jó ötletekkel, melyeknek csak gyakori ismétlése csökkentette hatásukat. Kiválóan érdekes volt ezzel szemben a Szófiában, 41 évvel ezelőtt született, 1935-ben bevándorolt Jicchák Szadai az Akadémia tudós tanárának elektronikus műve: „A felbeszakadt imádság” címmel. Drámai hatásokkal és az elektronikus-akusztikus árnvalatok gazdag kifejező-skálájával szövegezte meg egy imádságot, melyet vesztőtől kiáltozással szakítanak félbe profán elemek. — majd ezek elcsendesedve, ismét felhangzik a könnybeáztatott ima... A szerző megtagadta művének magyarázatát. De annyira megragadó a cselekmény, hogy nem is szorul szavakra...

Befejezésül Leon Sidlovskynek a müncheni tizenegy sportoló mártíromsága emlékére írott „11 micvá”-ja került bemutatásra: iobboldalt rézfúvók, balra ütőhangszerek (Steiner Gidon bűvészműtárványával), s közepén két hangszóró idegennyelvű szövegeket recitál. Sidlovsky ért a nagy hatásos, nagy fokozások színpadias kiaknázásához. Olykor tulrikító színektől sem riad vissza célja érdekében, máskor az atrappok, a kulisszák pótolják a belső drámai folyamatot, de munkája rendkívül tehetséges, számos kifűnő ötlettel. Egy számtalanszor ismételt mondatot például izgalmas feszültséggel variál, erősít, halkít, színez. Talán majd lemondna a kulissza-hasogatásról, érdekes, értékes ötleteit esztétikusan lesz képes érvényesíteni... PATAKI LÁSZLÓ

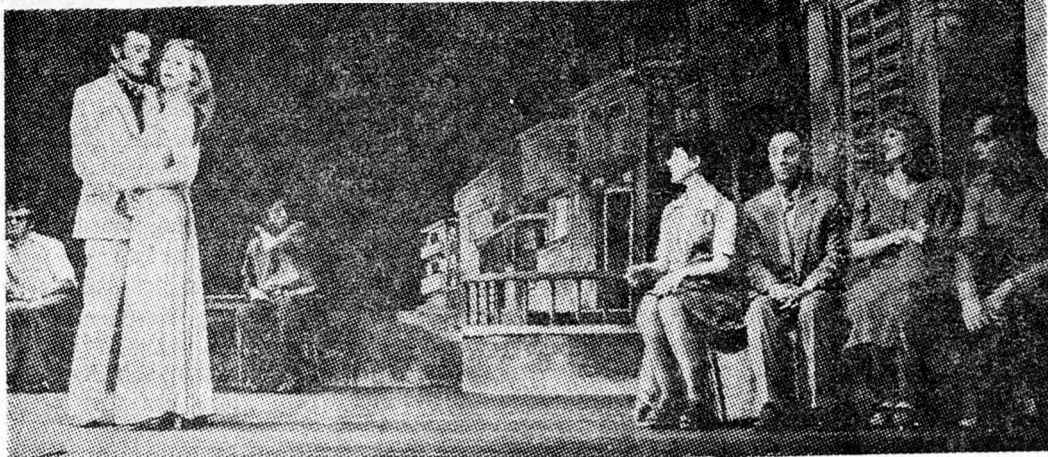
HAIFAI VÁROSI SZÍNHÁZ KRUM

Írta és rendezte: Chánoch Levin
Díszletek és kosztümök: Rut Dár

Az ember és világgyűlölö, fiatal — de tehetséges — Chánoch Levint, amikor új darabjával kapcsolatban megkérdezték, ezt válaszolta: — Ezalkalommal nem allegó-

nyek és családások váltják egymást. A címszereplő Krum (Ilán Toren) 37 éves, szótlan, zárkózott fiatalember, letörtén érkezik hazára külföldről, ahol karriert sze-

Szegél), akiknek minden élvezete az evés-ivás az esküvőkön. Tvizy (Májá Rothschild), a szép és gazdag, kacér leány csak Bertoldóval (Smuel Kaldron), az olasz hadováló playboy-jal enyeleg. Szokatlanul érdekes figura Skita, a szótlan (Smuel Wolf), aki központi fi-

A DARAB EGYIK JELENETE

riát írtam, hanem egyszerű emberekről szólok, akik közül mindegyiknek megvan a maga saját kis meséje.

Vigjátéknak nevezl darabját — valóban van is benne nevéni való, ha nem is sok, — itt-ott felcsendül néha a kacaj. Ez azonban csak bevilágít Chánoch Levin sötét, keserű világába, ahol minden komor, gyászos, reménytelen; az emberek tehetetlenek, tehetégtelenek, a szeretet nem szeretet, a szerelem nem szerelem; a schuna, a szegény lakónegyed, ahol a cselekmény történik, nyomorúságos és vigasztalan.

Elet és halál, betegség, remé-

retett volna csinálni, mint író. Ilthon Truda várja (Chana Roth), aki szereti, és özvegy édesanyja (Fanny Lubitch). Krum enervált, haszontalanul forgolódik, semmit nem tesz, várja, hogy az események maguktól menjenek. Nem is nősi, hiába anyja rábeszélése. Csak a szép és gazdag nők érdeklik.

De hol terem ilyesmí számára? Barátja, a halálosan beteg Tugái (Alex Munte), az viszont összeházasodik Dupával (Rachel Dubson); meg is hal nekik. Aztán ott van az idős házaspár, Dulcese és Felicia (Mordechaj Ben-Zév és Rut

gura ugyan, de egy szót sem szól, hangtalanul vesz részt az

IZRAELI MUZEUM, JERUZSALEM: Január havi kiállítás Mark Lichtenstein emlékére: Jecheskia Satrap érmék az időszámítás előtti IV-ik századból.

„ALEXANDRA”, AZ IZRAELI OPERA

Képkönn Jorám Bekarszki, Micháel Glücksmán és Mirjám Laron az Alexandra, eredeti izraeli opera, nagyszerű előadásán — Menáchem Ávidom írta, Aharon Ashman librettójára; rendezi Edis de Philip, George Singer vezényletével. A következő előadások: Tel Aviv, január 10 és 13, Haifa, január 22.

Rendeljen még ma TAMNON biztonsági zárat.
* Az ajtó négy oldalán zár.
* Az ajtó oldalára szerelik, a rendes záron kívül.
* Csodás külső és belső tervezés.
* Minden zár-nyelv külön működik.
* Különösen belül üres ajtókra alkalmas.
* 3 éves garancia!
* 3 eredeti kulccsal a gyártól.
* Új lakáshoz ingyen „kikukant” az ajtóra.

Kacag, hogy potyog a könyve Olyan jó Kishont új könyve: 100 ÚJ HUMORESZEK HADASH
Nesz Ciona St. 4, Tel Aviv, (Járkon szállónál). Tel. 59684

SÉRVBEN szenvedőknek! „URIEL” SÉRVKÖTŐ a megoldás
Az egyetlen sérvkötő, amely tisztítható és egyénileg testhez ille. ztethő.
Kapható gyógyszerárakban.

HÁLÓSZOBA ÁGYAK fejtmálak, gumavir és Paradise matracokkal gyári árban
ADLER ÁGY-GYÁRBAN T.A., Náchlát Benjámin 134, telefon: 82 55 36 Magyarul beszélünk.

„Nem tudom, hogy ez álom, vagy valóság”

ALIJJAZOTT SYLVIA MARGOVICI ROMÁNIAI HEGEDŰMŰVÉSZNŐ

Vele jött férje, Alda Turai sebész
„Boldog vagyok. Nem is tudom, hogy ami történt az álom, vagy valóság” — mondotta barátja jezusalemi lakásán Sylvia Margovici, a világhírű hegedűművész, aki kedden alijjázott Romániából.
A csinos és fiatal Sylvia Margovici, akit a szakértők „a világ öt legnagyobb hegedűse” közé sorolnak, férje Alda Turai kíséretében szállt ki este 6.30 órakor a luddi repülőtéren. A művész, aki mással hónappal ezelőtt kapta meg kiutazási engedélyt, miután az izraeli lapok, majd az egész világsajtó, részletesen foglalkozott az alijjázásáért folytatott hosszas küzdelmével.

Sylvia Margovici egy évvel ezelőtt nyújtotta be kiutazási kérvényét és bejelentette, hogy alijjázni akar. Nem sokkal később elvették utlevelét és elhalasztották valamennyi nyilvános fellépését. Férjét, aki ismert sebész, elbocsátották munkahelyéről és kénytelen volt, mint mentőautó-sofőr dolgozni. Sylvia szülei és nős fivere, akik megkapták a kiutazási engedélyt, nem utaztak el, mert nem akarták, hogy a család elszakadjon. Sylvia és férje kénytelen volt hozzájuk költözni, mert az alijja-kérvény benyújtása után kényszerítették őket lakhelyük, (állami villa) elhagyására.
„Az izraeli és a világsajtóban megjelent közlemények híre eljutott hozzám. Nem tudom, hogy ennek köszönhetem-e a kiutazási engedélyt, de mindenesetre mással hónappal ezelőtt megkaptam” — mondotta a bájós hegedűművész.

„Nem akarok a multról beszélni — folytatta folyékony angol nyelven — de a jövőmet csodálatsnakk látom. Még nem vagyok biztos abban, hogy folytathatom hegedűművészi karrieremet és abban sem, hogy férjem visszatérhet foglalkozásához”. Sylvia Margovici és férje elhatározta, hogy Jeruzsálemben telepedik le és már a közeli napokban megkezdik a héber nyelv tanulását. A művész, szülei, fivere és sógora a jövő hónapban alijjázik.

Minden hangszer, kotta és alkatrész kapható a „MUZIKA — CAMERET”-BEN
Cholon, Szokolov 47. — Magyar vezetés.

Uzleti út? Üdülés? Turisztika? Rokonlátogatás? Bármilyen utazási ügyével forduljon bizalommal
CITOUR
UTAZÁSI IRODÁHOZ
T. A., Brenner u. 2 (Allenby sarok)
Tel. 28-59-59, 28-17-55
MAGYARUL BESZELÜNK!
1976. I. 9. ÚJ KELET 7

Édes anyanyelvünk, avagy az ur szava magyar volt

A tudományos értekezést, melyből mindannyiunk okulására (és derülésére) itt részleteket hozok, a jeruzsálemi Nemzeti Könyvtárban fedeztem fel. Meg kell jegyezni, hogy bár a remekmű a filológiai szakkönyvek között található, élvezetéhez nem szükséges semmi nyelvbüvársági felkészültség. Ugyanakkor, keresve sem találhatók az izraeli magyar ajkú olvasókörzöskéi megfelelőbb publikumot az „Ur Szava”-nak kellő értékelésére.

Előrebocsátom, hogy az 1918—19-ben Markos Gyula (a Herkópatér szerkesztője) tollából megjelent munka nem humorosként íródott, mint az az előszóból minden kétséget kizárólag kiderül: „Az Isten nekünk szinte az égből dobott le egy világsodát, amely haterész éves kultúrközdön átvilágít, melyet ha az idegen nemzetek észrevesznek, a mi letiport, agyonigazolt hazánk rögtön a világ első nemzetévé lesz... Már is biztosra van, hogy az „Ur Szava” a világ összes kultúrmentek nyelvén napvilágot fog látni”.

Dehát lássuk, mi ez a világsoda?

A szerző munkája alapján bebizonyítottak vélté, hogy a magyarok, illetve azok ős szülei, a szittyák, voltak „a világ első teremtett népe”; továbbá néhai honfitársunk azt állította, hogy minden létező nyelv, köztük természetesen a héber is, a magyarból származik. Ez azonban még nem minden. Tudós Markos Gyula véleménye szerint, a bibliai hét nép, mely a 12 törzs előtt az Igéret Földjén élt, mind megtalálható szép Magyarország különböző megyéiben — a kananeusok a Kunságban, a hivesok Hevesben, a filiszteusok Nógrádban (?) és így tovább. Egyszóval (idézek): „Isten a világot magyarul teremtette”.

Ezek után talán megérti a kedves olvasó, miért féltém, hogy netán valaki viccnek tekinti a teljes művet. Ez a vesztély még inkább fenáll, mikor a Markos által felhozott „bizonyítékokat” olvassuk.

Tudományos Ámok-futását a héberül valamit tudó katolikus áldozópap az Elohim szónál kezdi: „Megmondom én,

hogy mi az az Elohim! Élő-hím „Hatalmas Élő... Ez egy tisztára magyar szó, nem más mint a magyarok Nagyhatalmas Élő Istene”. Izrael pedig (visszafelé olvasva, ha másként nem megy) El-harcza-u, élharcos. Evvel az örültséggel határos módszerrel tovább dolgozva megtudjuk, hogy Meriva az vakmerő, Abram az az én ábrám, Jakob az jó-kap, azaz jó „kapaszkodó, Nevela az nyavalya, Cipora az szép ar, Magdalena az magtalan nő(ugyan egy pár lappal később már mint „megdőlt e nő — szerepel).

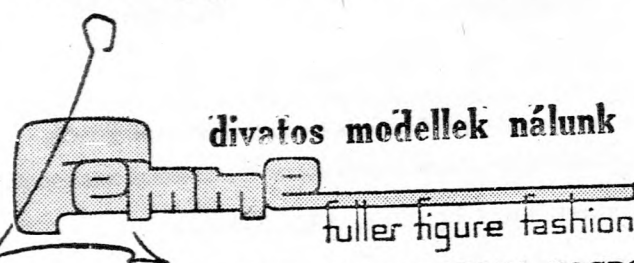
Azonban ez a magyar nyelvet dicsőítő ál-nyelvész, nem elégedett meg a héber nyelvnek a szó legszorosabb értelmében vett „megmagyarázásával”. Minden kezeigébe kerülő idegen szót kiforgatott kegyetlenül. Így lett corso-ból körseta, cultusból küldisz, cosmos-ból közmű. A görög demokrata az természetesen tömegakarata. „Szentisza magyar szavakból hogyan lett a német” címmel a szerző megmagyarázza, hogy Herbst az az ami „herbaszt”, Angst az agaszt, Zauberei az csabéro és Frühling az virul. „Hát nincs ez tisztára magyarul?” — kérdi Markos. „Hát nem tiszta örültség ez?” — kérdelem én. Az idegen nevek sem menekültek meg: Aphrodyte — Habrugyütt-ös; Shakespeare — Sexpir — Sok ős pir; Artemisida — Erdemes szüz; Gomora — Komor-a; Sodoma — Csodamü. Még egy kis bibliai pletykát is sikerült e nagy tudósunk munkájába becsémpészni: szerinte Menashe nem volt József vére, mert neve, megfordítva, „ez a nem”, azaz „ez nem az”, míg Efraim neve „e vérem”-t jelent.

Ilyen stílusban és hasonló tudományos alapossággal Markos urnak sikerült 64 nyomtatott oldalt betölteni. A harmadik és utolsó füzet végén ez áll: „Az Ur Szava IV. füzetére maecenasst keresünk, akinek nevét a címlapon meg fogjuk örökíteni”. Ugy látszik nem akadt jelentkező, mert több füzet nem jelent meg. Lehet, hogy az olvasók egy véleményen voltak velünk, és elég volt nekik ebből a badarságból ennyi is. Vagy talán féltek, hogy a IV. füzetben kiderül, hogy a maecenas ó-szittyául azt jelenti: „Mi csinász”?

MICHAEL MOORE

(Michael Moore, a pszichológia doktora, a haifai Technion tanárképző fakultásának docense.)

ÖNNEK IS ASSZONYOM... aki nagy méreteket visel

divatos modellek nálunk
fuller figure fashion

HAIFA, Nordan 9, telefon 665076 HAOFNA HAGDOLA

Európai származású,
egyedülálló intelligens asszony

keres RAMAT-GANBAN VAGY KÖRNYEKEN LAKÓ HÁZVEZETŐT

napi 7 órai munkára
(szombat és ünnepnapok kivételével).
Jó feltételek a megfelelőének.

Jelentkezés: POB. 39172, Tel-Aviv,
személyi adatok részletezésével.

Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286-701

Bné-Brák

Rámát-Gán

Petách-Tikva

és környékük

lakosai

jöjjenek el a

SZUPER MÁRTEF

HÁREHITIMBE

az áremelések előtt.

Raktáron

ALKALMI ÁRAKON

hálószobák

európai import.

Étkezősarkok

romániai készítmények
és különböző ajánlatok

szalonbútorok,

hálószobák,

gyermekszobák

terén.

Aki előbb jön, nyer!

BNÉ-BRÁK,

Jabotinsky utca 12

(a benzinkúttal szemben)

VÉLETLEN TALÁLKOZÁS

Romantikus film, Sophia
Loren sebb, mint valaha.
(Jediot Achronot)

4-ik hét

Sophia Loren

Richard Burton

CARLO PONTI

filmje

T.A., „Gordon” mozi

A LEGJOBB MEGOLDÁS LAKÁSVÁSÁRLÁSI PROBLÉMAIRA
PÉDÁTLAN AJÁNLAT IZRAELBEN

kaphat nem rögzített kölcsönt

100.000

(65.000.— fontig bank-zálog kölcsönt és további
35.000.— fontig kölcsönt a „GAN” cég által).

Korlátolt számú lakásvásárlók részére.

A „GAN” CÉGNEL PETACH-TIKVÁN

Elsőrendű tervezést, építkezést, valamint szolgáltatási osztályt

talál, amelyhez hasonló nincs Izraelben.

Fentieket igazolják lakásvásárlóink

számainak köszönő levelei

Az építkezés minőségéről és nívójáról személyesen győződik meg
építeteink bemutatási körútja alkalmával, s mindennemű részletes
felvilágosítással szolgálnak irodánkban.

חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

CHAIM OZER U. 20 • PETACH-TIKVA

felek fogadása 8.30—13.00 és 16.00—18.30 között.

Keddén csak délelőtt. Pénteken zárva.

HOLLÓS KORVIN LAJOS KOMÉDIÁSOK

5.

Az „örök asszonyi” gyengédség, melyről jól tudjuk, mennyire nem örök és nem feltétlen sajátossága az asszonyoknak, s hogy Goethe is csupán egy elvont eszményre gondolt, kilencven fokok szögben emelve el tekintetét a föld színéről. Habár, esetleg, találkozhattott is vele, végre is évszázadonként világra jöhet egy-egy Dalmáth Elza.

Ami viszont oly állandó volt, hogy még az öregedő idő sem fogta, az a dalmáthi hang zengése.

Az emberi hangra is áll Kosztolányi versora: mint fán se nő egyforma két levél... S ha mégis, úgy éppen színészeknél találunk megtevesztő hasonlóságokat, ámde ezek sem véletlen találkozások, hanem minden esetben egy eredeti egyéniségről s egy vagy több utánzóról van szó. Némely rég halott, nagy hístriónk hangja manap is visszahangzik még színpadainkon, immár a harmadik nemzedék szájából. Vannak azonban ismétlhetetlen hangok; annyira egyszerűek, hogy a jó hallású akár megesküdne: elmúlt s eljövendő évezredekben sincs párjuk. Al-momból fölverve is nyomban megismerném például Galli-Curci hangját — teremhettek előtte és utána nagyobb énekesnők; megejtőbb hangszínek soha. Ha behunom a szememet, repdeső-csapkodó-lobogó, ezüstösen áttszó selyemszalagoknak látom a hangját. Miért csak az övét a világ minden énekesnőjé közül? ... A másik, akinek a hangjára hajszálra hasonló vizuális képrázataim támadtak, nem énekesnő volt, hanem drámai színésznő: Dalmáth Elza. Ma is még, ha a rádió olykor megidézi hangjukat, fellebognak pillám alatt a finom fémszálakból szőtt szalagok.

Vajon csupán azt jelenti-e mindez, hogy auditív érzékenységem az átlagosnál nagyobb, míg vizuális emlékezőképességem az átlagosnál gyengébb? Bizonyos mértékig nyilván azt is. De túl ezen, Dalmáth hangját a rajta játszott ezer és ezer dallam ellenére mindvégig egyazon hangszernak: hegedűnek éreztem, valami csodálatos mesterhegedűnek, amelyből egyetlenegy van az egész világon, arcát ellenben szédtőben változatos kiállításnak, melynek képei nem a térben, hanem az időben sorakoztak egymás mellé, s a révült műfőrt csak a halotti maszknál éri e galéria végét. Mondom, ha mindez csupán a festék, a maszkírozás műve lett volna, szót sem érdemelne — de a „civil” Dalmáthról beszélnek, nem a színésznőről: az emberről, akinek megadták a varázslók el-leshetetlen képességét.

Színészekről már jó néhányszor leírták mérsékelt tapasztalatu kritikusok a frázist, hogy „úgy játszik hangján, mint a hangszeren”. En bizony alig találkozom olyannal, kinek legalább egy-két hangsúlyában ne értet volna tetten felszínességét, a szövegnek, a lelkiallapotnak, az író gondolatának félreértését, s ennél is gyakrabban szegtek kedvet a rutin sablonjai, a kifejezés mesterkéltisége, az érzékletesség hiánya. A lelkiismeretes színész aprólékosan, minden egyes szótag hangsúlyáig munkálja meg szerepét, de a szakértő fül mégis meghallja azt az egyetlen hamis hangot, melyen mint picinyke lyukon az edényből, kicsepeg az izgató izekből összefőzött illuzió. Aki hozzáértő csupán a színpadról ismerte Elzát, az mind úgy hallotta-hitte, mintha háromszorosan dolgozna ki modulációit: elsődleges jelenségekben, melyebb, jelképszerű értelmükben, s közben még azt is megmutatva, hogy mindez csak játék. Hogy e hármas párhuzamhoz az eszmélet mily hallatlan permanenciája, micsoda megfeszített figyelem szükséges! — mondták s irták a szakértők — szinte a személyiségnek a szkizofréniával rokon megoszthatósága! En, amikor még nem ismerem őt eléggé, a régi idők egy legendás bankelnökét hasonlítottam hozzá: az illető olykor három gépirónőnek három nyelven három különböző tárgyú levelet diktált egyidejűleg. Idővel azonban megértettem, hogy Elza teljesítménye nem bravur, mint a bankelnöké, de nem is erőfeszítés, vagy szorgalmas kimunkálás eredménye, s még virtuozitás is csupán annyiban, amennyiben a zenében melleleg megvannak a virtuóz készségei is. Elza ugyanis ösztönösen és azonnal „fogta” mindhárom aspektust, nem kellett egyeztetnie a párhuzamokat a szerepen belül, szó sem volt nála semmiféle teljesítményről, hanem valóban a szó eredeti jelentése szerinti játékról. Vagyis lányszó volt, ami a színpad sok-sok tehetsége közt (s ugyanígy a zene interpretációi közt is) jóval ritkábban akad, mint az alkotóművészek sorában. Nemcsak komédiázott, élt is közben, nemcsak a közönségnek, önmagának is játszott; önnön személye megejtő varázsát

nem kellett hozzáadnia szerepehez, hiszen az ott volt, benne és vele, s a színpadon ugyanúgy nem illanhatott el belőle, mint „civil” lényéből sem akár csak pillanatokra is. En még láthattam Európá legnagyobb színészeit, Londonban a senior Barry-moore-t: Joht, ki először játszott modern felfogásban Shakespeare-t. Berlinben Janingsot és Veidet, kiket egész nemzedékükkel együtt a görösös Reinhardt rontott meg; mosolyoghattam még a kulisszahasogatóan „expresszionista” Moissin; tisztelhettem Bernget, amiért Reinhardt sem tudta else-kélyesíteni, de mindenekejtő a két legkülön-bet: Dusét és Sarah Bernhardt. S bizony-nyal nem véletlen, hogy éppen bennük, nők-ben éreztem meg nyomban és kétséglenül a lányszó, hiszen az alakoskodás — eredendő fajfenntartási feladatok s az ezekkel összefüggő őst, társadalmi okok folytán egyaránt — alapvetően feminin tehetség. Nos, a Duséval és Bernhardtal egyenrangú harmadik színész-zeni Dalmáth Elza volt. S mint az előbbi kettőt, őt sem a színészet tette művészé, hanem ő tette a színjátszást művészeté.

S még nem beszéltem a mozgásáról, mely a káprázó szakemberek szerint minden pillanatban „junktimban” — szerintem azonban éppen ellenkezőleg: szándékolt és árnyalatos ellentétben — volt a hangjával, amint — akárcsak ezzel — a testével is háromféle-képp játszott, egyszerre érzékeltetve a valóságot, annak „égi mását”, s mindkettőt ironikus travesztizálta. Mintha azt fejtette volna ki egy-egy mozdulata, hogy: „ne sirjatok, hiszen csak játszott!” — miközben a hangja azt, hogy: „sirjatok, hiszen játszott!” — Vagyis mindjárt engesztelte és vigasztalta is a megrendült, megrikatott közönséget.

Vallomásaim olvasóinak, személyes ismerőseimet kivéve, aligha mond sokat, hogy engem majd minden szerepében megkönyvez-tett, a vidámokban is, boldogított. S akkor is, ha akár ötször láttam egyazon alakítását. Mert száz előadáson túl sem engedte át magát a rutinnak, mindig tudta hite-tni, hogy ami a színpadon történik, most tör-ténik először a világon. Öreg színházi róka koromban” annyira resteltem a leggyengése-gemet, hogy nem mertem zsebkendőmért nyul-ni, inkább sűrű pislogással igyekeztem „visszanyelni” könnyeimet. Holott egyébként mindig uralkodni tudtam érzelmeimen, még szülem természetén sem láthatott sírni senki. S holott ki ismerhette nálam jobban a színpadnak a valóságánál erősebb hatásokat kel-tő fogásait. Ieaz, kivülre nem rikatott meg színész, s dráma sincs a világirodalomban, mely valaha is könnyekig elragadott volna.

Halála óta csak valami önkínzó kényszer-ség visz olykor színházba. Mert ott szenvedem leggyötrelemesebben a hiányát, mások-kat, újakat s ujjabbakat látván híres szere-peiben. Hiszem: nem voltam kritikátlan bá-mulója — a zseni maga tesz önkéntelen raj-jongójává, még ha embertársadékné akár gyűlölnéd is —, de halála után évekkel, s egyre inkább, a töle örökölt szerepek tanu-sítják lányszó és tehetség közt a mérhet-elel távolságot, amelyről az öreg literátor va-laha Ady és kortársai kapcsán elmélkedett, kifejtve, hogy csak a tehetségek közt léte-znek mérhető eltérések, de még a legnagyobb tehetség sem arányítható a zsenihez, mert a különbség nem mennyiségi kategória immár, hanem minőségi. Az ily dialektikus kritika pedig a legnevesebb utódokat is elparancsol-ja Dalmáth Elza közeléből. Tetszhetnek olyan szerepeket, melyeket ő sohasem játszott, és sikert arathatnak az ő szerepeiben is olyan közönség előtt, amely Dalmáth Elzát már nem láthatta. De akinek megadtott, hogy lássák s hallják őt, azok a legjobb utódok alakításában is elárvultnak érzik szerepét, s a kifosztotta” kétségbeesésével lépnek ki a kiellenállt színházból.

Pedig a mai színészek már dolgoznak — a legtöbbje így mondja egy néhai külföldi rendező szavával, s valóban, nem véletlen az ige megváltozása —, míg Dalmáth Elza, is-métem, csak játszott, a szó eredeti értelmé-ben, tehát önmagának is, melleleg.

„Játszott”, igen, de minden pillanatában, réggeli ébredéstől éjszakai elalvásig, s talán még álmában is, amikor arról az előbbiek-ben már szóltam, megjegyezve, hogy vala-mi telhetetlen szeretetigény, valami lelki hor-ror vacui kényszerítette erre. Nyilván min-den embernek a „leggyöszabbnak” is, lel-ke legmélyén ott él az igény valamennyi em-bertársa szeretete iránt, de igen változó, hogy ez az igény milyen alakban hatol fel a tudatba. Elzában csodálatos erővel élt, s minden pillanatban tette kényszerítette.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

A HETI SZIDRA

— BÓ —

Es szolt az Örökkévaló Mózeshez: Menj be Fáraóhoz, mivel én megkeményítettem az ő szívet és szolgáinak szívet, hogy végbevigyem ezeket a jeleimet közöttük... És bement Mózes és Áron Fáraóhoz és szólottak előtte: Így szól az Örökkévaló, a héberek Istene: meddig vonakodol még a lázatot tanúsítani előtted? — Bocsásd el népemet, hogy szolgáljanak engem! Mert ha vonakodol elbocsátani népemet, íme, én holnap sáskát hozok határodra, és elborítja az ország színt, hogy nem lehet látni a földet és felfalja a termés megmentett maradványát...

(Semot 10, 1—5)

A sáska számszerint a nyolcadik csapás, amit az Örökkévaló Fáraóra és Egyiptomra mért. Abárbánél, a spanyol-zsidó tudós és államférfi úgy véli, hogy Fáraó magatartása jellemző a közel-keleti üzleti erkölcsökre. Ennek lényege, hogy az eladó többszörös árat kér portékájáért, míg a vevő — ugyanolyan szemérmelen mód — a való érték egyötödét ígéri be. Mindketten tisztában vannak a helyzettel és abban reménykednek, hogy az alku során eljutnak egy reális ponthoz: a megegyezéshez.

Abárbánél szerint a tárgyalás a következőképp folyt le: Fáraó azt kérdezte: „mi vámi háholchim?” Vagyis előre jelezte, hogy csak egy kisebb csoport szabadonbocsátásáról lehet szó, a férfiak egy részéről. Szélsőséges javaslat volt ez és jól tudta, hogy partnerei nem fogadják el. Mose Rábénu ugyanis ellenjavaslatát így fogalmazta meg: „Ifjainkkal és véneinkkel megyünk, fiatalokkal és leányainkkal, juhainkkal és szarvasmarháinkkal megyünk...” Fáraó azt hitte, hogy Mose szintén az övezetben honos játékszabályokhoz alkalmazkodik, ő is túlzott követeléseket támaszt, csak azért, hogy egy későbbi időpontban lehessen alkudni. Ezért is olvassuk a következőket: „Es szolt hozzájuk Fáraó: Nem úgy; menjetek csak ti, férfiak és szolgáljtok az Örökkévaló, mert hiszen ez a szándékotok!” Más szavakkal: legyünk rugalmasak, tegyünk kölcsönös engedményeket az egyezmény érdekében. En nem beszéltek többé férfiak egy kisebb csoportjáról, ti pedig ne beszéljtek fiúkról és lányokról... En kompromisszumot ajánlok: nem bánom, menjenek a férfiak, mind ahányan vannak és szolgálják az Örökkévalót, — „mert hiszen ez a szándékotok!” Vagyis, kezdetlől fogva ti is erre a megoldásra gondoltok. Azért beszéltek a fiúkról és a lányokról, a juhokról és a szarvasmarhákról, hogy én is tegyek engedményeket és bocsássam el az összes férfiakat — pontosan a ti ere deti intenciótoknak megfelelően.

Mint ahogy tartania kellett attól, hogy Mose és Áron folytatni fogja az alkut, Fáraó nem adott nekik alkalmat arra, hogy kinyissák a szájukat, hanem megparancsolta, hogy zavarják ki őket. Ez a parancs azt mondta: Egy szót se többet, lássátok be, a király a maga részéről óriási kegyet gyakorolt, amikor engedményt tett és hozzájárult az összes férfiak szabadon bocsátásához.

A fáraók üzleti erkölce, amelyről Abárbánél beszél, az évezredek során semmiben nem változott. Ennek jellemző: túlzott követelések, makacs alkudozás, és a tárgyalások bizonyos fázisában — azok megszakítása. A heti szidra bevezetőjében ismertetett tárgyalás jegyzőkönyve a következő szavakkal fejeződik be: „Es kiüték őket Fáraó színe elől”. Ezt az alkut juttatták eszünkbe a Kissinger-féle ingajáratok, amikor csapataink 101 kilométerre voltak az egyiptomi fővárostól és az egyiptomi őrmédia be volt kerítve. Tíz csapat mért az Örökkévaló Fáraóra és országára, míg végül beletörődött a változathatatlanságba és útjára bocsátotta a zsidó népet. Vajon hány csapat kell még érje az arab világot, míg végre-valahára belenyugszik a változathatatlanságba és megbékél Izráel

állam létével...? A Tóra így írja le az egyiptomi kivonulást: „Es vonultak Izráel gyermekei Rámszészól Szukóba, mintegy hatszáz ezer gyalogos férfival, a gyermekeken kívül. És nagy gyülekezés tömeg is vonult velük, és juhnyáj, meg szarvasmarha, igen nagy tömege a jószágoknak. És megöltötték a tésztát, amelyet kihoztak Egyiptomból és nem késlekedhettek és útiéleget sem készíthettek maguknak. És volt Izráel fiainak tartózkodása, ameddig laktak Egyiptomban, négyszázharminc év. És történt négyszázharminc év elteltével, éppen ezen a napon kivonultak az Örökkévalónak összes seregei Egyiptom országából. Örökös éjszakája volt ez az Örökkévaló előtt, hogy kivezesse őket Egyiptom országából; ez az éjszaka az, amely az Örökkévalónak van szentelve, amelyet meg kell őrizni Izráel összes gyermekeinek nemzedékeiken át.”

Az egyiptomi kivonulásnak a Zsoltárokban is nyoma van. „Számách Micrájim becétám”, Egyiptom örvendezett, amikor a zsidók onnan eltávoztak — olvassuk (105/38). A kérdés kézenfekvő: Mi okuk volt az egyiptomiaknak az örömről? A Midrásban Rabbi Beráchiá egy példával adja meg a választ. A példa egy kövér emberről szól, aki számarháton igyekezett célja felé. A számar abban reménykedik, hogy mielőbb megszabadul súlyos terhétől, ugyanakkor az utas sem érzi magát kényelmesen a számarháton és ő is szeretné, ha az a „szórakozás” mielőbb véget érne. Ezért, mielőtt célba érnek, mindketten örvendenek — a számar is, az utas is.

Ugyanez volt a helyzet Egyiptomban — folytatja a Midrás. — Amikor a súlyos csapások Egyiptomra zúdultak, a lakosság azt kérdezte magától: vajon mikor szabadulunk már meg ezektől a zsidóktól, mie a zsidók szintén azt kérdezték magukban, vajon mikor üt már számukra a szabadulás órája. Amikor Fáraó végre felemelte a sorompót, mind két érdekelt fél örvendezett, de nem tudjuk, melyik oldalon volt nagyobb az öröm. Míg végre előtt Dávid király is kimondta a szentenciát: „Számách Micrájim becétám” — az egyiptomiak jobban örvendtek.

A magyarázóknak feltűnt, hogy amikor az Örökkévaló bejelenti az utolsó csapást, a következőket mondja: Még egy csapást hozok Fáraóra és Egyiptomra, azután el fog bocsátani benneteket innen. Es miután elbocsátott benneteket, úgyve üz majd innen tova... Más szavakkal: az Örökkévaló nem elégedett meg Fáraó hozzájárulásával. Olyan gezerával sújtotta, hogy az egyiptomi uralkodó a zsidók maradék nélkül kiűzését határozta el. Miért volt erre szükség? Hogy az Örökkévaló biztosítsa a zsidók kivonulását. Mert lám, azok után is, hogy Fáraó dühösen kikérgette őket, még akadtak szép számban olyanok, akik vissza akartak térni Egyiptomba. Mennyivel rosszabb lett volna ebből a szempontból a helyzet, ha zeneszóval búcsúztatják őket... „Úzve üz majd innen tova”, ez az egyetlen garancia annak, hogy a zsidók az utolsó szálig eltávoznak. A helyzet a mai napig sem változott: azok az olék, akiket virággal és megható beszédekkel búcsúztatnak, könnyebben gondolnak a jeridára. Aki azonban úgy érzi, hogy szülőhelyéről ki gyűlöltek, és felperzselté maga mögött az összes hidakat, annak nincs kiútja: óriási lelki erővel kell hozzáfognia új otthona felépítéséhez és az új életkerek megteremtéséhez.

Az egyiptomi kivonulás egyik nagy tapasztalata, hogy a jerida-szellem már akkor is létezett. A joréd-típus olyan régi, mint maga a zsidó történelem. De az a szerencsénk, hogy ezek mindig a kevesek, mert a nép többsége tisztában van a helyzetével és kellőképpen tudja értékelni izráeli állampolgári nyivoltát.

»LEOPARD« BORKABATOK

Készen és rendelésre — Kabátok meghosszabbítás — Exkluzív modellek — Gyári árak.
TEL AVIV • HANEGEV 8
(Háson sarok, Ticháná Merkázit, a Chevrat Háchámállal szemben)
Telefon: 263671

ÉLOFIZETES ÉS HIRDETÉSEK

UJ KELET
PETACH-TIKVA
SZIFRJA ALIJA
Rech. Moshélev 11
Tel. 912755

KÉT DUDÁS EGY CSÁRDÁBAN...

Egy pillanati sem állítjuk, hogy az elmúlt 55 évben — pontosabban, amióta az országos főrabbinátus intézményét felállították — testvéri szeretet és megértés honolt a legnagyobb egyházi méltóság viselői között. A két nagyreg, Ráv Untermann és Ráv Niszim épp eleget zsörtölődött, hol az egyik, hol a másik úgy vélte, hogy kollégája a tyúk-szemére lép. De abban az időben, ha valamelyik főrabbi zúgolódott, méltatlankodott, ha szemrehányó célzásokat tett kollégája irányába, — lehetőleg a négy fal között tette. Gondosan vigyáztak arra, hogy a szennyes ne kerüljön ki az utcára...

Ma két fiatal és energikus férfi ül ezen a kettős trónon, és naponta újabb meg újabb botrányokkal traktálják a közvéleményt. Hol vannak a régi szép idők — kérdjük — amikor akár egy egész esztendő is eltelt anélkül, hogy a főrabbinátus létezőll hallottunk volna...?

Minden jel arra vall, hogy a vallásügyi minisztérium is tisztában van vele: a helyzet tarthatatlan. Legutóbb például be akarták mutatni az államelnököknek az újonnan kinevezett dajánokat (rabbinikus bírákat), de az utolsó pillanatban le kellett fújni a ceremóniát, és dr. Jicchák Ráfáel vallásügyi miniszter bocsánatot kért az államelnököktől az alkalmatlankodásért. Az ok: a két főrabbi közötti viszály. A dajánok személyét illetően nem tudtak megegyezni. Goren főrabbi csak azon dajánok kinevezéséhez járul hozzá, akikről biztosan tudja, hogy lojálisak lesznek irányába. Ovadá Jozsef főrabbi a maga részéről szintén ezt a feltételt állítja. Minthogy jelen esetben a kettős lojális „fából vaskarika”, érthető, hogy a jelöltek személyét illetően nem tudnak megállapodni. Ezért kellett bolonddá tenni az államelnököket...

A daján-botrány nyomán Dávid Gellesz, a vallásügyi minisztérium igazgatója új tervvel hozakodott elő: javasolja a rotációs rendszer bevezetését. Minthogy a két országos főrabbit öt évi időtartamra választják meg, javasolja, hogy ezt a kadenciát osszák két részre: két és fél évig legyen az egyik főrabbi kizárólagos hatáskörrel országos főrabbi, míg kollégája ez idő alatt a rabbinikus felsőbíró, azaz a semmítőszék elnöki tisztjét lássa el. Két és fél év után szerepcseré történik, és az eddigi országos főrabbi veszi át a felsőbírói sávon az elnöki tisztet, míg kollégája ölti magára a főrabbsági koronát.

Alig hangzott el Dávid Gellesz javaslata, újabb bomba robbant: Ovadá Jozsef szefárd főrabbi nyilvánosság előtt követelte a főrabbság tanácsának azonnali feloszlását és új választások kiírását. Nem felejtette el kihangsúlyozni, hogy a szefárd főrabbság („Rison Lecion”) intézménye 400 éves múltra tekint vissza, míg az áskendű főrabbság alig 55 éves... Ha tehát az egyiket meg kell szüntetni, kétségtelen, hogy az csak az áskendű főrabbság lehet... Jozsef főrabbi biztos abban, hogy új választás esetén az ő pártja jut többséghez, és ebben az esetben — saját szavai szerint — „valakinek le kell vonnia a konzervációkat”...

Nem szabad elfelejteni, hogy Ovadá Jozsef főrabbi nemcsak a szefárd származású szavazókra támaszkodik, hanem mellette törnek lándszt Goren főrabbi ellenfelei is. Számuk nem is olyan csekély... Köztük van például okáért Ráv Koltiz, aki annakidején a Langer-testvéreket máznernek nyilvánította, majd Goren főrabbi megszabadította őket az örökös gyalázattól. Goren főrabbi ellen hadakozik a jeruzsálemi Ráv Zsoti, akit évekkel ezelőtt partizánmódon Jeruzsálem főrabhiának kiáltottak ki, de hatóságai segédlet híján ezt a funkciót nem töltheti be. Adáz ellensége még Goren főrabbinak egy bizonyos Ráv Goldschmid, és a szélsőséges ortodoxia több más képviselője. Kétségtelen, hogy szakadás esetén Goren főrabbi kisebbségben fog maradni; ezért sem akar halani a főrabbinátusi tanács feloszlásáról és új választások kiírásáról.

A háborúskodásnak újabb eseménye van: Uri Avnéri lapja, a Háolám Háze a múlt héten Goren főrabbi ellen szállt síkra. A lap elmondja, hogy az ellenfelek Goren főrabbi életére törnek, a szó szoros értelmében halálra ítélték, de az ítéletet úgynevezett „legális” eszközökkel hajítják végre. A zaklatások következtében Goren főrabbi már három ízben kapott szívatagot, a jelen pillanatban is fekvő beteg. Az ellenzék pontosan tudja, mivel lehet

Goren főrabbi életét elkeseríteni, és kíméletlenül törtet célja felé. Ez a cél pedig — Goren főrabbi fizikai megsemmisítése...

Tény, hogy az izráeli közvélemény nagy reményeket fűzött Goren főrabbi megválasztásához. Katonai karrierje nimbuszt kölcsönzött neki. Abban reménykedtünk, hogy ezt az intézményt méltó piederesztásra helyezi, és az ország életében valóban betölti a megfelelő helyet. Goren főrabbi sokaknak csalódást okozott, mert modora, stílusa, reakciói, noha kitűnően beváltak a hadseregéll, — a polgári életben kudarcot vallottak.

Most azonban, hogy a Háolám Háze ilyen egyértelműen kiállt Goren főrabbi mellett — öszintén sajnáljuk... Nagyon rosszul állhat a szénája annak az országos főrabbinak, akinek Uri Avnéri és a Háolám Háze tudja a szerkerét...

NEM DALOL A LIRA...

Ez alkalommal az izráeli lírára gondolunk, amelyet részint megszokásból, részint nosztalgia miatt fontunk nevezünk, jóllehet súlyát illetően nem fontnyi — fél kg. — ezüst, hanem legfeljebb silány minőségű uorka van benne. (Mert egy font első osztályú uorka ára — 2 font). Valamikor (nem is olyan régen) már a „pichut” (leértékelés) szó hallatára megboradt az izráeli polgár, ma azonban — hála az új patentnek, melynek neve „pichut zochél” (csoszogó leértékelés) —, szervesen hozzátartozik mindennapi életünkhöz. Már alig kommentáljuk. Kiseb esemény, mint egy foghúzás.

S most, hogy líránkat 14-ik esetben leértékelték, érdemes végigtekinteniük erre a 28 éves karrierre. Kezdtük ott, hogy 1948. május 15-ikén, amikor Izráel államát kihirdették, egy fontban pontosan 4 dollár volt, és ez az ideális állapot 1949. szeptember 18-ikáig tartott, amikor a fontot első ízben leértékelték: az addigi 25 piaster (tetszenek még emlékezni erre a névre...) helyett a dollár ára 35 piaster lett.

Hogy a rákövetkező években mi történt a piacon, látszat szerint, nem izgatta a pénzügyminisztériumot, mert két és fél éven át fenntartotta a régi (35 piasteres!) árfolyamot — noha a Lillenblumon ötszörös árat kínáltak a dollárért. Csak 1952. február 14-ikén jött az újabb leértékelés, amikor egyidejűleg 3 árfolyamot vezettek be: bizonyos dollárért a pénzügyminisztérium továbbra is csak 35 piasteri fizetett (ide tartoztak a Gyűjtőakció pénze), egy másfajta dollár ára 72 piaster volt, míg a legrágább dollár az izráeli fonttal lett egyenértékű.

Jó ötven évig tartott ez az állapot, amely valóságos káoszt teremtett a nemzetgazdaságban. Ekkor határozta el a kormány, hogy visszatér az egységes árfolyamhoz, és 1953 május elsején 1,80 fontos árfolyamot állapított meg a dollár számára. Közben életbeléptették a prémium-rendszert, és ilyenformán támogatják az exportot, viszont a hivatalos árfolyam mindenki számára egyforma volt: 1 dollár = 1,80 izráeli font.

1962. február 9-ikén — majdnem 9 évi stabilitás után — leértékelték a fontot, és a dollár új árfolyama 3 font lett. Majdnem öt évvel később — 1967 november 18-án — 3,50 font lett a dollár új árfolyama, majd 4 évvel később, 1971. augusztus 21-ikén — 4,20 font.

Ettől kezdve mintha kicsúszott volna fontunk lába alól a gyékény, elvesztette biztos tartását. 1974. november 9-ikén 6 fontos árfolyamon rögzítették a dollár, de alig fél évvel később — 1975. június 17-ikén — újabb 2 százalékkal csökkent a font értéke, és a dollárt 6,12-vel jegezték. Még messze vagyunk az első Jahrzeitől, de azóta már 5 leértékelés hajtottak végre. Ime a dátumok: 1975. augusztus 5: egy dollár = 6,24 font; 1975. szeptember 9: egy dollár = 6,36 font; 1975. szeptember 28: egy dollár = 7 font; 1975. november 24: egy dollár 7,10 font; és a legutolsó leértékelés, 1976. január 4-ikén: egy dollár = 7,24 font.

A hivatalos szervek kíméletesen az izráeli líra „csoszogásáról” beszélnek. A fenti kimutatás azt mutatja, hogy elég fűgően csoszog, a lejtőn talán nem is lehet csoszogni, csak csúszni, mégpedig a tehetelenség törvényénél fogva — egyre sebesebb tempóban...

PÉLDÁTLAN SIKER — A Jiddis Operett Színházban Izráel 1. számú komikusa

JÁKOV BODO

a híres zenés komédiában DER CHELEMER JAJRES

kitűnő, nagy szereplő-gárdával.

Rendező: M. Grinstein

Zene: A. Lustie

Táncok: J. Kalusi

Szereplők: Jákov Alperin, Ino Ioper és mások.

MIGDÁL HÁÉMEK — „Támár” ma, 9.1 — 8.30

HAIFA — „Jáchdáv”

holnap, szombat

10.1. — 6.30 és 9-kor

TEL-AVIV — „Ohel-Sém”

hétfő, 12.1 — 8.30

szomb. 17.1 — 6.45 — 9.00

Kedd, 13.1 — 8.45

AKKÓ — „Gán-Eden”

Szerda, 14.1 — 8.30

PÁRDESZ-CHANA — „Dekel”

Csütörtök, 15.1 — 8.30

ÁSKELON — „Eszer”

Péntek, 16.1 — 8.45

BEÉR SEVA — „Chén”

Hétfő, 19.1 — 8.30

RÁMAT ELJAHU — „Hádár”

»TADIRAN 400«

FEHÉR ÉS SZINES FRIZSIDEREK

GSEKÉLY KÜLSŐ KARCOLÁSOKKAL

Azonnali szállítás! Speciális engedményes ár!

TELJES GARANCIA ÉS SERVICE.

ARUSITÁS AZ ALANTI HELYEKEN:

„TADIRAN” raktárak, CHOLON, ipari negyed, Hámerkává utca 25, vasárnaptól — csütörtökig, 8—17-ig.

„TADIRAN” raktárak, HAIFA, Julius Szimon, Kvis, 4-es pavilon, — Mifratz Haifa, telefon 04—723353.

„TADIRAN” raktárak, JERUZSÁLEM, Sámáj utca 9, tel. 02 — 234867

„TADIRAN” raktárak, BEÉR-SEVA, Hadassa utca 22, tel. 057 — 39526.

Eladási raktár TEL-AVIV, Sokolov u. 35, tel. 221697.

TADIRAN
Marketing & Services Ltd.

UJ KELET

Az Adóhivatalnak szeretettel

Örömmel hallok, hogy újabb ügyes sakkhúzással sarokba szorítják az adófizetés alól kibúvókat. Ez derék! Most magyarázza majd meg, Fekete ur, miből vette az önműködő lemezejátszóját? Ha tudja. Ezeket az új úrlapokat még nem hívják adóvallomásnak, hanem... na... nem fogják kitalálni! „nyilatkozat a vagyon forgalmáról” (háchrát tudá hon). Tisztára zseniális! Látni ilki szememmel azt a bugyula Fekete-t, amint mit sem sejtve tölti ki az úrlapot, azt gondolván, hogy valami koreográfiai kérdőívről vagyon szó, gyanútlanul bevallja a lemezejátszót tizenkét tánclemezrel megerhelve, és hopp! máris ott terem a mi fiunk, a nép egyszerű gyermeke, az adóhivatal derék embere és Fekete ur csak hápop, mint a horogra akadt leveli béka: Csudajó!

Értem én, hogye érteném, miért is kell nekünk, béralkalmazottaknak is bibelődünk ezekkel a fránya papírokkal. Hogy ő, a nagy hal, nehogy gyanút fogjon, nehogy megneveljen valamit, mert akkor, ugyanis, a sok munka, meg ragyogó ötlet, istenörizz, kárba vész. Ne tessék ám félni, kedves adóhivatal. Amíg engem, Cigi bácsit, tessék látni, nyugodtan nyugalomra hajthatja a fejét. Olyat fogok vallani, hogy csak na!

Hát kezdjük mindjárt az külföldi utazással. Az utóbbi években kétszer is jártam Tablusban (jó, mi?), egyszer vagy kétszer Bethelében. Jerikóba is akartam utazni, de a chaverok lebeszéltek, hogy az veszélyes hely, könnyen az emberre omlik egy fal, csak rá kell futni, olyan gyengén van építve. Mondták, hogy cseréljem ki a kocsimat erre az újfajta Passatra, mert nagyon jó masina. Hajlottam is rá, de ebből sem lett semmi, mert sehogysem akadt valaki, aki a hatvanötös Fiatomért hajlandó lett volna erre.

Az idén ajándékok kaptam, na, kitől is? Jaj, de tökéjelem van! Na, mindegy. A lényeg az, hogy meghaladja a kétezer font értékét. Ezért annak rendje és módja szerint, ezennel bevallom. Tessék elhinni, nem volt könnyű az árát meg tudnom, hiszen uriember vagyok, hogyan is kérdezném meg az árát az ajándéknak. De én nem vagyok rest, ha egy jó cél érdekében tehetek valamit. Hallottam, hogy Éjlátón gyártják az ilyesmit, hát lekocsikáztam, hogy megtudakoljam a legautentikusabb forrásból. Sajnos, az illető Tel-Avivban töltötte éppen a szabadságát; megvártam, míg hazajön. Csak azért mondom, hogyha netalán a nevemmel tessék találkozni a Neptun szálloda könyvében, nem az én hibámból maradtam azt a három hetet. Még szerencse, hogy személyesen intéztem a dolgot, mert a pasas elkezdett himezni-hámozni, hogy a szezonvégen olcsóbban is megkaphatom nála, stb. Mondtam neki, Velem ne kukoricázzon, ez nem babra megy. Én nem akarom, hogy engem az adóhivatal akár még csak gyanúsítson is, hogy nekem valami titkolni valóm van. Még csak akkének! Így oszt látta, hogy velem nem megy, bevallotta, hogy tényleg volt az idén egy vevője, aki vett nála egy ilyen izét, s mondta, hogy ezt ajándékba akarja valami Ziga, vagy Ciga nevű barátjának. Amikor hozzátette, hogy a vevő nem sokat válogatott, mondván, „az a balek ugyem sokat könyit hozza”, rögtön tudtam, hogy ez én vagyok s így emlékezett arra is, hogy tényleg kétezeret fizetett (csak tudnám, kitől kaptam!).

Azt hiszem, hogy minden lényegest bevallottam. Ja igen. A kisunokám. Az az én legrágább vagonom. Minden héten veszek két csomag savanyu cukrot: egyet neki, egyet a kutyusnak. Így szok a drága cukrot majszolni. Fele-fele. Egyet neki, egyet Chármának, t.i. ez a kutyus neve. Hiába intem, hogy ez nem szép dolog, így pazarolni. Mit szól majd hozzá az az aranyos Rabinovics bácsi, ha megtudja. Hány szem cukrot kell szegénynek összeszedni, amíg összekotorja azt nyolcvannégy milliárdot... Lehet is azzal a cseppszeggel beszélni? Kérem a kedves adóhivatal, hogy ebben az esetben igazán legyen elméző. Nem mondom, ha az a kis huncut felnő, tessék jól a körmére nézni, mert mindössze két éves a drága, de máris olyan ravaszdi ügyei vannak... de olyan!... Szóval nem állok jól érte. De nem ám!

Önműködő lemezejátszom nincs. A feleségem rá akart beszélni, hogy vegyünk egyet. De tessék elhinni, nem álltam kötelnek. Én nem vagyok Fekete. Én becsületes adófizető polgár vagyok ennek a szegény kis országnak. Az én házamba nem kerülhet be semmi olyan, amihez nem tapad az én becsületes verejtékem nettóban. Ezt tessék jól megjegyezni. Maradok kiváló tiszteltetl Cigi bácsi

U.I. Ha meg tessék látogatni és netalán zeneszó szűrődne ki az ajtóreszen, kérem háromszor röviden kopogtatni, hogy legyen idő letakarítani a lemezejátszót... Hát nem megvette ez az asszony?!

Lejegyezte KÖBOR JENŐ

UJ OLÉKNAK!!! REHITÉJ KÁDURI B.M. FALISZEKRÉNYEK és HALOSZOBÁK

Közöljük, hogy nálunk 20% engedményt kapját készítményű bútorokra, a vám- és jövedékhivatal igazolásával. Jeruzsálem : Kores u. 6 Tel. 222767 Jeruzsálem : Jaffa u. 39 Tel. 227911 Cholón : Sokolov u. 8 Tel. 845333 Bné-Brák : Rabbi Akiba u. 16 Rechovot : Achád Háám u. 22 Tel-Aviv : Herzl u. — Florentin u. sarok Rámát-Gán : Jabotinsky u. 58 Tel. 729707 Asdod : Ezor Páaszijá 3. Tel. 32501 Petách-Tikva, Rechov Usziskín 4, Rasso ház mellett

EDIT-ITA FÜZŐSZALON

Fűzők és melltartók készen és méret után. Ortopéd fűzők és melltartók, gumiharsnyák a német kárterítéstre is (Ocar).

BNE-BRAK, ZACHARJÁ 5, AKIVA 121 SAROK

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

Ha az ember bátor, nem árt, ha van néhány gyáva tanácsadója is.

A rátarti főnök azt hiszi, azért az övé mindig az utolsó szó, mert a beosztottjainak már semmi nem jut az eszükbe.

Az utolsó mohikának is megöregszenek

Skóciában már augusztus végén megjelennek a könyvüzletek kirakataiban a karácsonyi könyvpiac újdonságai. És a következő a felirat: „Ha most megveszi, ünnepig még maga is kiolvashatja ezeket a könyveket...”

Csak az emlegesse, hogy fejtől búzik a hal, aki biztosan tudja, hogy ő maga nem „fej”.

MAI LAKÁS

Fiatal házaspár új lakásba költözik. A ház is új. Beköltözés előtt megkérdezik az építési vállalkozótól:

— Mondja csak, kérem, nem nagyon vékonyak ezek a falak?

— De elég vékonyak, viszont vegyék figyelembe, hogy még tapéta is lesz...

IMPORTVICC AZ EJSZAKÁBÓL

A pincér így szól a lokálban a törzsvendéghez:

— Uram, maga tegnap este egy üveg konyakkal kevesebbet fizetett.

— Érdekes, hogy terjed a pletyka. Mikor hazafelé mentem, véletlenül megálltam egy lámpaoszlopnál. Jött egy rendőr, az is azt mondta, hogy egy üveg-gel többet ittam...

Kizárólag logikusan gondolkodóknak

Némelyik családban olyan a nagymama, mint a születendő gyermek. Utban van.

Néha nehezebb hasznossá válni, mint fontossá.

Hogy én rossz autós vagyok? Miért nem azt mondja, biztos úr, hogy rossz helyre állították ezt a lámpaoszlopot...

Némely humoristának ez lehetne a jelszava: „Most megnevettetek, ha belepusztulsz is...”

BANKBAN

A bank portása megkérdi az ügyfelet:

- Kit keres, uram?
— A bank főpénztárosát.
— Nincs bent.
— Mikor jön be?
— Még nem tudom. Csak holnapután lesz a főtárgyalás...

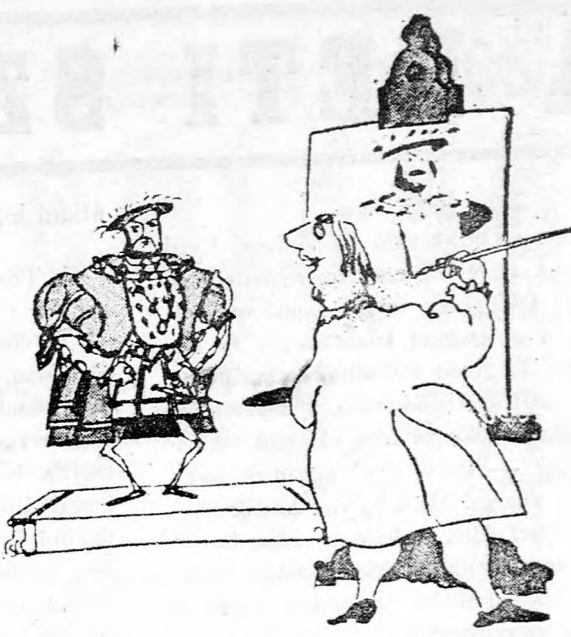
TÜZ, TÜZ...

Egy asszony telefonál izgatottan éjjel fél háromkor a tűzoltóságra:

- Kérem, azonnal jöjjenek ki hozzám, tűz van!
— Hogy jutunk el magukhoz?
— Hogyan? — kérdi meglepve a hölgy. — Hát már nincs meg az a szép nagy, piros kocsijuk?

ORVOSNÁL

- Szokott álmában beszélni?
— Nem szoktam. Ellenkezőleg.
— Mi az, hogy ellenkezőleg?
— Doktor ur, nekem olyan foglalkozásom van, hogy miközben beszélek, mások alszanak.
— Mi a foglalkozása?
— Előadó vagyok egy politikai pártban.

IMPORTVICC A KÖZÉPKORBÓL

Nyugodjon meg Felső, a lábait egy maneken közreműködésével fogom lefesteni...

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Egy memoár legértékesebb részletei gyakran azok, amétyek nem jelennek meg.

Bizonyos koron túl az ember nem élességet kíván a fényképezőtől, hanem jóindulatot.

Nem kell kutatnunk, hogy vannak-e már ősz hajszálaink. Az ismerőseinktől hamar megtudjuk.

Egy krimifilm-rendező naplójából: „Még néhány hullára van szükségünk, hogy egy kis életet vigyünk a darabba...”

Van pótolhatatlan ember és van olyan ember, akit senki sem akar pótolni.

ASSZONYKA A VOLÁN MELLETT

A rendőr leállít egy kocsit. Asszony ül a volán mellett. Nagyon udvariasan kérdi a rendőr:

— Asszonyom, nem tudja, hogy ebben az utcában egyirányú a közlekedés?

— No és? En csak egy irányba közlekedtem...

ORVOSNÁL

Benyit egy 70 éves ember a rendelőintézet egyik szobájának ajtaján és az orvoshoz fordul:

- Nagy baj van, doktor ur.
— Mi a baj?
— Meg kell vizsgálnia a szemem. Egyre gyengébben látok.

memet. Egyre gyengébben látok. — Azt veszem észre — fele az orvos. — Miből? — Mert az ajtómrá ki van írva, hogy családtervezési szakrendelés...

VESZUNK, ELADUNK, KIADUNK LAKÁSOKAT, ÜZLETEKET és TELKEKET

Bát-Jám és Cholón körzetében Ha venni akar — nálunk nagy a választék Ha el akar adni — készpénzért is lehet. Forduljon hozzánk

»DIROT LEVY«

Sd. Háácmaút 67. Migdál Náchum, Bát-Jám, Tel. 869487

Advertisement for Selika featuring a woman's portrait and text: „SELIKA” menyasszony — nálunk ön az egyetlen. Selika minden menyasszonynak a legszebbet és a neki legmegfelelőbbet nyújtja. Selika, Dizengoff 110., T. A., telefon: 24 90 20

Glück az ismert szakember

TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE RÁMÁT GÁN KÖZPONTJÁBAN, HAROE 7, a postával, Sekemmel szemben • Tel. 720807 Oriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogasok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat vételkényszer nélkül! Vállalunk munkát otthonában garanciával, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

Herendi porcelánok KADAR BELA, HERMAN LIPÓI, NEOGRADY ÉS MAS MARKÁS ÉFSTIMÉNYEK KLEIN ANDRÁS Tel-Aviv, Rothschild 89. Telefon: 623-759

Advertisement for Straccor - tapéták featuring the brand name and contact information: „INALTERA» A VILÁGHÍRŰ, EXKLUZÍV FRANCIA TAPÉTA 1976-1977-es minták Linóleum, faltól-falig szőnyegek. Architektúink díjtalan tanácsadása Import, angró, detail! Munkák kivitelezése. Dekoratív menyezet- és ajtóborítások Kedvező fizetési feltételek Nyitva egész nap • I. A., Shelnkín 20, tel.: 281554 — 286918 — 286969

A HADSEREG KERES A KÖZPONTI KÖRZETBEN SEGÉD VILLANYSZERELŐKET Részletek: Doár Cvái 2400, Cáhál

Hölgyeim! KIFOGASTALAN SZABÁSÚ ELEGANS SZOKNYA BINDER KONFEKCIÓ Tel-Aviv, Náchlát Benjámin utca 21, tel. 623081 • Rendeléseket méret után vállalunk •

NEW-YORKI JEGYZETEK:

Itt se fenéig tejfel...

A newyorki közbiztonság — örök téma. Van úgy, hogy egy-egy kirívó eset, mint például, a Friedmann rabbi elleni merénylet, felzaklatja az embereket. De előlött is napirendre térnek. A La Guardia repülőtérén végrehajtott pokolgépes merénylet már túlhaladja a megszokott, lokális arányokat, ezért is vert magában, New Yorkban is nagyobb hullámokat. Az alábbiakban egy csokorra való newyorki hírt állítottunk össze annak illusztrálására, hogy mennyire „fenéig tejfel” itt az élet.

Crowns Heights brooklyni városrészt sűrűn zsidó-lakta utcáin a rendőröközgeken kívül bérelt fegyveres őrjáratok cirkálnak a késő éjszakai órákig. Gépkocsijaikon dreszsztrótot kutyákat is készletben tartanak. Az igen költséges új rendszert az ortodox jellegű Jewish Community Council (Zsidó Közösségi Tanács) által összehívott nagygyűlés hagyta jóvá, majd a lubavici rebe adta rá áldását. A lubavici chaszid világmozgalom központja és nagy tanháza ugyanis szintén ebben a körzetben van.

A nagygyűlésen ismert rabbi vázolták az aggasztó helyzetet. A nyílt utcákon gyakran előforduló rablásokról és gyilkosságokról beszélt. Volt rá eset, hogy az imaházból hazafelé ballagó, vagy a tanháza induló zsidók estek áldozatok. Ráv Snuél Bogerman rámutatott a súlyos gazdasági helyzetre, melynek következtében a newyorki metropolis területén kénytelenek voltak jelentősen csökkenteni a rendfenntartó közegek létszámát, ugyanakkor pedig a bírák — „tul könyörületsek...” — a banditák — még abban az esetben is, ha kézrekerítik őket — az egyik börtönajtón bemennek, a másikon pedig kisétálnak.

Felolvasásra került a lubavici rebe felhívása: szerinte a helyi zsidó lakosságnak a gyáva megfutamodás, az a veszélyes környékről való elköltözés helyett, az önvédelem eszközeit kellene igénybe vennie. A rebe közölte, hogy a fegyveres őrjáratok céljaira, a körzeten kívül lakók részéről is, jelentős felajánlások érkeztek. A helyi lakosság — egyhangu szavazás alapján — családonként évi minimális 150 dollárral járul hozzá a magánőrség fenntartásához. Egy newyorki biztonsági vállalat hasonló őrségek szerződésére rendeztek be.

A Boro Park nemcsak Brooklyn, de a földkerékesség legnagyobb önkéntes zsidó gettója, és a legtömörebb ortodox, sőt chaszid magyar-zsidó teelepülések, az utóbbi hónapokban hasonló problémákkal küzd. Hosszu évek óta a nagyváros különböző „leromlott” veszélyessé vált területeiről az ortodox elemek idemenekültek. Itt épülnek új az új luxuslakások, mint a szerényebb, több lakosztályú épületek. A házbérek jóval magasabbak, mint máshol. A kereskedelmi élet is fellendült. De ahogy ez már New Yorkban történni szokott, — itt is megkezdődött a beszívargás... Egyre több a puerto-ricói, akik a régebbi, olcsóbb házakban húzódtak be. Zöme szociális segítségen él. A zsidók félnek tőlük, mert mint szomszédok kellemetlenek, sőt veszélyesek.

Röviddel ezelőtt két zsidó templomba gyújtóbombát dobáltak, ami különben New Yorkban nem szokatlan jelenség. Sor került ezenkívül kisebb-nagyobb összetűzésekre, esetpátrákra, idősebb zsidók és spanyol-ai-ku ifjak között.

A Zsidó Önvédelmi Liga (J.D.L.) emberei hatalmas tüntető-felvonulást szerveztek és hathatósabb hatósági beavatkozást kértek. Őrségeket is szerveztek — önkéntes alapon. Ezen a vidéken azonban nem a lubavici rebe szava a döntő, mert a chaszidok zöme a szatmári táborhoz tartozik. Ugyanez a helyzet az itteni zsidó közösségi tanácsnál is. Ennek tagjai pedig úgy vélik, hogy az Önvédelmi Liga csak kizéle a helyzetet. Akadtak a tanácsban olyanok, akik a liga tagjainak a kerületből való kizárását követelték. Ezzel szemben, dr. Marvin Schuck professzor a Közösségi Tanács megalkuvó tagjainak a leváltását követelte. A nagy népszerűségnek örvendő bobowi rebe kompromisszumos megoldást javasolt olyan alapon,

hogy a közmondásos kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon. A rebe javaslata mérsékelni akarja a J.D.L. tevékenységét, és ilyen formában akarja helyreállítani a békés hangulatot.

Valójában az a helyzet, hogy a bombavető érdeke a pánik-keltés. Végső céljuk: halálra rémiteni a zsidókat, hogy azok pitykért-gombért elköttyavetjék ingatlanukat.

A J.D.L. emberei számolnak minden eshetőséggel és résen vannak.

Az Allgemeiner Journal című nagy jiddis hetilapban cífoló nyilatkozat jelent meg bizonyos Rockman és Lamm nevű ortodox rabbi részéről. Nem felel meg a tényeknek, — mondja a nyilatkozat —, a „Jewish Week” című angol nyelvű hetilap híradása, amely szerint „hetert” (halachikus engedély) találtak volna New York City bizonyos veszélyes városrészeiben a szombati pénzhordásra. Az említett lap szerint ugyanis többször előfordult, hogy ortodox zsidók azért vesztették életüket, mert szombat lévén, nem volt náluk pénz, nem teljesíthették az utcai rablók követelését. Eszerint „váltózással”, tehát nem a zsebben, pénztárcában, hanem mondjuk, a cipőben, hordhatnak életmegváltásra szolgáló bankjegyeket.

Az említett rabbi cáfolják, mintha erre a pénzhordásra halachikus engedélyt adtak volna.

Az ügy körül a chelmi bölcsekre emlékeztető vita indult meg, amely ugyanakkor jellemző a newyorki zsidó lakosságot annyira aggasztó helyzetre. Vannak, akik úgy viselkednek, hogyha a megrémült áldozat az egyik cipőből majd előhuz némi pénzt, az utcai rablók („muggerek”) más helyeken is keresni fognak. Nemcsak nála, de azoknál is, akiknél valóban nem lesz pénz — és pénz hiányában az áldozatot megfosztják majd az életétől. Mások azt ajánlották: közzöljék a sajtó, a rádió és a televízió útján, miszerint vallásos zsidó szombaton nem hord magánál pénzt, — általában semmit sem hord magánál. Más szavakkal: kérjék a bandita urakat, tartsanak ők is munkaszünetet, legalábbis péntek estétől vasárnap reggelig...

New Yorkban az elmúlt évben a nyílt utcákon elkövetett bűntények tettesei egyharmad részben puerto-ricóiak voltak, — noha a lakosságnak alig 10 százalékát képezik. Az FBI kimutatása szerint, az elmúlt 1975-ös évben — főleg pedig az utolsó negyedben — erősen emelkedett a bűntények száma. A legmagasabb emelkedési arány azonban a nyílt utcákon elkövetett rablások, gyilkosságok és hasonló bűntények statisztikájánál mutatkozik. Ezek képezik az összes bűntények többségét. A tizenévesek bűntényei — főleg lányoknál! — majdnem 200 százalékkal gyarapodtak rövid egy esztendő alatt.

Befejezésül idézzük a legnagyobb amerikai tévé-állomás, a CBS képernyőjén, röviddel ezelőtt közvetített görbe tükröt. A főszereplő az „All in the Family” sorozat keretében fellépő és igen népszerű Archie Bunker (Carroll O.Conor), akit egy „muggert” támad meg a nyílt utcán, ő pedig saját kézzel meggyilkolja — tiszta önvédelemből! — könnyfakasztó gázt fröccsent a bandita szemébe. A bíróság kénytelen futni kagyni a banditát, mert a rendőr, aki őt ártalmatlanná tette, angol nyelven közölte vele a vádat, — holott a bandita csak spanyolul ért...

De ez még semmi: a bíró már arra készül, hogy hét évi börtönre ítélje el az áldozatot „veszélyes fegyverviselés” címen. Ez a justizmord azonban az utolsó pillanatban elhárult, mert — hála az Égnek — a rendőr bevallja, hogy a bűnjel felkutatására engedély nélkül végzett házkutatást... Így persze az áldozat is megmenekül börtönből...

Nincs tudomásunk róla, hogy O.Conor filmsztár ellen eljárás indult volna azon a címen, hogy kigunyolta az amerikai igazságszolgáltatást...

KAHÁN KÁLMÁN

ZSIDÓ ÉLET LONDONBAN

Az élelmiszerüzletek kirakatai telis teliben jóval. Az Assis-lek-város glédájával szemben, a Béjt Hásitá kibucban gyártott uborkás dobozok sorakoznak fel. Középen Oszem-levesek és konzervek. A kirakatlampa fényében ránk mosolyog az aransárga narancshalmaz, mellette a dobozolt datolya. A mézszárszék homlokzatán héber betűs „kóser” felirat. Az utca kissé sötét és meglehetősen néptelen, mint hívős, esős este-ken.

Mintha otthon lennék Izráelben, pedig London, Golders Green negyedének egyik fűtcáját, a Finchley Roadot járjuk. Golders Green egyike London „zsidó-negyedének” és alig különbözik a híres East Endtől, a zsidó-lakta perem-negyedtől és Stamford Hilltől, az angliai chaszidok központjától.

Amikor egész London karácsonyi fényben áll, Golders Green házait és lakásait a csamuka mécsék fénye világítja meg. Biber-kalapos, kaftános zsidók jönnek és lebegő tinses gyerekek, bizonyára a szürke, idő rágta házak között lapuló templomok, vagy „stibl”-ek egyikeiből, ahol az esti ima után egy oldal Gmárat tanulnak.

Egyszerű, szorgalmas és dolgozó zsidók laknak Golders Greenben, de itt béreltek lakást — családi körben — a különféle izráeli intézmények kiküldöttjei is, akik azt akarják, hogy gyerekeik zsidó szellemben tanuljanak és nevelkedjenek általában, vagy magániskolák egyikében.

Az egyik ódivatu butorokkal berendezett lakásban kötöttünk ismeretséget a Golders Green lakosainak többségére jellemző házaspárral. Középkorú emberek, akik még a vérszorszak előtt, Hitler elől menekültek Angliába. Az asszony fején paróka, a férfin kapeli. Mind a ketten dolgoznak, a munkahelyükről beszélnek és boldogan mutogatják a kápelis, tinses kis unokák fényképét. Lakodalmi képesek kerülnek elő. Jellegzetes „chaszidikus” menyegző, az összes velejáru külsőségekkel. Csak a gyérszámú chaszid negyedekekben, vagy Bné Bráknban és Jeruzsálemben látni ma ilyen esküvőket...

KI A JÓ ZSIDÓ?

Az angliai zsidók többsége úgynevezett „jó zsidó”, mert egyszerűen minden szombaton, a többség azonban csak a nagy-ünnepken és a „járcájt” alkalmból megy templomba, ahol a zsidó-lakta városrészeket kivéve, hétköznap lehetetlen és szombaton is nehéz egy minijánt összehozni. A fiatalok és a gyerekek csak a vallásos központokban járnak rendszeresen templomba, vagy zsidó iskolába, ahol intenzív zsidó szellemben, de a jellegzetes izráeli légkörtől távol folyik a tanulás. Ebben talán mi is hibásak vagyunk.

„Jó zsidónak” számít az is, aki bármiféle formában támogatja Izráelt. Ezek között már nagyobb a fiatalok száma, ami elsősorban az izráeli ifjúsági mozgalmak kiküldöttjei munkájának köszönhető. Ezekből áll az angliai zsidóság 70—80 százaléka (nincsenek statisztikai adatok), mert tény az, hogy az angliai zsidók arányszámukhoz viszonyítva mindig több pénzzel és egyéb adománnyal segítették Izráelt, mint a diaszpóra más zsidó közösségeit, beleértve az amerikaiakat.

TÓB PÁSZTOR NYÁJA

Két nagy szervezete van az angliai zsidóságnak: a dr. Jakobovits főrabbi vezetése alatt álló áskénáz hitközség, illetve templom-szervezet és a cionista federáció, amely az általános és a Mizráchi federációra oszlik. Van még szefárd hitközség, reform hitközség Green rabbi vezetése alatt és az Agudát Jiszráelhez közelálló, eléggé népes hitközség, amelynek szellemi vezetője Fischer vallási bíró (dáján). Angliának nincs hivatalos, országos főrabija, minden hitközség egyedül intézi vallási kérdésekben belső ügyét, de ha

Izráelről van szó, akkor összefognak és létrejön az egység. Anglia talán az egyetlen galúti ország, ahol a zsidók körében jóformán ismeretlen az anti-cionizmus fogalma. Ez nem is annyira a helyi cionista szervezet munkájának tudható be, mint inkább az angliai zsidók egészséges, demokratikus, Ciont szerető felfogásának.

Az angliai zsidóság legnagyobb ellenfele az asszimiláció és a vegyesházasságok, amelyekkel szemben a helyi vezetők tehetetlenek. Izráel és a helyi cionista szövetségre vár a helyzet megjavítása, mert Angliában nincs nyílt antiszemitizmus (egyelőre), ami a helyi zsidóság szellemi vezetőit megteveszti. Az általános szabadság, az izráeli propaganda hiánya és a gyenge zsidó szellemi vezetők egyenes következményeként, a fiatal zsidó intelligencia körében kezd gyökeret verni a baloldali, haladó szellemű köntösbe burkolt arab propaganda.

A 400 ezer főnyi angliai zsidóság körében kevés szó esik az alijáról, még kevésbé az alijja megvalósításáról, aminek egyenes következményeként eddig mindössze 12—15 ezer angol zsidó fordított hátát a „kődös Albionnak” és telepedett le az országban. Önkéntesekben

A ZSIDÓ MUZEUMBAN

Az Upper Woburn sreeten, a Woburn Place nevű ötemeletes szürke nagy épületben székel a londoni zsidóság e központja. Az épület előtti Tavistock Square nevű téren Gandhi törökülése szobra fordít háttat a bejáratnak. Itt, a Woburn Placeben székel a főrabbi-nátus, a hitközség, a menekült segélyező egyesület, a zsidó könyvtár és a szerény kis Jewish Museum.

Minden bejáratnál két fegyveres rendőr tartóztatja fel és igazoltatja a belépőket. Husz percet vártunk a bejárat előcsarnokban, amíg megjelent egy szemle-hajú, keszeg fiatalember és felvit bennünket a második emeleten lévő, egyetlen nagy teremről álló muzeumba.

Nyáron naponta mintegy száz, télen 15—20, főleg külföldiekből és diákokból álló látogatója van a muzeumnak. Leltár-jegyzéket, vagy utamatót nem árusítanak és így kénytelenek voltunk egyedül felkutatni a muzeum történetére vonatkozó adatokat. Ezt a fontos kultur-intézményt, amelyben több mint ezer, pártját riktó, értékes kezscrer és más zsidó vonatkozású tárgy van, 1932-ben — a náci uralomra jutá-

sának évében — alapította sir Robert Waley-Cohen. A kiállított tárgyak többségét ajándékbba kapták, a többi adományokból vásárolták.

„ADONAJ HÁCIENI” A gyűjtemény legértékesebb darabja, vitán felül a HÁGRÁ, a „vilnai gáon” által a 18. század derekán kézzel írt kis Tóra-tekercs. A falak mentén és a terem közepén felállított vitrinekben a 16—18. századból származó kézírások Hágárlákon, Tórákon, arany és ezüst Tóra-ékszereken, örök-mécseseken, chanukiákon, a hávdálázhoz használt kövekkel kirakott és képes email fűszertartókon át, a szeder tálakig és circumcisióhoz használt felszerelésig, inakönyvekig és alme-mortakaróig mindent megtalálunk. Külön figyelmet érdemelnek a korai 17. századból származó héberbetűs, a Szentély maktetjével díszített néző-gyűjtemény, kaligrafikus, színes házasságlevelek, etrogartók és jellegzetes zsidó típusokat ábrázoló porcelán figurák. A muzeum egyik ékessége a 16. századból származó faragott Tóra-szekrény, amely Olaszországból került ide.

FUCHS AVRAM

EGYMÁS KÖZÖTT

KÖZÉLETI ESEMÉNYEK

Jeruzsálemben, a HOH, a Bné Brit, a Chug Jócé Hungaria és a WIZO közös rendezésében tartott előadást Rappaport Ottó, „Egy év tapasztalatai” címmel. Körner Pál, a HOH elnöke vezette be az előadót.

Impozáns ünnepség keretében avatták fel a jeruzsálemi, Mattesdorf-negyedben a „Nevé Szimchá” öregek otthonát. A szótven férőhelyes intézmény felavatásán Mose Kol turisztikai miniszter mondott beszédet, utána Teddy Kollek, jeruzsálemi polgármester, Ráv Kirschblum, a Szochnut vezető-gének tagja és Arje Dulcin, a Szochnut üv. elnöke szözlalt fel. Beszédet mondott Ráv Hirsch Schaechter, az amerikai rabbitanács elnöke, aki méltatta Ráv Akiba Ehrenfeld rabbi, a Kirját Mattesdorf alapítójának hervadhatlan érdemeit, valamint Ráv Szimcha Bunem Klein városi tanácsosa, a kirja ügyvezetőjének sokirányú tevékenységét.

Hafán, a HOH „Idősebbek Klubjában” Schnapp Ler tartott előadást „Barangolás Jeruzsálemben — a régi és az új Mattesdorf” címmel. Kedd este nagyszámú közönség jelenlétében megnyílt a tel avivi Bét Szokolov — az

újságírószervezet székháza — csarnokában (Káplán u.4) Gross Agnes festőművész kiállítása. A tárlat naponta 8.30-tól 19 óráig tekinthető meg.

A WIZO natanjai szervezetében a házi-együttes sikerrel mutatta be vidám műsorát. Az előadást Hirschl Judit rendezte, Blum Ibi, Egervári Vera, Godel Uci, Hersch Bella, Braun Kató és Fried Marika közreműködésével. Dr. Berg József mondott zárszót.

Háromnapos színjái kirándulást szervezett a WIZO natanjai szervezete. A kirándulótkat Braun Kató vezette.

A héten megjelent az Izráeli Szemle januári száma. A lapot Rezes György szerkeszti.

Néhány napig Izráelben tartózkodott Deutsch Imre, a párizsi Közvéleménykutató Intézet igazgatója, az Egyesült Gyűjtőakció franciaországi alelnöke. Tárgyalásokat folytatott Jeruzsálemben hivatalos körökkel és csitítotték este előadást tartott szakemberek előtt „A franciaországi közvélemény alakulásának tényezői” címmel. Deutsch Imre egyébként lapunk new-yorki levelezője, Askenázi Ervin fivére.

SZEMÉLYI HIREK

Eppler Sándorné — Eppler Sándornak, a magyar zsidó közélet néhai kiemelkedő személyiségének özvegye — Londonban elhunyt. Holtestét Izráelbe szállították és a szent földben temették el — nagy részvét mellett. Az elhunyt évtizedeken át vezető szerepet töltött be a magyarországi zsidó életben és nagy tekintélyre tett szert játékonyságával, Cion iránti szeretetével.

Meghitt külsőségek között ünnepelték szombaton Klein Rafáel tanárt (Szilágy-cseh — Máramarossziget) — nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Az ünnepelt tiszteletére néháljt jicchéki templomában kiddus rábat rendeztek a családtagok, egykori tanítványok, barátok és tisztelők részvételével.

Jókívánásokkal vették körül a héten körzet parancsnokát és feleségét, Jucit. A Krausz Dávid rendőrezredet, a jeruzsálemi Dunaszerdahelyről elszármazott házaspár Pircha lányának és férjének, Árzi Elinek kislánya született. Müller Hermina, az újszülött dédnagymamája is sok jókívánást kapott.

Hafán, a Technion, a tanári klubban fogadást adott Dr. Gellért Menáchem Tamás professzor és felesége, Chává a fiuk, Amosz bár micvája alkalmából. Az ünnepelt a néhány nappal ezelőtt elhunyt dr. Gellért Fülöp gyémántdiplomás orvosnak és özvegyének, Micának az unokája.

A dél-afrikai Durbanban rendezték meg a jeruzsálemi Schwartz Miki és Goldberg Ingrid-Rose esküvőjét. A vendégek szeretettel vették körül a fiatal párt és az örömszülőket körül a nagyváradi származású Schwartz Zsuzsát és Schwartz Zoltánt. A fiatal pár néhány nap múlva érkezik haza, Izráelbe.

Dános Miklós újságíró — akinek írásal rendszeresen jelennek meg lapunk hasábjain — a héten ajájazott. Az utóbbi esztendő átmenetileg Nyugat-Németországban töltötte.

Gratulációkkal vették körül Ráv Müller Pincsház, a názáreti áskénáz rabbit és feleségét, lányuk, Rivka és Flisser Sálom rámat gáni fogorvos eljegyzése alkalmából.

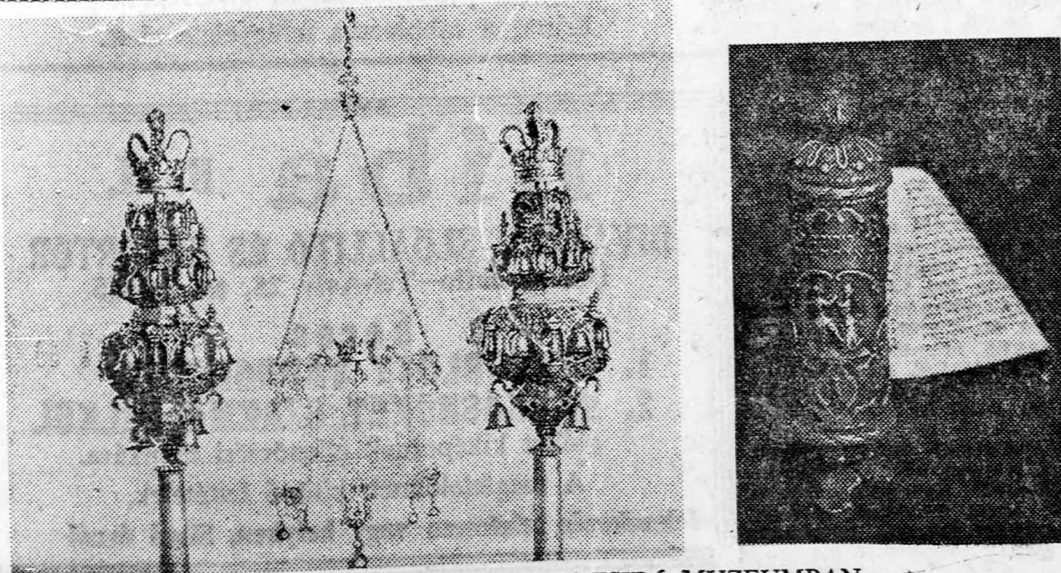
Országnézésre és családi látogatásra érkezett New Yorkból Pollátsik Lici, számos amerikai magyar-zsidó szervezet vezető tagja, a közelmultban alakult Bné Cion szervezet nyiregyszáhi páhólyának alelnöke.

Jókívánásokkal vették körül Luddon az aradi származású Vajda Jákóvot és Ducit, abból az alkalomból, hogy Miki fiuknak és menyünek, Lilinek megszületett a fia, Kfir. A dédnagymamát, Schillinger Linát is gratulációkkal vették körül.

Nagy részvét mellett tartották meg dr. Ungár Béla közárját és sirkóvátatát. Dr. Herskovits Fábán volt budapesti főrabbi mondott gyászbeszédet, a Kél málé ráchámim imát Szamek Jákov főkántor recitálta.

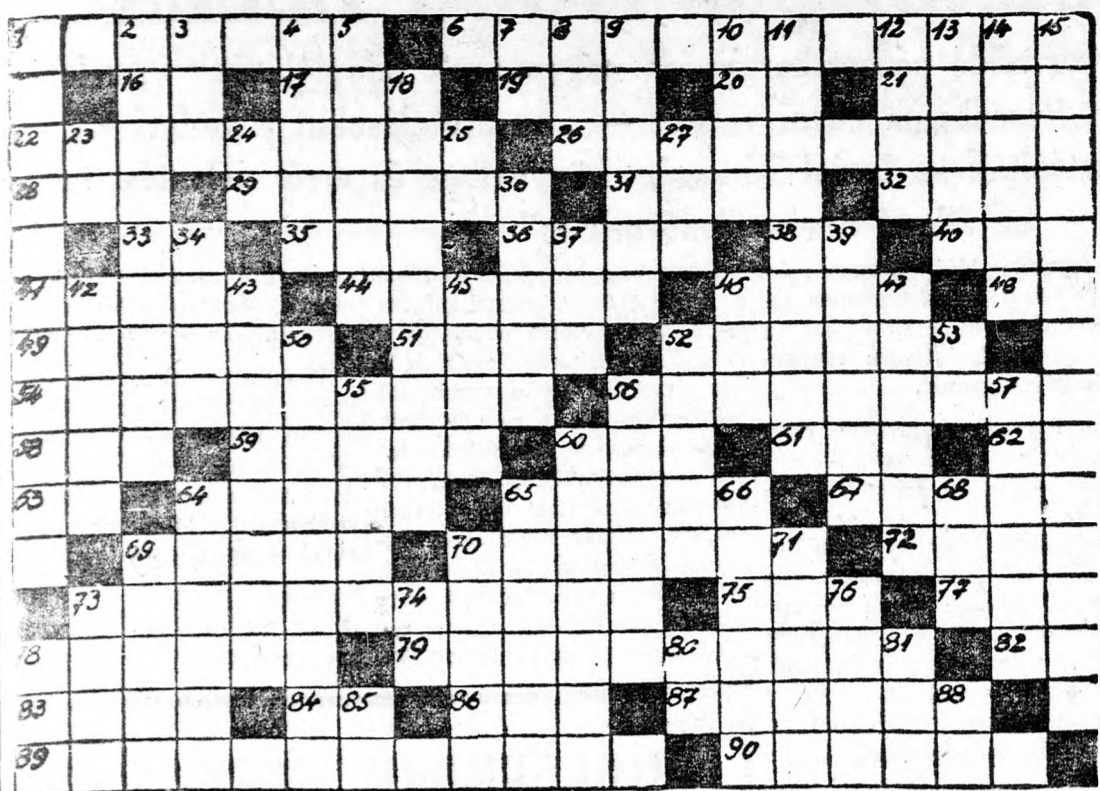
Kfár Glückson kibucban a slosim leteltével felavatták Pollák Izidor (Givát Ada) sirkövet. Fia, dr. Pollák Ernő kádist mondott, gyászbeszédet pedig Ráv Ezráéli. A szertartás után Misnájot-ot tanulnak.

Kedd este rendezték meg Rámát Góvban, az Oázis teremben, a petach-tikvai Lów Jehuda és felesége, Lili a fiuk, Alex bár micváját. A vendégek jókívánásokkal vették körül az örömszülőket és az ünnepeltet.

KEGYTÁRGYAK A LONDONI ZSIDÓ MUZEUMBAN

KERESZTREJTVENY 373

Vízszintes: 1. A puhatestűek egyik alosztálya. Kopoltyúkkal lélegznek. 6. Pjotr Iljics Csajkovszkij orosz zeneszerző első balettjének címe. 16. Gyár közepe. 17. Raritás eleje. 19. Asszony-jelölt. 20. Göré mássalhangzó. 21. Bíró teszi. 22. Shakespeare mű címe, utolsó kockában duplahangzó. 26. A nyelvudomány egyik nyelvi formák jelentésével és a jelentések változásával foglalkozó ága. 28. Szaglászerv. 29. Marokkói kikötő, a Panther ágyúszárad kikötésével itt élesedett ki a francia — német ellentét (1911). 31. Különféle színben előforduló színjárszó, csillogó, vagy áttetsző ásvány. 32. Vissza: csak a számár lezeli. 33. Lido egyenmű betű. 35. Magánhangzó. 36. Kuruc vezéres, Rákóczi szabadságharcának egyik vezére. — (Tamás). 38. Egyformák. 40. Ontario része. 41. Alaktalan, az olyan test, amelynek még kisebb része sem kristályos szerkezetű. — 44. Spanyol tartomány és székhelye Okasztília. 46. Mózes öt könyve. 48. YA. 49. Görög sziget Kis-Ázsia partja mellett, Alkaios és Sappo szülőföldje. 51. Hullámterő-gát, kikötő-gát. 52. Rádióállomások hangjának átmeneti elhalkulása, ideiglenes kimaradása. 54. Két szó: 1. Földközi-tengeri kikötőváros Algériában. 2. Építészeti stílus Európában a 12—14. században, eszterházi stílus. 56. Középkori színmű, amely csodákat, legendákat jelenít meg. 58. Füg. 59. Dél-amerikai füves síkság. 60. Szláv ur. 61. Sérülés. 62. Zokog. 63. Ánizs eleje. 64. Ronog. 65. Gabonaőrlelés és hántolásra szolgáló üzem. 67. Szürke, rideg fém, acélgártáshoz használják. 69. Nobel-díjas fizikus. Találománya: világitótornyokra szerelhető öngyújtólámpa. 70. Utónálló. 72. Mens ... in corpore sano. 73. Két szó: 1. A liba hímje, ékezetesleg. 2. Egyik szerv intézi a másikhoz. 75. Héber számértékben a m. 40—300—80. 77. Pityereg. 78. Erdélyi magyar író. „Ábel trilógia” stb. 79. Kegyeletstörtémondó beszélt valómiről, megszenteltelenít. 82. AE. 83. Kereskedik. 84. A gyenge nem képviselője. 86. Edfon fele. — 87. Szándék. 89. Két szó: 1. Olasz író és kalandor 1725—1798, főképp a szerelem kalandor változatos életében. 2. Fűves, gumós, szálas zöldségtörzsművelő eltartható alkalmas be rendezés. 90. Utaknak, vasutaknak, csatornáknak hegyeken való átvezetésére készült építmény.

Függőleges: 1. Nyilvánvalóvá lesz a számdék. 2. Emberi gyengeség. 3. Végtelen Yard. 4. A koordináta rendszer kezdőpontja. — 5.

Majdnem kihalt indián népcsalád Nyugat-Indiában és Dél-Amerika északi részén. 7. Feltehető költő. 8. Latin művészet. 9. Vissza: Felhívás. 10. Gyám betűi keverve. 11. Domináció. 12. Európai államfő. 13. Ékezzel könyvelési rendszer. 14. Sovány. 15. Két szó: 1. A nyelvtannak az a része, amely a szavak alakváltozásait, tehát a névszói és igeragózással, valamint a szóképzéssel foglalkozik. 2. A mecsethez tartozó karcsú, magas torony. 18. Két szó: 1. rádióaktív elem. 2. Jelt ad. 23. Idegen. 24. Kicsinyítő képző. 25. Ly. I. 27. Belsőszerv. 30. Vissza: afrikai arab állam fővárosa. 34. Durban egyenmű betű. 37. SOO. 39. Angol labdajáték, utolsó betű duplázva. 42. Izraeli zarándokhely. 43. A végrehajtási eljárásban az a cselekmény, amelynél a bírósági rendelkezések alapján a végrehajtó foganatosítja az ingóságok összeírását. 45. Vissza: Történelmi időszak az osztrákokon 1859. 52. Nagyon jóízű. 53. Gála páratlan betű. 55. Alant betűi keverve. 56. Ékezzel, csíráztatott és péppé zúzott árpa, amelyet a szeszgyártásban a keményítő elcukrosítására használnak. 57. A csillagszáz mutatója. 60. Szerződést, főleg nemzetközi szerződést ellenjegyez. 64. A brit Commonwealth legjelentékenyebb tagja. 65. Beteg, gyengélkedő — (főleg a katonai, vagy bizalmas, tréfás használatban). 66. Arcjáték. 68. A honfoglaló vezérek egyike. 69. Francia író. „A három testőr” stb. 70. Ismert, nevezetes (ember). 71. Gyümölcsöt szárít. 73. Ékezzel ünnepi öltözet. 74. Epika eleje. 76. Gőz. 78. Vissza: Vízielmős. — 80. Nátrium vegyjele. 81. Laguna fele. 85. Vissza: az anyós kedvence. 88. Francia személyes névmas.

SZOMBATI NAPTAR

5736 svát 7, 1976. január 9, péntek
5736 svát 8
1976. január 10, szombat

Gyertyagyújtás

Tel Avivban 4.34
Jeruzsálemben 4.16
Haifa 4.24
Beer-Séván 4.30
Ejláton 4.36

SZOMBAT KIMENETELE
Tel Avivban 5.33
Jeruzsálemben 5.31
Haifa 5.30
Beer-Séván 5.34
Ejláton 5.37

HETI SZAKASZ

Háftára: „Hádávár áser dibér Hasém”
Jeremiás 46/13-tól a fejezet végéig
Szombat délután:

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

KÖZLEMÉNYEI
TEL AVIV
Hájtáron 61. Levélcím: POB. 26033
(Telefonszám: 55403)

KEGYELETES SORSJEGY-AKCIÓ

A tel-avivi HOH hőlgybizottsága a közeljövőben, — nyilvános est keretében — szándékozik megartani a kisorsolást, a Weissburg Etus z. 1. által, a HOH-ra hagyott három tárgy felett. (TV készülék, asztali együtt és két szép, nagy Wilhelm Lujza festmény)

Bizonyos számú sorsjegy, melynek ára 4. — 10. — JL még eladásra vár. A megboldogult közéleti tevékenységét oly módon örökljük meg, hogy a befolyt összeget Weissburg Etus z. 1. névre létesítendő alapítvány céljára fordítjuk. Külön bizottság foglalkozik a hivatalos eljárással. A megboldogult névvel a sorsjegyet a tel-avivi HOH. Hájtáron 61. alatti titkárságánál.

Mindazok az önkéntesek, akiknél bizonyos eladási sorsjegyek vannak kint, — kérjük eljeteik megmélőbb az elszámolást.
A megrendezést est időpontját és programját a rovatunkban közöljük.
A tel-avivi HOH hőlgybizottsága
HAIFA
A HOH. Idősebbek klubja Haifa. Pevmer 2 alatt 1976 január 11-én, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel megtartja szokásos teadélutánját. — Előadó: König Adre; Napoleon és Kleopatra címen tart előadást.
Mindenkint szeretettel várunk.

A BNÉ HERZI KÖZLEMÉNYEI

Jótékonycélú elnökönknek 1976. január 11-én, vasárnap d. u. 14 órai arjuk deri kávéházban, Jehuda Hálév 14 Hó zliasszony Abramovits Irén, aki szeretettel várja kedvs tagjainkat és barátainkat. Jöjjenek el minél nagyobb számban.

Stancnigyártáshoz keresünk kitűnő szakembereket jó feltételekkel.

Jelentkezés: tel. 32730

* SZÁLESNAPI JÓKIVÁNSÁGAIVAL AJÁNDEKENT küldesse el izraeli és külföldi barátainak és ismerőseinek az IZRAELI KURIRT. Megjelent a januári szám. — Mint mindig: ERDEKES, OSZINTE, SZÓKIMONDÓ. Szerkeszt: REZES GYÖRGY, Haifa, POB. 6204.

WIZO * Jeruzsálem

MAPU UTCA 1.
Jan. 15-én, d. u. 5 órakor
TEADELUTÁNT rendezünk, amelyen Chum Jicchák bemutatja a norvég fjordokról és a Norvégiában látható északi fényről készült filmjét. Pontos megjelenést kérünk.
Háziasszonyok: Elchanaan Anna, Stranszky Bözsi, Horváth Rózst, Farkas Mancsi, Mandel Chana és Gansl Ella.
Beléptűdíj 5.— font. Szeretettel vár mindenkit A RENDEZŐSÉG

HABIMA

Tel-Aviv, január 10, szombat,
7 és 9.30
A KINGS
A kisteremben: KÖNNYELMÜEN

Öregek számára épült tel-avivi lakáskomplexum

KERES HÁZIASSZONYT nyugdíjas ápolónő előnyben. Házaspár is számításba jöhet. — Szolgálati lakás áll rendelkezésre
Kézzelet írt ajánkozás: POB. 3119, Tel-Aviv, 333 számra

UCYELETES GYOGYSZERTAPAK

TEL-AVIVBAN
PÉNTEK
Frenkel, Hámelch George 28, tel: 223721, Slomo Hámelch, rehov Slomo Hámelch 78, telefon: 246461, Jani, Jehuda Hálév 67, tel: 612474.

SZOMBAT NAPPAL
Frenkel, Hámelch George 28, tel: 223721, Ckfon, Jehuda Hámelch 33, tel: 449995, Jani, Jehuda Hálév 67, tel: 612474.

SZOMBAT KIMENETELE UTAN
Beni, Dizengoff 174, tel. 222386.

HAIFÁN
PÉNTEK
Alijja, Bát-Gálim, rehov Alijja 44, tel: 522062.

SZOMBAT
Balfour, Mászadá 1, tel: 662289

BÁT-JAMBAN
PÉNTEK—SZOMBAT:
Gáné, Bát-Jam, Hámelch 3.
RAMÁT-GANBAN
PÉNTEK
Higie, Arlozorov 81

SZOMBAT
Aszuta, Jabotinsky 41.
PETACH-TIKVÁN
PÉNTEK
Merkáz Hásaron, Chovev Clon 40.

SZOMBAT
Rössel, Rothschild 39.
HERZLIAN
PÉNTEK—SZOMBAT
Pinsker, Ránáná, Achuzá 78.

NATANJAN
PÉNTEK
Merkáz.
SZOMBAT
Trufa
BEER-SEVÁN
SZOMBAT
Hánegev.

KÁRPITOST KERESUNK

állandó munkára. JÓ FELTÉTELEK.
Herskovits Testvérek
BUTORÜZLET,
HAIFA, Balfur utca 13,
telefon: 66 40 88

* FIGYELEM! 1974—75 Fűles, keresztrefény darabonkét 1.20 IL. Rakéta regényűjság 1975-ös 1.20 IL. Kapható: ALLENBY könyvtár, Tel-Aviv, Allenby 11, telefon: 57272.

KERESUNK:

1. Szűcsöt/nőt GÉPMUNKÁKRA
2. Kifűnő szabászt
Jelentkezés:

PÁRVOT
DROM AMERIKA (Gottlieb), Tel-Aviv, Jirmijahu u. 13, telefon: 44 62 21

* UNGAR MOSE KEGY-SZERÜLETE, Tel Aviv, az Allenby nagytetemplom udvarában (második üzlet az udvarban), a szokott előzetkészséggel (ogadjaja vevőit. Magyar nyelvű cégtábla.

Natanja és környéke!

Tisztelt vevőkörünk figyelmébe! Már kaphatók a jó meleg

ORTOPÉD CSIZMAK

és új modellű ortopéd cipők, a híres ortopéd professzorok által ajánlott Samir ortopéd mester által szakszerűen lábhoz illesztve.
Kaphatók angóra melegítő övek és gyógy gumiharisnyák
Beszélék magyarul
NÁALEJ SÁMIR
Natanja, Hánotea 4

15.00: SPORT az ifjúságnak
15.30: A SZOMBAT FOGADÁSA
17.30: Arabnyelvű műsor
20.05: A SZOMBAT FOGADÁSA
20.20: HANGOS HETI HIRADÓ
21.20: „A SZEP ANTONIO” — Pasolini filmje egy fiatal emberről, aki visszatér a szülőföldjére Szicíliaba és nem tud megbirkózni a férfiatól megkövetelt feltételekkel. — Főszerepben: Marcello Mastroiani, — Claudia Cardinale és Pierre Brasseur.

22.50: Beszélgetés RAFI LÁVI és JAIR GARBÚZ fiatal izraeli modern festőkkel.
23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ISKOLATEVÉ
8.15: Matematika a 7. osztály-nak
8.40: Irodalom a 7—9-ik osztály-nak
10.00: Biológia a 10. osztály-nak
10.20: Állampolgárság a 7. osztály-nak
10.45: Tanácsadás a 9. osztály-nak
11.05: Társadalom és kultúra
12.00: Társadalom és kultúra
14.00: Japán mesefilm
15.15: ANGOL NYELVLECKE FELNÖTTEKNEK
14.30: A Cádikv gyermekkorús énekel

SZOMBAT
18.02: RAJZFILMEK
18.45: „A SZOBOR” — társadalmi dráma folytatásokban (héber fordítással) — II. rész
20.00: TALALKOZÁS A CHÁBÁD CHASZIDOKKAL
20.30: MÁBAT HIRTMAGAZIN
21.00: SPORTRADÓ
22.00: COLUMBO — „Háborgó viz”
23.30: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ARANYKOR KLUB

(Beilinson u. 9 — Ben Ami utca 12. sarok • Levélcím: POB. 597, Tel-Aviv)
Január 11-én, vasárnap este, pontosan 7.30-kor
„A cionizmus népiünk ősi szabadsághozza” címmel

Dr. Gonda László

a Magyar-Zsidó Történelemkutató Társaság ü.v. elnöke előadása.
Bevezeti:
Dr. ANTAL LÁSZLÓ
A művészi részben: először magyar közönség előtt!
VIOLETT FERMÓ (szoprán), és
ALFRED DENIS (tenor)
opera, operett- és cházánut-művészek a legszebb, legnépszerűbb dalokkal
SZARÁ LANGEVICH az Izraeli Opera zongoraművésze szórakoztató könnyű zene egyvelege;
LEICHTNER ÉLI a népszerű komikus új paródiái.
Teremérhozzájárulás 6.- IL. FÜTÖTT TEREM!
A szünetben kisorsolunk három legjobb jegyet a Denevér január 17-i előadására.
Jegyelvétel klubnapjainkon!
Uj tag: Friedland Margit

B-MÜSOR

8.10: Reggeli hangverseny, — 10.15: Elemistáknak, — 10.35: Népevelési előadás, — 11.35: Vietnámi zene, 12.05: A jeruzsálemi rádió szimfonikus zenekara játszik, 13.55: Zeneműsor ismertetése, 14.10: Anyáknak és gyerekeknek, 15.10: A szombat fogadása, — 16.10: Sorsdöntő határozatok: A Fehér Könyv, — 17.05: A new-yorki filmharmadikok játszanak, 18.30: Irodalmi felőra, 19.05: A héten történt, 20.05: Ima és dal, 20.30: Klaszikus kívánság hangverseny, — 22.05: Finnországról, — 23.05: Kamarazene, 0.10: Egy perc líra és Hátikva.

B-MÜSOR

8.10: Reggeli zene, — 10.05: Háziasszonyoknak, 12.05: Dolgozóknak és munkaadóknak, — 12.30: Tarka műsor, prózában, 14.10: Irt, ott és mindenhol, — 16.10: Hétféve, — 17.05: Ez érdekel, 18.05: Izraeli pop-zene, 19.05: Péntek esti dalok, — (H-műsor), 21.05: Filmzene, 22.05: Héber dalok, 23.05: Sör és hangulat, 1.05: Hátikva.

A HADSEREG RÁDIOJA

9.05: Üdvözlő dallal, majd hanglemezek, 12.05: Slomó Arci énekel, 13.05: Színházi dalok, — 13.55: Közlemények katonáknak, 14.05: Régi dalok parádéja, — 14.55: Háftára, — 15.05: Tarka műsor, — 17.05: A damaszki zsidó hitközségről, 19.05: Didi Menuszi a mikrofon előtt, 20.05: Beszélgetés Jehuda Rössler ügyvéddel, 20.40: Hanglemezek, — 23.05: Táncczene, — 2.05: Hanglemezek reggel 6 óráig.

1976 január 10, SZOMBAT

5736 svát 8
8.05: Klasszikus hanglemezek, 9.05: A tudomány világából, — 9.30: Zenei feltűró, 11.05: Rádió színpad, 12.05: Az arab terroristák külföldi propagandájáról, — 13.05: Klasszikus zene, — 14.10: Anyáknak és gyerekeknek, — 15.05: Zenei találkozó, 16.10: Mozart paradicsoma, — 17.05: Jiddis dalok, — 17.30: Nyitott mikrofonnal, — 20.05: Hámavdil és Melvó Malká, — 21.05: A Juvál trió játszik, 22.05: Hadi-özvegyek mesélnek, — 23.05: Kamarazene, 0.10: Egy perc líra és Hátikva.

B-MÜSOR

8.10: Édeskés dalok, — 10.05: Oszkár-díjas slágerek, — 11.05: Eszter Ofárim énekel, — 12.05: Humor és szatíra, 12.45: Műsor-ismertetés, 13.05: Teddy Preuss újságíró a mikrofon előtt, 14.10: Labdarúgó mérkőzések részlet-eredményeinek ismertetése hang-lemekkel, 15.05: Dokumentum műsor, 18.30: Sport, 19.05: Héber dalok és fúvésznekarak (H-műsor), 21.05: Sport, 21.20: Dal-parádé, 1.05: Hátikva.

A HADSEREG RÁDIOJA

8.05: Tarka műsor dalban és prózában, 10.05: Hanglemezek, 11.05: Szórakoztató műsor, — 15.05: Énekszámok, 16.05: Egy óra a Beatles-el, 17.05: Jazz, — 19.05: Emlékezés Lévi Eskolra, 20.05: Jaffa Járkoni énekel, — 21.35: Kívánságlemezek, — 0.10: Éjjeli madarak, — 2.05: Hanglemezek reggel 6 óráig.

1976. I. 9 UJ KELET 13

UJ KELET SZELVÉNY 373
REJTVENYPÁLYAZAI

★ HAIFAI MOZIK MÜSORA ★

ÁCMON — AZ AJTÓ MÖGÖTT
RON — MANDINGO
ÁRMON — FÖLDRENGÉS
ORAH — VIDÁM HÖLGY
ÁMFI — ERŐSZAK A KÖDBEN
MIRON — SUPERMAN

KERESEK TANUKAT,
akik velem voltak
Buchenwaldban,
1944 június közepétől
1945 tavaszáig.
Rosenfeld Jiszráél Izidor,
Petách-Tikva, Rámában 12

KITÜNŐ
szabókat keresünk
női kabátokhoz
OTTHONI MUNKÁRA,
JÓ FELTÉTELEKSEL.
KUTTNER
ALLENBY 81 • TEL-AVIV
TELEFON: 29 16 50

FRIZURA
8.- IL
PIERRE
BEN JEHUDA 63, T. A

WIZO * Jeruzsálem
MAPU UTCA 1.
Jan. 15-én, d. u. 5 órakor
TEADELUTÁNT rendezünk, amelyen Chum Jicchák bemutatja a norvég fjordokról és a Norvégiában látható északi fényről készült filmjét. Pontos megjelenést kérünk.
Háziasszonyok: Elchanaan Anna, Stranszky Bözsi, Horváth Rózst, Farkas Mancsi, Mandel Chana és Gansl Ella.
Beléptűdíj 5.— font. Szeretettel vár mindenkit A RENDEZŐSÉG

KERES HÁZIASSZONYT nyugdíjas ápolónő előnyben. Házaspár is számításba jöhet. — Szolgálati lakás áll rendelkezésre
Kézzelet írt ajánkozás: POB. 3119, Tel-Aviv, 333 számra

Szadát 4 milliárd dollár segélyt kér az araboktól

Felajánlja a Szezi-csatorna bevételeit a vészkiölsön törlesztésére — „Moszkva beszűntetett minden segélyt Egyiptom számára” — Az egyiptomi elnök szégyenletesnek nevezi terrorbandák pénzelését arab vezetők által

Kairó. (Reuter, UPI). — Egyiptomnak sürgősen szüksége van 4 milliárd dollár „gazdasági befekendezésre”, amelyet az arab világtól akar megkapni és amelyet majd a Szezi-csatorna bevételeiből törleszt. Anuár Szadát elnök a kuveiti Al Szaszia című lapnak adott nyilatkozatában jelentette be igényét a nagyszabású arab segélyre.

Szadát elmondta, hogy Mamed Szalem miniszterelnök rövidesen körútra indul az arab államok fővárosaiba, hogy támogatást kérje az októberi háború nyomán beállt pénzügyi nehézségek leküzdésére.

Kairóban közzétett becslések szerint Egyiptom kiadásai a katonai készülségre 1973 és 76 között több mint 16 milliárd egyiptomi fontot tesznek ki.

Ezen hírforrások szerint az arab pénzügyi segély, amit az arab államok eddig folyósítottak Egyiptomnak, a hadikiadásoknak csupán 10 százalékát fedezik.

A Szezi-csatorna évi 500 millió dollárba becsült bevételeinek elzáróztatása a vészkiölsön céljaira, valószínűleg arra szolgál, hogy kihangsúlyozza az arab országok előtt, milyen kényszerhelyzetbe jutott Egyiptom nemzetgazdasága.

Megfigyelők annak jelét is látják ebben, hogy az arab államok nem váltották valóra ígéreteiket, amelyek szerint nagyszabású befektetéseket kellett volna eszközölniük Egyiptomban. Szadát elnök szerint Egyiptomnak a következő két évben 3-4 milliárd dollár összegű segélyre lesz szüksége.

Az egyiptomi sajtóban legutóbb számos cikkben követelték az Arab Lig. tanácsának összehívását az egyiptomi gazdasági helyzet megtárgyalására. Az egyiptomi deficit az idén Szadát becslése szerint 2,4 milliárd dollárra fog rugni.

Szadát elnök közölte, hogy Szalem miniszterelnök a közeli napokban a parlament zárt ülésén fog beszámolni Egyiptom katonai jellegű tartozásainak méreteiről. Emlékeztet, hogy a múlt hónapban eredménytelen tárgyalások után hagyta el Kairót egy szovjet küldöttség, amely egy szovjet állami tartozások rendezéséről folytatott megbeszéléseket. Moszkva elutasította Egyiptom kívánságát, hogy tíz-

éves teljes moratórium után 30 éven keresztül törlesse tartozásait. Feltételezhetően a tartozások rendezésének hiánya is hozzájárult ahhoz, hogy Moszkva nem hajlandó további fegyverszállításokra Egyiptom számára.

Az októberi háború óta — Szadát állítása szerint — az oroszok csupán a háború előtt lekötött szállításokat bonyolították le.

„1975 februárjában és márciusában kezdték meg az oroszok a szállításokat a régi szerződés alapján, de ezeket is beszűntették és nem fejezték be a lekötött anyag teljes szállítását. Azóta teljesen beszűntették a katonai és a gazdasági segélyt”

— mondotta nyilatkozatában Anuár Szadát. Arra a kérdésre, hogy Egyiptomnak sikerült-e más fegyverszállítási forrásokat találnia Nyugaton, Szadát így válaszolt: „Igen, hála Istennek”

„minden ajtó nyitva áll előttünk.” A legutóbbi terrorista merényletről szólva (az OPEC miniszterének elhurcolása és a robbantás a La Guardia repülőtér) Szadát ezt mondotta a kuveiti lap munkatársának: „Szádegyen és gyalog, hogy bizonyos arab vezetők pénzelnek olyan bandákat, amelyek a maffia működésére emlékeztető merényleteket hajtanak végre. Nem hiszem, hogy a PFSZ áll a merényletek mögött” — mondta Szadát, anélkül, hogy megnevezte volna Muammer Gádafi libiai elnököt. Ami a new-yorki repülőtéri robbantást illeti, Szadát úgy hiszi, hogy „a cionisták helyezték el a bombát”, azért, hogy befektessék a palesztinaiakat a B. T. vitája előtt”.

Löwenberg törvényszéki bíró határozata:

BESZÜNTETTEK MINDEN ELJÁRÁST DR. ROSENBAUM TIBOR ELLEN

Érvénytelenítették a magyar-zsidó pénzember izraeli vagyonának lefoglalását — Az Izraeli Társaság visszavonta dr. Rosenbaum elleni vádjait — „Az átutalásokat a vaduzi vállalatokba folyamatosan regisztrálták az Izraeli Társaság könyveiben és erről jelentést tettek az állami devizaellenőrnek is”

Sloimo Löwenberg tel-avivi törvényszéki bíró tegnap érvénytelenítette a dr. Rosenbaum Tibor elleni összes Izraelben folyó bírósági eljárást. Ugyancsak hatálytalanította a bíró azt a 15 hónappal ezelőtt hozott végzést, amelynek alapján vagyonrendőrség lefoglalta dr. Rosenbaum izraeli vagyonát.

A törvényszék kimondta, hogy a vagyonrendőrség hatásköre megszűnt és így dr. Rosenbaum vagyonának zöme — a többi között az Ata és a Lodzia, valamint a Rámátam részvényeké — dr. Rosenbaum vaduzi vállalatának tulajdonát képezik. Ennek megfelelően ezen részvények, valamint más ingóságok az International Credit Bank tartozásainak a rendezésére kivezett svájci csekkek kezelésébe kerülnek át.

A törvényszéki bíró határozatát az Izraeli Társaság képviselői és Srágá Birán, dr. Rosenbaum jogi megbízottjának kölesönös hozzájárulásával hozta.

Határozatának jelentős részét a törvényszéki bíró annak a 8 és fél millió dolláros átutalási ügynek szentelte, amely tulajdonképpen az Izraeli Társaság és dr. Rosenbaum közötti válságot kioldó bantotta és végül a genfi magyar-zsidó pénzember bankjának bezáráshoz vezetett. Min emlékeztet, annak idején azt hízták fel dr. Rosenbaum ellen, hogy Micháel Curral összejártsva, család útton érte el, hogy a pénzeket nem az ICB, tehát a bank, hanem az ahhoz tartozó vaduzi International Credit Trustnál helyezték letétbe. A tegnapi tárgyaláson Golden-

Löwenberg bíró határozatában a többi között megállapította, hogy „az ügy elején megdöbbenő dolgok kerültek napvilágra, de az ügy tisztázása során újabb dolgok derültek ki, és ma úgy tűnik, hogy jelenségek, amelyek kezdetben feketének tűntek, nem voltak annyira sötétek. Eppen ellenkezőleg. Miután bezárták a bankot és átvizsgálták az Izraeli Társaság könyvvitét, kiderült, hogy mindaz, amire azt hitték, hogy a bank igazgatói és az Izraeli Társaság vezérigazgatója közötti személyes üzletek, tulajdonképpen folyamatosan el voltak könyvelve.

Végül a törvényszék kimondta, hogy „mintegy három éven keresztül folyamatosan deponáltak pénzt az ICT-nél és erről államban tájékoztatták az állami devizaellenőrt. Mindezek alapján okkal feltételezhető, hogy amit deponáltak a bankban és a trust-nél, a rendes üzleti kapcsolatok keretében történt.”

Azt is beismerte az Izraeli Társaság képviselője, hogy ezekről az ügyletekről a pénzügyminisztérium deviza-ellenőrének a három havonként benyújtott jelentésekben folyamatosan beszámoltak és az állami főellenőr megvizsgálta ezen okmányokat és az ügyletekről a társaság hítes könyvvizsgálójának is tudomása volt. Az ügyvéd ugyanakkor megjegyezte, hogy mindezek ellenére, a betétekről nem tájékoztatták a társaság direktóriumát.

Birán ügyvéd, dr. Rosenbaum jogi megbízottja megjegyezte: „Az a tény, hogy az Izraeli Társaság hozzájárult a dr. Rosenbaum Tibor elleni összes követelések visszavonásához, tulajdonképpen annak a beismerése, hogy a Rosenbaum elleni vádak igazságtalanok voltak.”

Washingtontól megbeszélés vette pontban miniszterrel keleti vitájú sítók sajtó megegyezés ben nem te A megállapítá képpen lehet * Nem em és 338. számú dosítást. * Nem e Biztonsági T konferenci * Nem e részvételét a Alon, ak Yorkban Izr nagykövetei kozsait, a N ken tartott s figyelmeztet a Biztons zása tönk ket a ge egybehívá Ami Izrael é a BT jllésé meztette Izr ségeit, hogy lékos része desben, te lépéseket t ha nincs je „Minden ferencia st zásában, va tározatokba genfi konfe tezni, mint monda Al nem szat tonsági békekom A külüg

A MIFAL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A Mifal Hápájisz tegnapi 2/76 számú sorsolásán a következő nyereményeket húzták ki:

500 ezer font: 259705
100 ezer font: 388719
50 ezer font: 609348
10 ezer font: 282206, 499290

5 ezer font: 172177 151020 108457 105473 063935 688300 411878 388012 371288 387342

1000 font: 82505 70240 65687 43940 32626 29482 22342 21817 15612

500 font: 95149 95137 79966 68607 61016 28264 24897 14876 07510 03984

200 font: 7725 7399 4205

100 font: 1734 1674 1662 1380 1314 1182 0846 0699 0216 0053 4490 4132 4080 3483 3427 3128 2878 2527 2459 2054 7770 7134 6751 6511 6484 6095 6057 5932 5900 4874 9626 9457 9266 8965 8804 8624 8531 8478 8199 7927.

A 0-val végződő számok visszanyerték a 6 fontot.

NAGY BUTORSZÖVETGYÁR
KERES:
★ SZÖVÖKET
★ TEXTIL RAKTÁROST
Jó feltételek kifizető, gyakorlott szakembereknek.
Személyes jelentkezés megbeszélése telefonon, Tel Aviv, 52066/7 — Éjál úrnál.
TITOKTARTÁS BIZTOSITVA

אולנוי יהלום
במלון פאן אמריקן בתים
BRITEK, BÄR-MICVÄK, ESKÜVÖK
RENDEZÉSE,
Köser, a rabbinátus felügyelete alatt.
Speciális árak január-február hónapban.
Még néhány szabad dátum.
MEGRENDELÉSEK TELEFONON: 87 61 18
Autóbuszok: 10, 25, 83, 87
10 percnyi utazás Tel-Aviv központjától

UJ KELET
Főszervező: Dr. MARTON GIZELLA
Felkészítő: SCHÖN DEZSO
Kiadó: UJ KELET, ITON JOMI LTD. TEL AVIV, Hárakevet 52. P.O.B. 431. Telefon: 30011.

Chug Jocéj Hungária
Jeruzsálem, Agripas 8.
Január 14-én, szerda este 6 órakor modonunkban, kultúrelőadást tartanak:
dr. Jesurun Élijáhu
Natanja,
Galili Ervin
Cfát.
Dokumentumfilm a Kotel Hámáarávi legújabb ásatásairól

Klein Jicchák Gyuri
magyar nyelvű magyarázataival.
Költséghozzájárulás 4.—font.
FÜTÖTT TEREM
Mindenkít szeretettel vár
A VEZETŐSÉG

Petach Tikva és környéke HÖLNAP
Január 10, szombat este 8 órakor, Sárét-terem
Évbücszütató ZENÉS KABARÉ-EST
Ragyogó új műsor.
Rendező: Molnár Pál.
SZEREPLOK:
* PEER EMMI * DOR * ÉVA * UDVARI RENÉ * SCHLESINGER KÁLMÁN * LEICHTNER ELI * WEISZ ISTVÁN * MOLNÁR PÁL.
Péntár 6.30-tól nyitva.
Natanja:
Január 12, hétfő este 8.15, — WIZO-terem
Naharia:
Jan. 17, szombat este 8-kor, Cávta terem.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyám, nagyanyám
ZINGER FRIDA
Szatmár — Haifa
85-ik életévében csendben elhunyt.
Gyászolják:
fia: Vámtalvy Miklós,
unokája: Enea

Felejtethetlen édesanyánk, testvérünk
PESZI GRUNBERGER
Temesvár — Rámát Gán
ÁZKÁRAJÁT
1976 január 11-én, vasárnap d. e. 9 órakor tartjuk.
Találkozás a zichron-méiri temető bejáratánál.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

ÁZKÁRA ÉS SIRKÓAVATÁS
Felejtethetlen drága családfőnk
TESZLER JERMIJÁHU
ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT
a slosim leteltével, 1976 jan. 15-én י"ג שבט תשל"ו — csütörtök d. u. 2.30-kor tartjuk a Hár Házétimen, Jeruzsálemben.
Külön autóbusz indul Katamból (Bét Rappaport) Chezkijáhu Hámelech u., d. u. 2 órakor.
Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szóban, vagy írásban részvételüket fejezték ki.
A CSALÁD

Drága édesanyánk
LEOPOLD HELENA
elhalálozásának első éve leteltével
ÁZKÁRÁT
tartunk 1976 január 11-én, — vasárnap délután 3 órakor, a haifai khayat-beachi temetőben.
Gyászolják:
fia: Leopold Iván és családja
leánya: Leopold Márta Indig és családja és a rokonok

Drágánk
HOLLENDER ELEK
Színérválaja — Natanja
slosimja leteltével
ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1976 január 13-án, — kedden délután 3 órakor, a natanjai sikun-vatikimi temetőben.
Autóbusz indul délután 2.30-kor, Jehosua Thon utca 22 szám elől.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk
SCHULCZ LEA (HELA)
Pered CSSR — Jeruzsálem
ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT
január 12-én, — hétfőn d. u. 1/2-kor tartjuk a jeruzsálemi givát-sauli temetőben.
Találkozás a lakáson.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága feleségem, testvérünk, sógornók
ZAUBERER (szül. Mihály) SZÁRÁ
Kolosvár — Ráánáná
elhunyának slosimja leteltével
ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1976 január 11-én, — vasárnap délután 3 órakor, a ráánánai temetőben.
A CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, édesapám
LEICHTAG JENŐ JÁKOV
Marosvásárhely — Kirját Chájim
ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT
1976 január 11-én, vasárnap délután 3 órakor tartjuk. — Találkozás a haifai új temető, Kfár Számír lenti kapujánál.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Megboldogult drágánk
STERN ALIZ BRACHÁ
MÁSODIK ÉVES ÁZKÁRAJÁT
1976 január 12-én, hétfőn tartjuk a petach-tikvai temetőben. Indulás délután 3 órakor, Rámát Gán, Szimcha u. 7. sz. a. lakásunktól.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett drága anyánk, nagyanyánk, dédanyánk
HIRSCH HÁNIKA szül. Braun
Nagyenyed — Natanja
slosimja leteltével
ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1976 január 13-án, kedden d. u. 3 órakor a sikun-vatikimi temetőben.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen apánk
SAJOVITS MORDECHÁJ
slosimja leteltével
ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1976 január 11-ikén, — vasárnap délután 3 órakor a jeruzsálemi Hár Hámenuchoi temetőben.
Külön autóbusz indul 2.45 órakor a r. Hajesivá — Geuláról.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD